

સંખેડા સાર્વજનિક એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટ સંચાલિત

કાપડિયા એન. એમ. એમ. એસ. આર્ટ્સ એન્ડ
ધી સંખેડા ના. સહ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ, સંખેડા

કૌસ્તુભ

ISBN: 978-93-344-1368-7

સંપાદક:

ડૉ ટીપકકુમાર વી પટેલ

આચાર્યશ્રી

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી સંખેડા ના. સહ. બેંક સાર્વ.કોમર્સ કોલેજ,

સ્ટેશન રોડ, સંખેડા.(૩૯૧૧૪૫) જિ. છોટાઉદેપુર

(સંચાલિત : સંખેડા સાર્વજનિક એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટ ,સંખેડા.)

ફોન.નં : ૦૨૬૬૫ ૨૪૩૨૫૯/૨૪૪૪૫૦

ઈમેલ : sankhedacollege@yahoo.co.in

વેબસાઇટ: www.sankhedacollege.co.in

કૌસ્તુભ

ISBN: 978-93-344-1368-7

!!વિધયામૃતમશ્રુતે!!

૬૪ મો વાર્ષિક અહેવાલ

વર્ષ :- ૨૦૨૫-૨૬

તારીખ :- ૧૮-૦૨-૨૦૨૬

પ્રમુખશ્રીનું નિવેદન

શ્રી સંખેડા સાર્વજનિક એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટ દ્વારા ઈ. સ. ૧૯૬૨માં સંખેડા તાલુકાના અને આસપાસના ગ્રામ્ય વિસ્તારના વિદ્યાર્થીઓને ઘરઆંગણે ઉચ્ચ શિક્ષણની તક મળી રહે અને તેમનું ભવિષ્ય ઉજ્જવળ બને તે હેતુથી આ કોલેજ શરૂ કરવામાં આવી હતી. શરૂઆતમાં માત્ર વિનયન પ્રવાહ અને ઈ. સ. ૧૯૮૦થી વાણિજ્ય પ્રવાહ પણ શરૂ થયો. આ કોલેજને સ્થાપવા અને પોષવામાં પારેખ અને કાપડિયા કુટુંબનું મહત્ત્વનું યોગદાન છે. તેમના અને સંખેડા નાગરિક સહકારી બેંકના દાનથી કોલેજનું નામાભિધાન કરવામાં આવ્યું છે. ત્યારબાદ શ્રી મોહનલાલ શાહ, એ. જે. શાહ, ડૉ. જેઠાભાઈ પરીખ, એસ. જે. શાહ, વિઠ્ઠલભાઈ તમાકુવાળાથી લઈને એચ. ઓ. શાહ સુધીમાં સંસ્થાના અનેક પદાધિકારીઓના દૂરંદેશી અને ઉચિત માર્ગદર્શનથી કોલેજ સતત ઉત્કર્ષ પામતી રહી છે. જે સંસ્થા આજે વટવૃક્ષ બની ચૂકી છે. નજીકની કોલેજો સાથે સ્પર્ધા હોવા છતાં કોલેજ પોતાનું સત્ત્વ અને સ્વત્વ જાળવી રાખ્યું છે તે ગૌરવની વાત છે.

આ કોલેજમાં અભ્યાસ કરીને આગળ વધેલા વિદ્યાર્થીઓએ પોતાની સફળ કારકિર્દી ઘડી છે. નવી શિક્ષણનીતિના અમલ પછી વિદ્યાર્થીઓના સર્વાંગી વિકાસ માટે કોલેજ વધુ પ્રયત્નરત બનશે એ અપેક્ષા અસ્થાને તો નથી જ. કોલેજમાં જોડાયેલા નવા અધ્યાપકો શિક્ષણ ઉપરાંત સંશોધનક્ષેત્રે પણ વિદ્યાર્થીઓને દોરવણી આપે તો બંને પક્ષે ઉપકારક નીવડશે તેવી આશા છે. કોલેજના આચાર્ય, અધ્યાપકો, વહીવટી કર્મચારીઓ તથા વિદ્યાર્થીઓને શુભકામનાઓ.

શ્રી પરીમલભાઈ એસ. શાહ

પ્રમુખ શ્રી,

સંખેડા સાર્વજનિક એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટ,

શ્રદ્ધાંજલિ
ઉપ પ્રમુખશ્રી

શ્રી કનુભાઇ એન. ડરૂ

શ્રી સંખેડા સાર્વજનિક એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટના ઉપ પ્રમુખશ્રી શ્રી કનુભાઇ એન. ડરૂ અત્યંત સાલસ સ્વભાવના અને સેવાભાવી વ્યક્તિત્વ ધરાવતા હતા.કોલેજની તમામ પ્રવૃત્તિઓમાં તેમનું અમુલ્ય માર્ગદર્શન અને સહકાર સતત મળતા રહ્યા છે.તેમના દુઃખદ અવસાનથી કોલેજે સન્નિષ્ઠ રાહબર ગુમાવ્યા છે.તેમની ખોટ અમને હંમેશા રહેશે.કોલેજ પરિવાર તરફથી તેમને હૃદયપૂર્વક શ્રદ્ધાંજલિ.

મંત્રીશ્રીનું નિવેદન

૧૯૬૨માં અસ્તિત્વમાં આવેલ કોલેજને પોષવામાં કાપડિયા-ઝારોલા કુટુંબે મહત્વનું યોગદાન કરેલ છે. આ કોલેજમાં જ્ઞાનધારાનો પ્રવાહ ઝીલીને અનેક વિદ્યાર્થી ભાઈ-બહેનોએ પોતાની ઊંચી કારકિર્દી બનાવી છે. જેમાંથી અનેક રત્નો આ ધરામાંથી પ્રગટા થયા. જે આ ગામની, રાજ્યની અને દેશની સેવા અનેક ક્ષેત્રોમાં કરી રહ્યા છે. પૂર્વ આચાર્યો- અધ્યાપકો વર્તમાન અધ્યાપકો, વહીવટી કર્મચારીઓ તેમજ ગ્રામજનો- ટ્રસ્ટીઓ તથા અન્ય મહાનુભાવોએ પ્રસ્તુત વટવૃક્ષને ખિલવવામાં અનેક રીતે સિદ્ધાંતો આપેલ છે, જેની નોંધ લેતા હું ગર્વની લાગણી અનુભવું છું. એ સર્વે નામી-અનામી મહાનુભાવોનો હું હૃદયપૂર્વક આભાર માનું છું.

શ્રી સંજયભાઈ ચંદ્રવદન દેસાઈ

મંત્રી શ્રી,

સંખેડા સાર્વજનિક એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટ,

આચાર્યશ્રીનું નિવેદન

છોટાઉદેપુર જિલ્લાના સંખેડા તાલુકાના મુખ્ય મથક તરીકે ઓરસંગ નદી કિનારે વસેલું સંખેડા ગામ દેશમાં અને વિશ્વમાં લાકડા ઉપરના સોનેરી કામવાળા ફર્નિચર માટે વર્ષોથી પ્રખ્યાત છે. મેવાસ વિસ્તારમાં સંખેડા ગામ 'સોનેરી ટેકરી' તરીકે પણ ઓળખાય છે. આમ તો ઔદ્યોગિક અને સામાજિક વિકાસના દ્રષ્ટિકોણથી આ વિસ્તારની ગણતરી પછાત વિસ્તાર તરીકે થાય છે પણ શૈક્ષણિક વિકાસના દૃષ્ટિકોણથી આ વિસ્તારનો વિકાસ થાય તે માટેના પ્રયત્નો આપણો દેશ આઝાદ થયો તે પહેલાંથી જ થતા રહ્યા છે. સંખેડા અને આજુબાજુના વિસ્તારના લોકોમાં સાક્ષરતા વધે તે માટે આરંભ આજથી ૧૧૮ વર્ષ પહેલા ૧૯૦૭થી થયેલ છે. ૧૯૦૭માં ડી. બી. પારેખ સ્કૂલ શરૂ થઈ હતી. સંખેડા વિસ્તારના વિદ્યાર્થીઓની ઉચ્ચશિક્ષણની ભૂખને સંતોષવા માટે ઉદારચિત્ત શ્રી વિક્રલદાસ પરીખના વરદહસ્તે કોલેજના મકાન માટે તેમના પિતાશ્રી ભીખાભાઈ દલસુખભાઈ પરીખના નામે રૂ.૧૫,૦૦૦ વડોદરા જિલ્લા પંચાયત દ્વારા રૂ.૨૦,૦૦૧ તેમજ ભૂતપૂર્વ મંત્રીશ્રી એ. જી. શાહના પ્રયત્નોથી રૂ.૩૫,૩૫૦નું દાન મળતાં ૧૯૬૨માં કુલ ૬૨ વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યાથી આર્ટ્સ કોલેજ શરૂ કરવામાં આવી, જેના નામકરણ માટે કાપડીયા પરિવારના શ્રી ગજુભાઈના હસ્તે શાહ નગીનદાસ મગનલાલ કાપડીયાના નામે રૂ. ૨૫૦૦૧, શ્રી પશુભાઈના હસ્તે શાહ ભીખાલાલ મગનલાલ કાપડીયાના નામે રૂ. ૧૨,૫૦૧ અને શાહ મોહનલાલ મગનલાલ કાપડીયાના સ્વહસ્તે રૂ. ૧૨,૫૦૧ અનુદાન પ્રાપ્ત થતાં આ કોલેજ સાથે કાપડીયા નગીનદાસ મગનલાલ માણેકલાલનું નામ જોડવામાં આવ્યું. કોમર્સના વિષયો સાથે ધો. ૧૨ પાસ કરનાર વિદ્યાર્થીઓને સ્વસ્થાને જ આગળ અભ્યાસ કરવાની તક મળે તે હેતુથી ૧૯૮૦માં સંખેડા સાર્વજનિક એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટે કોમર્સ વિદ્યાશાખા શરૂ કરી જેને ૧૯૮૫-૧૯૮૬માં ધી સંખેડા નાગરિક સહકારી બેન્ક લિ. તરફથી રૂ. ૫૧,૦૦૦ જેટલી માતબર રકમનું દાન પ્રાપ્ત થતાં કોમર્સ કોલેજ સાથે સદર બેંકનું નામ જોડવામાં આવ્યું. ૧૯૬૨માં આચાર્યશ્રી વિ.જી. ઉપાધ્યાય સાહેબે કુશળતાથી સંસ્થાનો વહીવટ ચલાવી, સંસ્થાને પગભર કરવામાં મૂલ્યવાન ફાળો આપેલો અને તેના જ ફળસ્વરૂપે કોલેજના ઇતિહાસમાં

સૌ પ્રથમવાર શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૩ -૨૦૨૪ માં કુલ વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા ૧,૧૨૦, ૨૦૨૪-૨૫ મા કુલ વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા ૧,૧૩૪ થઈ તેમજ ચાલુ વર્ષે ૯૪૭ થઈ છે.

મારા પૂરોગામી આચાર્યશ્રી પ્રો. હેમંતભાઈ એન. ઠાકર તેમજ સમગ્ર કોલેજ પરિવાર આ ક્ષણે અભિનંદનના હકદાર છે જેમના સાથ સહકાર થકી આ ભગીરથ કાર્ય સફળ થયું. આ તબક્કે કોલેજ કાર્યાલયના શ્રી હેમંતભાઈ બી. વાનખેડે તેમજ શ્રી અજયસિંહ કે. પરમારને તેમની પ્રવેશલક્ષી ઉત્કૃષ્ટ કામગીરી માટે અભિનંદન પાઠવું છું.

મને એ જણાવતાં આનંદ થાય છે કે, આપણી કોલેજમાં રાજ્ય સરકારે મંજૂર કરેલ અધ્યાપકોનું મહેકમ પૂરેપૂરું ભરાઈ ગયેલ છે. આપણી કોલેજમાં મારી આચાર્ય તરીકે નિમણુંક ઓગસ્ટ ૨૦૨૦ માં થઈ એ પહેલા એકપણ અધ્યાપક Ph.D. થયેલ ન હતાં પણ આજની તારીખે ૧૪ અધ્યાપકો પૈકી ૮ અધ્યાપકો પાસે Ph.D.ની ડીગ્રી છે. સમગ્ર વર્ષ દરમિયાન અધ્યાપકોએ સેમિનાર, કોન્ફરન્સ તેમ જ વિવિધ જર્નલમાં જે સંશોધનપત્રો રજૂ કર્યા છે તે બદલ સર્વેને હું અભિનંદન પાઠવું છું. સ્પીપા દ્વારા તા. ૫-૮-૨૫ અને ૨૩-૧૨-૨૦૨૫ના રોજ જુદા-જુદા તબક્કામાં લેવાયેલ CCC+ ની પ્રેક્ટિકલ પરીક્ષામાં સમગ્ર ગુજરાત કક્ષાએ ડૉ. દિવ્યાંગ વ્યાસ અને ડૉ. રાકેશ આર. વણકરસાધુએ ૧૦૦% માર્ક્સ મેળવ્યા હતા. જે માટે કોલેજ પરિવાર વતી બંને અધ્યાપકોને અભિનંદન પાઠવું છું.

હાલ સમગ્ર ગુજરાતમાં SAR ની કામગીરી ચાલુ છે. કોલેજના પાંચ અધ્યાપક સહાયકને BLO સુપરવાઇઝર તરીકે ફરજ સોંપવામાં આવી છે. ડૉ. દિવ્યાંગ વ્યાસની ઉત્કૃષ્ટ કામગીરી બદલ છોટાઉદેપુર કલેક્ટરશ્રી દ્વારા તા. ૨૫-૧-૨૦૨૬ ના રોજ તથા ડૉ. પ્રિયકાન્ત આર. શ્રીમાળી અને ડૉ. સાધના આર. ટાંકને ૨૬ મી જાન્યુઆરીનાં રોજ તાલુકા કક્ષાએ મામલતદારશ્રીનાં હસ્તે સન્માનિત કરવામાં આવ્યા હતા.

મારા સાથી અધ્યાપક મિત્રોએ વર્ષ દરમિયાન નીચે દર્શાવેલ વિદ્યાર્થીલક્ષી પ્રવૃત્તિઓ કરેલ છે એ બદલ હું સર્વેને અભિનંદન પાઠવું છું .

- નશામુક્ત ભારત અભિયાન કાર્યક્રમ
- શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનિવર્સિટી કક્ષાની એન.એસ.એસ.ડે સિલેક્શન સ્પર્ધામાં
- પ્લાસ્ટિક મુક્ત સ્વચ્છતા ઝુંબેશ કાર્યક્રમ
- 'સ્વદેશી પ્રતિજ્ઞા' કાર્યક્રમ
- વિશ્વ યોગ દિવસ
- 15મી ઓગસ્ટ સ્વાતંત્ર્ય પર્વની ઉજવણી

- હર ઘર ત્રિરંગા રેલી
- એન્ટી રેગીંગ સપ્તાહની ઉજવણી
- 26મી જાન્યુઆરી ગણતંત્ર પર્વની ઉજવણી
- વિશ્વ આદિવાસી દિવસની ઉજવણી
- વૃક્ષારોપણ કાર્યક્રમ
- યૌનશોષણ અંગે જાગૃતિ કેળવવા માટે ઓનલાઈન વેબિનાર
- મહેંદી સ્પર્ધા
- આરતી શણગાર સ્પર્ધા
- કવિ ઉમાશંકર જોશીની જન્મજયંતી નિમિત્તે કાવ્ય પઠન
- શિક્ષક દિનની ઉજવણી
- વક્તૃત્વ સ્પર્ધા-૨૦૨૫ - ૨૬
- સાડી-ડે ની ઉજવણી
- કેશ ગુંફન સ્પર્ધા
- પ્રસાદ સુશોભન સ્પર્ધા
- નિબંધ સ્પર્ધા
- ચિત્ર સ્પર્ધા
- વિશ્વ ઉદ્યોગ સાહસિકતા દિવસ કાર્યક્રમ
- ગુરુ પૂર્ણિમા
- પ્રવેશ ઉત્સવ
- NSS ઓરિએન્ટેશન વ્યાખ્યાન
- સ્વચ્છતા સર્વેક્ષન ગ્રામીણ ૨૦૨૫
- નમો કે નામ રક્તદાન
- સાઈબર કાઈમ
- વિકાસ સપ્તાહ
- વંદે માતરમ ૧૫૦ની ઉજવણી

- નવરાત્રી ની ઉજવણી
- વાર્ષિક કેમ્પ

હું કોલેજના વિકાસમાં યોગદાન આપનાર ટ્રસ્ટી મંડળ, ભૂતપૂર્વ વિદ્યાર્થીઓ, વાલીઓ, કોલેજ પરિવાર, વિદ્યાર્થીઓ અને સમગ્ર સમાજનો કૃતજ્ઞતાપૂર્વક આભાર વ્યક્ત કરું છું. ચાલુ શૈક્ષણિક વર્ષ દરમિયાન શૈક્ષણિક કાર્ય ઉપરાંત અન્ય પ્રવૃત્તિઓમાં સમગ્ર કોલેજ પરિવારે જે સાથ સહકાર આપેલો છે તે બદલ સર્વનો હું અભાર માનું છું અને ભવિષ્યમાં સંસ્થા ઉત્તરો-ઉત્તર પ્રગતિ કરતી રહે અને આ પ્રગતિ કરવા માટે સર્વેનો સાથ સહકાર મળતો રહે તેવી અભ્યર્થના સાથે પરમ કૃપાળુ પરમાત્માને પ્રાર્થના કરું છું.

ડૉ . ડી. વી . પટેલ
આચાર્યશ્રી

સંસ્થાના ઉદાર દાતાશ્રીઓ અને પદાધિકારીઓ

સંખેડા નગરમાં વિદ્યાની ગંગોત્રી ઊભી કરનાર કાપડીયા (ઝારોલા) નું કુટુંબ છે. તેથી કાપડીયા નગીનદાસ મગનલાલ માણેકલાલ આર્ટસ કોલેજ નામાભિધાન થયું. ભીખાભાઈ, પરસોત્તમદાસ, વિઠ્ઠલદાસ અને ગોવિંદભાઈ દલસુખભાઈ પરીખના હસ્તે કોલેજ માટે જમીનનું દાન મળ્યું. સંખેડા નાગરીક બેંક દ્વારા મળેલ દાનથી સંખેડા નાગરીક સહકારી બેંક કોમર્સ કોલેજનું નામ આપવામાં આવ્યું.

સેવાભાવી લબ્ધપ્રતિષ્ઠ પદાધિકારીઓમાં શ્રી મોહનલાલ શાહ, શ્રી એ.જી.શાહ, ડો. જે.કે. પરીખ, શ્રી ઓચ્છવલાલ શાહ, શ્રી એ.એમ. પરીખ, શ્રી એસ.જે. શાહ, શ્રી વિઠ્ઠલદાસ તમાકુવાળા, શ્રી જે.જે. ખરાદી, શ્રી ચી.યુ. શાહ, શ્રી હીરાલાલ શેઠ, શ્રી ગોવિંદભાઈ પારેખ, શ્રી કંચનભાઈ વકીલ, શ્રી વસંતભાઈ દેસાઈ, શ્રી ભાઈલાલભાઈ વકીલ, શ્રી પરીમલભાઈ શાહ, શ્રી. સંજયભાઈ સી. દેસાઈ, શ્રી હરીવદનભાઈ વકીલ, તેમજ શ્રી નીતિનભાઈ શાહ અને શ્રી કનુભાઈ એન. દરૂ ના નામ ઉલ્લેખનીય છે. તેઓના પ્રેરણા અને માર્ગદર્શનથી પ્રસ્તુત ભગીરથ કાર્ય સફળ થયું છે.

હાલના ટ્રસ્ટના પદાધિકારીઓ:

નામ	હોદ્દો	
શ્રી પરીમલભાઈ એસ. શાહ	પ્રમુખશ્રી	
શ્રી સંજયભાઈ સી. દેસાઈ	મંત્રીશ્રી	

SANKHEDA COLLEGE TEACHING STAFF

NO	Photo	Employee No	NAME	DESIGNATION	EDUCATIONAL QUALIFICATION	DATE OF APPOINTMENT
1		5194	Prin. Dr. D.V.PATEL	PRINCIPAL	M.Com. M. Phil. P.G.D.M.M. Ph. D.	05-08-2020
2		47	Prof. P.S.PURANI	ASSOCIATE PROFESSOR	M. A.	26-11-1992
3		48	Prof. N.K.SOLANKI	ASSOCIATE PROFESSOR	M.Com B. Ed	25-09-1993
4		55	Prof. V.N.GAMIT	ASSOCIATE PROFESSOR	BPED MPED	14-10-1995
5		4552	Prof. V.U.PATEL	ASSOCIATE PROFESSOR	M. A.	03-12-2004
6		4449	Prof. P.N.SHRIVASTAV	ASSOCIATE PROFESSOR	M. A. M. Phil	10-11-1995
7		1041	Prof. R.H.JOSHI	ASSOCIATE PROFESSOR	MA NET	01-03-1996

8		4266	Dr. J.A.PATEL	ASSIS. PROF. (Part time)	M.A. B.ED, Ph. D	04-08-1997
9		5277	Dr. D.K.VYAS	ADHYAPAK SAHAYAK	M.Com. M.B. A. Ph.D. NET (COMMERCE) NET (MANAGEMENT) GSET	05-09-2022
10		5517	Dr. P.R.SHRIMALI	ADHYAPAK SAHAYAK	M.A. B.ED, M. Phil. Ph. D.	10-01-2024
11		5519	Dr. R.R.VANKARSADH U	ADHYAPAK SAHAYAK	M.A. M.Phil. Ph. D. NET JRF, GSET	15-02-2024
12		5593	Dr. S.R.TANK	ADHYAPAK SAHAYAK	PTC M. A. Ph. D. NET GSET	08-07-2024
13		5610	Dr. K.K. JOSHI	ADHYAPAK SAHAYAK	M.A. M.Phil. Ph. D.	25-07-2024
14		----	Dr. K. B. PARMAR	TRUST APPOINTED TEACHING FACULTY	M.A., Ph. D.	-----

SANKHEDA COLLEGE ADMINISTRATIVE STAFF

NO.		NAME	DESIGNATION	EDUCATIONAL QUALIFICATION
1		MR M. B. TRIVEDI	CLERK- TRUST APPOINTED	B.COM. D.T.P.
2		MR. H. B. VANKHEDE	CLERK- TRUST APPOINTED	B. A.
3		MR. A. K.PARMAR	Jr.CLERK	B.COM.

SANKHEDA COLLEGE NON-TEACHING STAFF

1		MS. M. S. RANA	PEON- TRUST APPOINTED	H.S.C.
2		MR. K. B. KHARADI	PEON- TRUST APPOINTED	S. S.C.
3		MR. V. R. RANA	PEON- TRUST APPOINTED	H.S.C.

4	 A portrait photograph of a woman with dark hair, wearing a colorful patterned sari and a necklace. The background is a solid teal color.	MS.R.B.HARIJAN	PEON- TRUST APPOINTED	7 TH STANDARD
---	--	----------------	--------------------------	--------------------------

અનુક્રમણિકા		
ક્રમ	વિગત	પૃષ્ઠ ક્રમાંક
૧	પ્રમુખશ્રીનું નિવેદન	I
૨	ઉપપ્રમુખશ્રીનું નિવેદન	II
૩	મંત્રીશ્રીનું નિવેદન	III
૪	આચાર્યશ્રીનું નિવેદન	IV થી VII
૫	સંસ્થાના ઉદાર દાતાશ્રીઓ અને પદાધિકારીઓ	VIII
૬	સંખેડા કોલેજ પરિવાર	IX થી XII
૭	અનુક્રમણિકા	XIII
૮	વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા: વર્ષ ૨૦૧૮-૨૦૧૯ થી ૨૦૨૫-૨૬	1
૯	શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનિવર્સિટીના પરિણામો: એપ્રિલ -૨૦૨૫	2
૧૦	વર્ષ દરમ્યાન થયેલ વિદ્યાર્થીલક્ષી પ્રવૃત્તિઓ	3 થી 25
૧૧	વર્ષ દરમ્યાન અધ્યાપકો દ્વારા કોલેજ બહાર આપેલ સેવાની વિગતો	26 થી 27
૧૨	એન.એન.એસ. વાર્ષિક શિબિરનો અહેવાલ	28 થી 46
૧૩	વર્ષ દરમ્યાન થયેલ રમત-ગમતની પ્રવૃત્તિઓનો અહેવાલ	47 થી 56
૧૪	અધ્યાપકોના લેખો	57 થી 122
૧૫	અધ્યાપકો દ્વારા વર્ષ દરમ્યાન રજું કરવામાં આવેલ/પ્રકાશિત થયેલ પેપર	123 થી 126
૧૬	સંખેડા કોલેજ : સમાચાર પત્રોની નજરે	127 થી 131

❖ વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા :-વર્ષ-૨૦૧૮-૨૦૨૫

B.Com.																								
YEARS	OPEN			S. C.			S. T.			PH.			S.E.B.C.			E.W.S.			OTHERS			TOTAL		
	F.	M	T.	F.	M	T.	F.	M	T.	F.	M	T.	F.	M	T.	F.	M	T.	F.	M	T.	F.	M	T.
2018-2019	8	12	20	2	1	3	4	5	9	0	0	0	21	13	34	0	0	0	0	0	0	35	31	66
2019-2020	13	15	28	1	2	3	2	9	11	0	0	0	23	28	51	0	0	0	0	0	0	39	54	93
2020-2021	8	5	13	1	1	2	8	10	18	0	0	0	11	12	23	0	0	0	1	0	1	29	28	57
2021-2022	8	12	20	2	2	4	13	8	21	0	0	0	20	24	44	0	0	0	0	0	0	43	46	89
2022-2023	14	20	34	2	2	4	19	10	29	0	0	0	24	32	56	0	0	0	0	0	0	59	64	123
2023-2024	32	20	52	2	2	4	9	9	18	0	0	0	14	16	30	3	0	3	0	0	0	60	47	107
2024-2025	33	26	59	1	0	1	16	5	21	0	0	0	19	27	46	1	1	2	0	0	0	70	59	129
2025-2026	33	25	58	1	1	2	13	6	19	0	0	0	29	21	50	1	0	1	0	0	0	77	53	130
B.A.																								
YEARS	OPEN			S. C.			S. T.			PH.			S.E.B.C.			E.W.S.			OTHERS			TOTAL		
	F.	M	T.	F.	M	T.	F.	M	T.	F.	M	T.	F.	M	T.	F.	M	T.	F.	M	T.	F.	M	T.
2018-2019	10	13	23	6	6	12	13	24	37	0	0	0	34	61	95	0	0	0	0	0	0	63	104	167
2019-2020	16	20	36	2	4	6	17	27	44	0	0	0	60	49	109	0	0	0	0	0	0	95	100	195
2020-2021	16	21	37	5	10	15	16	21	37	0	0	0	39	70	109	0	0	0	0	0	0	76	122	198
2021-2022	11	21	32	4	4	8	21	23	44	0	0	0	60	51	111	0	0	0	0	0	0	96	99	195
2022-2023	21	37	58	2	6	8	36	37	73	0	0	0	91	111	202	0	0	0	0	1	1	150	192	342
2023-2024	50	55	105	2	11	13	29	37	66	0	0	0	65	78	143	2	1	3	0	0	0	148	182	330
2024-2025	15	11	26	5	1	6	18	18	36	0	0	0	66	65	131	1	1	2	0	0	0	105	96	201
2025-2026	31	16	47	2	6	8	28	14	42	0	0	0	39	27	66	2	1	3	0	0	0	102	64	166

Shree Govind Guru University Examination - Result March-April 2025

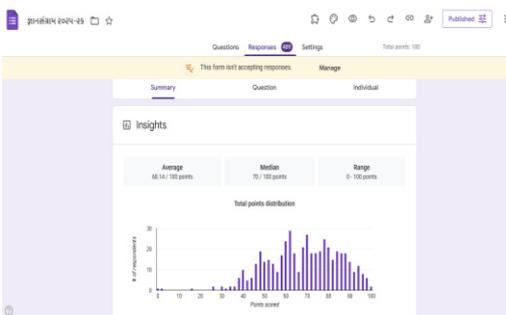
Semester	First Class With Distinction	First Class	Higher Second Class	Second Class	Pass Class	Absent	Not Cleared	Withheld	Total
B.A. Semester-6	0	03	06	38	156	04	31	71	310
B.Com. Semester-6	01	02	11	37	40	01	09	13	114

વર્ષ દરમ્યાન થયેલ વિદ્યાર્થીલક્ષી અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓ

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ, સંખેડા
જ્ઞાનસંગ્રામ ૨૦૨૫-૨૬: (ડો.દિવ્યાંગ કે વ્યાસ) પ્રોગ્રામ: વિશ્વ આદિવાસી દિવસ ક્વિઝ
તારીખ: ૦૧/૦૭/૨૦૨૫ થી ૩૧/૦૭/૨૦૨૫ જ્ઞાનસંગ્રામ ૨૦૨૫-૨૬

સંખેડા સાર્વજનિક એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટ સંચાલિત કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ, સંખેડા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને સરકારી પરીક્ષાની તૈયારી માટે પ્રેરણા મળે તે હેતુથી "જ્ઞાનસંગ્રામ ૨૦૨૫-૨૬ - GPSC વર્ગ ૩ વિશેષ ક્વિઝ" નું સફળ આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આ ઓનલાઇન ક્વિઝ સ્પર્ધા ૦૧ જુલાઈ ૨૦૨૫ થી ૩૧ જુલાઈ ૨૦૨૫ સુધી યોજાઈ હતી, જેમાં ગુજરાતના વિવિધ જિલ્લાઓમાંથી કુલ ૪૮૯ વિદ્યાર્થીઓએ ઉત્સાહપૂર્વક ભાગ લીધો હતો. સ્પર્ધાના દરેક પ્રશ્ન માટે ૨ ગુણ મુજબ કુલ ૫૦ પ્રશ્નો અને કુલ ૧૦૦ ગુણની ક્વિઝ રાખવામાં આવી હતી. જે વિદ્યાર્થીઓએ ૪૦% કે તેથી વધુ ગુણ મેળવ્યા, તેમને તેમના નોંધાયેલા ઇ-મેઇલ ઉપર ઇ-સર્ટિફિકેટ આપવામાં આવ્યું છે. નોંધનીય છે કે, આ ક્વિઝમાં ભાગ લેવો સંપૂર્ણપણે નિ:શુલ્ક હતી. આ પ્રેરણાદાયી પ્રવૃત્તિ કોલેજના આચાર્યશ્રી ડો. દીપકકુમાર વી પટેલના નેતૃત્વ હેઠળ આ કાર્યક્રમના ઇવેન્ટ ઇન્ચાર્જ ડો. દિવ્યાંગ કે. વ્યાસ (કોમર્સ અને એકાઉન્ટન્સી વિભાગ) દ્વારા કરવામાં આવી, જેમણે સમગ્ર કાર્યક્રમનું સફળ સંચાલન કર્યું.

સારાંશ: સંખેડા સાર્વજનિક એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટ સંચાલિત કાપડિયા નગીનદાસ મગનલાલ માણેકલાલ સાર્વજનિક આર્ટ્સ કોલેજ એન્ડ ધી સંખેડા નાગરિક સહકારી બેંક સાર્વજનિક કોમર્સ કોલેજ, સંખેડા દ્વારા 'વિશ્વ આદિવાસી દિવસ' ક્વિઝનું તા. ૦૭/૦૮/૨૦૨૪ થી તા. ૧૦/૦૮/૨૦૨૪ સુધી આયોજન કરવામાં આવેલ હતું. આ ક્વિઝમાં સંખેડા કોલેજમાં અભ્યાસ કરતા કુલ ૧૧૮ વિદ્યાર્થીઓ તેમજ ૦૭ અધ્યાપકશ્રીઓ ભાગ લીધો હતો જેમાંથી ૧૦૩ લોકો ૪૦% થી વધુ ગુણ મેળવી માત્ર બે જ મિનિટની અંદર તેમના દ્વારા આપવામાં આવેલ ઇ-મેઇલ આઇડી ઉપર ડિજિટલ સર્ટિફિકેટ મેળવવા પાત્ર રહ્યા હતા. આ કાર્યક્રમને સફળ બનાવવા માટે સંસ્થાના આચાર્ય અને તમામ સ્ટાફનો મહત્વનું યોગદાન રહ્યું છે.

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ, સંખેડા
અહેવાલ વર્ષ-2025-26

સાંસ્કૃતિક સમિતિ

સંખેડા કોલેજમાં ગુરુપૂર્ણિમા દિવસ કાર્યક્રમની ઉજવણી કરવામાં આવી.

તારીખ 10/07/2025 ના રોજ શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનિવર્સિટી સંલગ્ન આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંખેડામાં સાંસ્કૃતિક સમિતિના ઉપક્રમે ગુરુપૂર્ણિમા કાર્યક્રમની ઉજવણી કરવામાં આવી. જેમાં સૌપ્રથમ દીપ પ્રાગટ્ય કરી પ્રાર્થના કરવામાં આવી અને ગુરુઓનું પૂજન કરવામાં આવ્યું. ત્યારબાદ આચાર્યશ્રી ડૉ. ડી.વી.પટેલ દ્વારા કાર્યક્રમને અનુરૂપ ઉદ્બોધન આપવામાં આવ્યું. આ પછી કાર્યક્રમમાં ભાગ લીધેલ વિદ્યાર્થીઓએ ગુરુવંદના ને લગતા ભજન અને વક્તવ્ય રજૂ કર્યાં. છેલ્લે કાર્યક્રમની આભાર વિધિ ડૉ.રાકેશભાઈ દ્વારા કરવામાં આવી સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન ડૉ.પી.આર. શ્રીમાળી અને ડૉ.કનુભાઈ પરમાર અને દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.

સંખેડા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ ખાતે ગુરુપૂર્ણિમા દિવસ અને પ્રવેશોત્સવ કાર્યક્રમની ઉજવણી કરવામાં આવી

ગુરુવંદના ને લગતા ભજન અને વક્તવ્ય રજૂ કર્યાં. ત્યારબાદ પ્રવેશોત્સવ કાર્યક્રમની શરૂઆત કરવામાં આવી તેમાં આર્ટ્સ અને કોમર્સ પ્રથમ વર્ષના એડમિશન લીફેટ વિદ્યાર્થીઓનું સ્વાગત કરવામાં આવ્યું. ડૉ.કે.અમ્બાપક મિત્રોએ તેમની પરિચય આપ્યો. ત્યારબાદ આર્ટ્સમાં વિષયોની માહિતી પ્રા. વર્ષભિન પટેલ દ્વારા આપવામાં આવી અને કોમર્સમાં વિષય વિશે માહિતી ડૉ. ડી.કે.વ્યાસ દ્વારા આપવામાં આવી. અને વહીવટી માહિતી જુ.કવાર્ક હેમંતભાઈ વાનખેડે દ્વારા આપવામાં આવી હતી. છેલ્લે કાર્યક્રમની આભાર વિધિ ડૉ.રાકેશભાઈ દ્વારા કરવામાં આવી સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન ડૉ.પી.આર. શ્રીમાળી અને ડૉ.કનુભાઈ પરમાર દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.

કમ્પેક્ષ પટેલ, સંખેડા

જેમાં સૌપ્રથમ દીપ પ્રાગટ્ય કરી પ્રાર્થના કરવામાં આવી અને ગુરુઓનું પૂજન કરવામાં આવ્યું. ત્યારબાદ આચાર્યશ્રી ડૉ. ડી.વી.પટેલ દ્વારા કાર્યક્રમને અનુરૂપ માર્ગદર્શન આપવામાં આવ્યું. આ પછી કાર્યક્રમમાં ભાગ લીધેલ વિદ્યાર્થીઓએ

સાંસ્કૃતિક સમિતિ કોર્ડીનેટર

ડૉ. આર. આર વણકરસાધુ

તા.: 10/07/2025

સ્થળ: સંખેડા

પ્રિન્સીપલશ્રી

ડૉ. ડી.વી.પટેલ

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા

ગુજરાતી વિભાગ

કન્વીનર પ્રા. રાજેશ્રી જોશી

આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ, સંખેડામાં તા. ૨૧-જુલાઈએ કવિશ્રી ઉમાશંકર જોશીની જન્મ જયંતિ નિમિત્તે કાવ્યપાઠ સ્પર્ધા આયોજિત કરવામાં આવી હતી. જેમાં આચાર્યશ્રી ડી. વી. પટેલ સાહેબે પ્રાસંગિક ઉદબોધન કરી, વિદ્યાર્થીઓને રસ પડે તેવાં કાવ્યો દૃશ્યશ્રાવ્ય માધ્યમથી સંભળાવ્યાં હતાં. પ્રા. રાજેશ્રી જોશીએ મૂર્ધન્ય કવિશ્રી ઉમાશંકર જોશીના બહુઆયામી વ્યક્તિત્વનો તથા તેમના સમગ્ર સર્જનનો પરિચય કરાવ્યો હતો. પ્રા. ડૉ. રાકેશ વણકરસાધુ, પ્રા. પ્રણય શ્રીવાસ્તવ, પ્રા. રાજેશ્રી જોશી, પ્રા. ડૉ. સાધના ટાંક તથા પ્રા. ડૉ. કનુભાઈ પરમાર દ્વારા કાવ્યપાઠ વડે વિદ્યાર્થીઓને માર્ગદર્શન આપવાની સાથે કવિશ્રીને શ્રદ્ધાંજલિ અપાઈ હતી. તોરલ હરિજન તથા સ્વેની પાટણવાડિયા દ્વારા કાવ્યપાઠ કરવામાં આવ્યો હતો. સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન અને આભાર વિધિ ડૉ. સાધના ટાંકે લાક્ષણિક રીતે કર્યાં હતાં.

કન્વીનર.

પ્રા. રાજેશ્રી જોશી

તા.: ૨૧/૦૭/૨૦૨૫

સ્થળ: સંખેડા

આચાર્યશ્રી

ડૉ. ડી.વી. પટેલ

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા

C.W.D.C.વિભાગ

મહેદી સ્પર્ધા - કન્વીનર પ્રા. વર્ષાબેન પટેલ

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ આર્ટ્સ એન્ડ ધી સંખેડા નાગરિક સહકારી બેંક સંચાલિત કોમર્સ કોલેજ સંખેડા નાં C.W.D.C. યુનિટ દ્વારા તારીખ ૨૫/૦૭/૨૦૨૫ના રોજ મહેદી સ્પર્ધાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.આ સ્પર્ધા મા કુલ ૨૩ વિદ્યાર્થીઓનીએ ભાગ લીધો હતો. આ સ્પર્ધાનું આયોજન પ્રા. વર્ષાબેન પટેલ કયું હતું. જેમા નિર્ણાયક તરીકે પ્રા.ડો.પ્રિયકાંત આર. શ્રીમાળી અને પ્રા.ડો.કવિતા જોશી એ સેવાઓ આપી હતી. કાર્યક્રમની આભાર વિધિ ડૉ. સાધનાબેન ટાંક દ્વારા કરવામાં આવી હતી. કોલેજના આચાર્યશ્રીએ વિદ્યાર્થીઓ ને પ્રોત્સાહન આપ્યું હતું.સમગ્ર સ્ટાફે હાજરી આપી કાર્યક્રમને સફળ બનાવવા માં સહયોગ આપ્યો હતો.

કન્વીનર.

પ્રા. વર્ષાબેન પટેલ

તા.: ૨૫/૦૭/૨૦૨૫

સ્થળ: સંખેડા

આચાર્યશ્રી

ડૉ. ડી.વી. પટેલ

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા

C.W.D.C.વિભાગ

કેશગુફન સ્પર્ધા કન્વીનર. પ્રા.શ્રીમતી નીલાબેન સોલંકી

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી સંખેડા નાગરિક સહકારી બેંક સંચાલિત કોમર્સ કોલેજ સંખેડા નાં C.W.D.C ના ઉપક્રમે કેશગુફન સ્પર્ધાનું આયોજન તા. ૨૬/૦૭/૨૦૨૫ ના દિવસે કરવામાં આવ્યું હતું. જેમા કુલ ૯ વિદ્યાર્થીઓનીઓએ ભાગ લીધો હતો. સમગ્ર કાર્યક્રમનું આયોજન C.W.D.Cના કન્વીનર પ્રા.શ્રીમતી નીલાબેન સોલંકી એ કર્યું હતું. આ કાર્યક્રમમાં નિર્ણાયક તરીકે ડૉ.સાધનાબેન ટાંક અને પ્રા.ડૉ.રાકેશભાઈ વણકરસાધુ એ સેવાઓ આપી હતી. આભાર વિધિ ડૉ. કવિતા જોશીએ કરી હતી. આચાર્યશ્રીએ વિદ્યાર્થીઓને પ્રોત્સાહન આપ્યું હતું. સમગ્ર સ્ટાફ મિત્રોએ હાજર રહી કાર્યક્રમને સફળ બનાવ્યો હતો.

કન્વીનર.

પ્રા.શ્રીમતી નીલાબેન સોલંકી

આચાર્યશ્રી

ડૉ. ડી.વી.પટેલ

તા.: ૨૬/૦૭/૨૦૨૫

સ્થળ: સંખેડા

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા

અર્થશાસ્ત્ર વિભાગ

નિબંધ સ્પર્ધા-૨૦૨૫-૨૬

કન્વીનર - પ્રા. ડૉ.કવિતા જોશી

કાપડિયા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ, સંખેડા કોલેજના અર્થશાસ્ત્ર વિભાગ દ્વારા કોલેજના અર્થશાસ્ત્ર વિભાગના વિદ્યાર્થીઓ માટે નિબંધ સ્પર્ધાનું આયોજન તા.05/08/2025 ના રોજ કરવામાં આવેલ હતું. કાર્યકર્મના આરંભે આચાર્યશ્રીએ પ્રસંગ અનુરૂપ ઉદબોધન કર્યું હતું. આ નિબંધ સ્પર્ધા નો વિષય “ગાંધીજી ના આર્થિક વિચારો” હતો આ સ્પર્ધામાં કોલેજના અર્થશાસ્ત્ર વિભાગના કુલ-10 જેટલા વિદ્યાર્થીઓએ સહર્ષ ભાગ લીધો હતો. સમગ્ર કાર્યક્રમનું સફળ સંચાલન અર્થશાસ્ત્રના પ્રાધ્યાપિકા ડૉ.કવિતા જોશી દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું અને નિર્ણાયક કમિટીના અંતર્ગત પ્રો. પરેશ પુરાણી તથા ડૉ.રાકેશભાઈ રમેશભાઈ વણકરસાધુ દ્વારા સ્પર્ધાનું સફળ નિર્ણય કરવામાં આવ્યું હતું.

કન્વીનર.

પ્રા. ડૉ.કવિતા જોશી

આચાર્યશ્રી

ડૉ. ડી.વી. પટેલ

તા.: 0૫/0૮/૨૦૨૫

સ્થળ: સંખેડા

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ, સંખેડા

C.W.D.C, ઇનોવેશન ક્લબ અને ઉદ્યોગ સાહસિક સમિતિના સંયુક્ત ઉપક્રમે

રાખી મેકિંગ સ્પર્ધા-૨૦૨૫-૨૬ કન્વીનર પ્રા. ડૉ.કવિતા જોશી

કાપડિયા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ, સંખેડા કોલેજના C.W.D.C, ઇનોવેશન ક્લબ અને ઉદ્યોગ સાહસિક સમિતિ ના સંયુક્ત ઉપક્રમે વિદ્યાર્થીઓ માટે રાખી મેકિંગ સ્પર્ધાનું આયોજન તા.06/08/2025 ના રોજ કરવામાં આવેલ હતું. કાર્યકર્મના આરંભે આચાર્યશ્રીએ પ્રસંગ અનુરૂપ ઉદબોધન કર્યું હતું. આ રાખી મેકિંગ સ્પર્ધાનું આયોજન C.W.D.C સમિતિના સભ્યો અને ઉદ્યોગ સાહસિક સમિતિના કન્વીનર પ્રા. ડૉ.કવિતા જોશીએ કર્યું હતું. આ સ્પર્ધામાં કોલેજના કુલ-10 જેટલા વિદ્યાર્થીઓએ સહર્ષ ભાગ લીધો હતો. અને નિર્ણાયક કમિટીના અંતર્ગત ડૉ.પ્રિયકાન્ત શ્રીમાલી તથા ડૉ. રાકેશભાઈ વણકરસાધુ દ્વારા સ્પર્ધાનું સફલ નિર્ણય કરવામાં આવ્યું હતું.

■ સંખેડા : રાખી મેકિંગ સ્પર્ધાનું સફળ આયોજન કરાયું

કમલેશ પટેલ | સંખેડા

કાપડિયા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ, સંખેડા કોલેજના C.W.D.C, ઇનોવેશન ક્લબ અને ઉદ્યોગ સાહસિક સમિતિ ના સંયુક્ત ઉપક્રમે વિદ્યાર્થીઓ માટે રાખી મેકિંગ સ્પર્ધાનું આયોજન તા.06/08/2025 ના રોજ કરવામાં આવેલ હતું. કાર્યકર્મના આરંભે આચાર્યશ્રીએ પ્રસંગ અનુરૂપ ઉદબોધન કર્યું હતું. આ રાખી મેકિંગ સ્પર્ધાનું આયોજન C.W.D.C સમિતિના સભ્યો અને ઉદ્યોગ સાહસિક સમિતિના કન્વીનર પ્રા. ડૉ.કવિતા જોશીએ કર્યું હતું. આ સ્પર્ધામાં કોલેજના કુલ-12 જેટલા વિદ્યાર્થીઓએ સહર્ષ ભાગ લીધો હતો. અને નિર્ણાયક કમિટીના અંતર્ગત ડૉ. પ્રિયકાન્ત શ્રીમાલી તથા ડૉ. રાકેશભાઈ વણકરસાધુ દ્વારા સ્પર્ધાનું સફલ નિર્ણય કરવામાં આવ્યું હતું. આ સ્પર્ધા માં પ્રથમ ક્રમે વસાવા માહી ધીરુભાઈ એ., દ્વિતીય ક્રમે તડવી રેશમા જગદીશભાઈ તેમજ મોરે વિભૂતી ભરતભાઈ અને તૃતીય ક્રમે ભોઈ યોગીના ગોવિંદભાઈ તેમજ તડવી નિશા રમેશભાઈ વિજેતા રહ્યા હતા. તેમ જ આ કાર્યક્રમની આભારવિધિ ડૉ. સાધના ટાંક દ્વારા કરવામાં આવી હતી. આ સમગ્ર કાર્યક્રમમા આચાર્ય ડૉ. ડી. વી. પટેલ દ્વારા પ્રેરણા અને પ્રોત્સાહન પૂરું પાડવામાં આવ્યું હતું.

કન્વીનર.

પ્રા. ડૉ.કવિતા જોશી

આચાર્યશ્રી

ડૉ. ડી.વી. પટેલ

તા.: 06/08/2025

સ્થળ: સંખેડા

સંખેડા કોલેજમાં C.W.D.C. ઇનોવેશન ક્લબ અને ઔદ્યોગિક સાહસિકતા સમિતિના સંયુક્ત ઉપક્રમે 'નેઇલ આર્ટ કાર્યશાળા'નું સફળ આયોજન. 06/08/2025

ડૉ. સાધના ર. ટાંક : નેઇલ આર્ટ કાર્યશાળા

સંખેડા કોલેજમાં C.W.D.C. ઇનોવેશન ક્લબ અને ઔદ્યોગિક સાહસિકતા સમિતિના સંયુક્ત ઉપક્રમે 'નેઇલ આર્ટ કાર્યશાળા'નું આયોજન કરવામાં આવ્યું. જે અંતર્ગત “સ્થાનિક નવીનતા પર સર્જનાત્મકતા અને નવીનતા કાર્યશાળા - સંકલ્પના” શીર્ષક હેઠળ વિદ્યાર્થીઓની સર્જનાત્મકતા ખિલાવવા હેતુ 'નેઇલ આર્ટ'ની કાર્યશાળા યોજાઈ જેમાં વિષય નિષ્ણાંત તરીકે વ્યાવસાયિક નિષ્ણાંત ગોહિલ હિરલબા અર્જુનસિંહ દ્વારા નિદર્શન અને વ્યાખ્યાન પ્રયુક્તિ દ્વારા નખને સુંગમ ઘાટ આપી, તેને રંગબેરંગી રંગોથી રંગીને તેમાં સુંદરભાત પાડી સજાવતાં સદૃષ્ટાંત શીખવવું. ત્યારબાદ નેઇલ આર્ટલક્ષી પ્રશ્નોત્તરી, પ્રતિભાવો અને આગામી સ્પર્ધાની જાહેરાત થઈ. આ કાર્યશાળામાં કોલેજની વિદ્યાર્થીની બહેનોએ સહભાગી રહી લાભ લીધો અને ભવિષ્યમાં આ કળા દ્વારા પારંગત બનવાની પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવી આ રીતે આ કાર્યશાળા સફળતા પામી. આ કાર્યશાળાનું આયોજન C.W.D.C. વિભાગના તમામ સભ્યો અને ઇનોવેશન ક્લબના કન્વીનર ડૉ. સાધના આર. ટાંકની આગેવાનીમાં કરવામાં આવ્યું હતું અને તેમણે આ કાર્યક્રમનું સમગ્ર આયોજન અને સંચાલન કર્યું હતું. આ સ્પર્ધામાં બહોળી સંખ્યામાં વિદ્યાર્થીનીઓ સક્રિય રહી આ કળા શીખી હતી. તેમ જ આ કાર્યક્રમની આભારવિધિ ડૉ. કવિતા જોશી દ્વારા કરવામાં આવી હતી. આ કાર્યશાળા માટે આચાર્યશ્રી ડૉ. ડી. વી. પટેલ દ્વારા પ્રેરણા અને પ્રોત્સાહન પૂરાં પાડ્યાં અને સમગ્ર કાર્યક્રમની સફળતા માટે તેમણે C.W.D.C., ઇનોવેશન ક્લબ અને ઔદ્યોગિક સાહસિકતા સમિતિ વિભાગને અભિનંદન પાઠવ્યા હતા.

કન્વીનર.

ડૉ. સાધના ર. ટાંક

તા.: 05/08/2024

સ્થળ: સંખેડા

આચાર્યશ્રી

ડૉ. ડી.વી. પટેલ

સંખેડા કોલેજમાં એન્ટી રેગિંગ સપ્તાહની ઉજવણી.

પ્રો. પરેશ પુરાણી- તા.13/08/2025

12/08/2025 થી 18/ 08/2025 દરમિયાન સંખેડા કોલેજમાં એન્ટી રેગિંગ સપ્તાહની ઉજવણી થઈ રહી છે. આ સંદર્ભમાં આજરોજ તારીખ 13/08/2025ના રોજ સાહેબ માનનીય જજ સાહેબશ્રી સંખેડા કોર્ટ દ્વારા એન્ટી રેગિંગ વિશે સમજણ માટેનું એક વ્યાખ્યાન રાખવામાં આવ્યું હતું. જેમાં માનનીય મેડમ શ્રી એ વિદ્યાર્થીઓને તમામ જુદી જુદી પ્રવૃત્તિઓથી દૂર રહેવાની અને અભ્યાસ ઉપર ફોકસ રાખવાની ખાસ સલાહ આપી હતી એટલું જ નહીં પણ એમને જુદી જુદી રીતે થતાં રેગિંગ અંગે પણ વિસ્તૃત સમજૂતી આપી હતી. આ વ્યાખ્યાનમાં સંખેડા બાર એસોસિએશનના વકીલશ્રીઓએ પણ રેગિંગ અંગે માર્ગદર્શન આપ્યું હતું . એડવોકેટ ખુશ્બુ બેને વિદ્યાર્થીઓને એન્ટીરેગિંગ હેલ્પલાઇન નંબર આપી એમને માર્ગદર્શન આપ્યું હતું.આ કાર્યક્રમમાં કોલેજના વિદ્યાર્થીઓ અને સંખેડા કોલેજના અધ્યાપક મિત્રોએ ઉત્સાહપૂર્વક ભાગ લીધો હતો. સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન કોલેજના ઇતિહાસ વિભાગના અધ્યાપક ડો.શ્રી પ્રિયકાન્તભાઈ શ્રીમાળીએ કર્યું હતું તથા કાર્યક્રમના અંતે આભારવિધિ ગુજરાતી વિભાગના સિનિયર પ્રાધ્યાપિકા કુ.રાજેશ્રીબેન જોષી એ કરી હતી. ઉપરાંત એન્ટીરેગિંગ સાઇન ડે નિમિત્તે બેનર ઉપર સૌ વિદ્યાર્થીઓની તથા અધ્યાપકોની સહી પણ લેવામાં આવી હતી.

વડોદરા છોટા ઉદેપુર 14-08-2025

સંખેડાની કોલેજમાં એન્ટી રેગિંગ સપ્તાહની ઉજવણી કરવામાં આવી

સંખેડા કોર્ટના વ્યાયાધીશે વિદ્યાર્થીઓને માર્ગદર્શન આપ્યું

સંખેડા | સંખેડા ખાતે આવેલી આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજમાં તા.12થી તા.18 ઓગસ્ટ દરમિયાન એન્ટી રેગિંગ સપ્તાહની ઉજવણી થઈ રહી છે. આ સંદર્ભમાં બુધવારે સંખેડા કોર્ટના ન્યાયાધીશ પી.પી.સોની તેમજ સંખેડા વકીલ મંડળના સભ્યો ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.કોલેજમાં એન્ટી રેગિંગ વિશે સમજણ માટેનું એક વ્યાખ્યાન રાખવામાં આવ્યું હતું. જેમાં સંખેડા કોર્ટના ન્યાયાધીશ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને બિનજરૂરી પ્રવૃત્તિઓથી દૂર રહેવાની અને અભ્યાસ ઉપર ફોકસ રાખવાની ખાસ સલાહ આપવામાં આવી હતી. એટલું જ નહીં પણ એમને જુદી જુદી રીતે થતા રેગિંગ અંગે પણ વિસ્તૃત સમજૂતી આપી હતી. એડવોકેટ ખુશ્બુબેને વિદ્યાર્થીઓને એન્ટીરેગિંગ હેલ્પલાઇન નંબર આપી એમને માર્ગદર્શન આપ્યું હતું.

વિદ્યાર્થીઓને માર્ગદર્શન આપતા ન્યાયપિશા.

કન્વીનર.

પ્રો. પરેશ એસ. પુરાણી

આચાર્યશ્રી

ડૉ. ડી.વી.પટેલ

તા.: ૧૩/૦૮/૨૦૨૫

સ્થળ: સંખેડા

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા**

વિશ્વ આદિવાસી દિવસની ઉજવણી નિમિત્તે

ચિત્ર સ્પર્ધા-૨૦૨૫-૨૬

કાપડિયા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ, સંખેડા કોલેજ દ્વારા કોલેજના વિદ્યાર્થીઓ માટે ચિત્ર સ્પર્ધાનું આયોજન તા. 13/08/2025 ના રોજ કરવામાં આવેલ હતું. કાર્યકર્મના આરંભે આચાર્યશ્રીએ પ્રસંગ અનુરૂપ ઉદબોધન કર્યું હતું.

આ ચિત્ર સ્પર્ધા નો વિષય “આદિવાસી જીવન શૈલી હતો. આ સ્પર્ધામાં કોલેજના કુલ-12 જેટલા વિદ્યાર્થીઓએ સહર્ષ ભાગ લીધો હતો. સમગ્ર કાર્યક્રમનું સફળ સંચાલન પ્રો. પરેશ પુરાણી દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું અને નિર્ણાયક કમિટી અંતર્ગત ડૉ. પ્રિયકાન્તભાઈ શ્રીમાલી તથા ડૉ કનુભાઈ પરમાર દ્વારા સ્પર્ધાનું સફળ નિર્ણય કરવામાં આવ્યું હતું. અંતે આભારવિધી ડૉ. રાકેશભાઈ રમેશભાઈ વણકરસાધુ દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું અને કાર્યક્રમનું આયોજન ડૉ. કવિતા જોશી દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું

કન્વીનર.
પ્રા. પરેશ એસ. પુરાણી

આચાર્યશ્રી
ડૉ. ડી.વી.પટેલ

તા.: ૧૩/૦૮/૨૦૨૫

સ્થળ: સંખેડા

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા
અહેવાલ વર્ષ-2025-26

શ્રી ગોવિંદ ગુરૂ યુનિવર્સિટી, શ્રી ગોવિંદ ગુરૂ ટ્રાઈબલ ચેર પ્રેરિત સંખેડા કોલેજમાં 'આદિવાસી
દિવસ ઉજવણી' સપ્તાહ અંતર્ગત વિવિધ સ્પર્ધાઓ યોજાઈ.

સંખેડા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજમાં ૦૮ ઓગસ્ટ, ૨૦૨૫ના રોજ 'વિશ્વ આદિવાસી
દિવસ'ની ઉજવણીના ભાગરૂપે શ્રી ગોવિંદ ગુરૂ યુનિવર્સિટી, શ્રી ગોવિંદ ગુરૂ ટ્રાઈબલ ચેર પ્રેરિત
વિવિધ સ્પર્ધાઓનું આયોજન કરવામાં આવ્યું, આ તકે નિબંધ સ્પર્ધા, વક્તૃત્વ સ્પર્ધા અને ચિત્ર
સ્પર્ધાઓનું આયોજન ત્રણ દિવસોમાં કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં કોલેજના વિદ્યાર્થીઓએ
ઉમળકાભેર ભાગ લઈને સ્પર્ધાઓને સફળ બનાવી હતી. તા. 11.08.2025ના રોજ પ્રા.નિલાબેન
સોલંકીની આગેવાનીમાં 'નિબંધ સ્પર્ધા' યોજાઈ જેમાં આપેલ વિષયો પર વિદ્યાર્થીઓએ નિબંધ
લખી તેમના વિચારો વ્યક્ત કર્યા હતા. આ સ્પર્ધામાં ડૉ. રાકેશ વણકર સાધુ અને ડૉ. સાધના ટાંક
નિર્ણાયક રહ્યાં હતાં, તા. 12.08.2025ના રોજ પ્રા.પ્રણય શ્રીવાસ્તવની આગેવાનીમાં 'વક્તૃત્વ
સ્પર્ધા' યોજાઈ જેમાં આપેલ વિષયો પર વિદ્યાર્થીની બહેનોએ તેમના સુંદર વિચારોની અભિવ્યક્તિ
કરી, આ સમગ્ર કાર્યક્રમનું સુચારુ સંચાલન ડૉ. સાધના ટાંક દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું અને ડૉ.
દિવ્યાંગ વ્યાસ અને ડૉ. કવિતા જોશીએ નિર્ણાયકની અગત્યની ભૂમિકા ભજવી હતી. ત્યારબાદ
તા. 13.08.2025ના રોજ પ્રા. પરેશ પુરાણીની આગેવાનીમાં 'ચિત્ર સ્પર્ધા' યોજાઈ. જેમાં આપેલ
વિષયો પર વિદ્યાર્થીઓએ કલાત્મક ચિત્રો દોર્યાં હતાં. આ સ્પર્ધાના નિર્ણાયક ડૉ. પ્રિયકાન્ત શ્રીમાળી
અને ડૉ. કનુભાઈ પરમાર રહ્યાં હતા. આ આદિવાસી સપ્તાહ વિષયક વિવિધ સ્પર્ધાઓમાં સહભાગી
અને હાજર તમામ વિદ્યાર્થીઓને આ સ્પર્ધાઓ થકી આદિવાસી સંસ્કૃતિ અને સભ્યતાનો વિશેષ
પરિચય મેળવ્યો તેથી તેમના જ્ઞાનમાં વધારો થયો હતો. તેમ જ વિવિધ સ્પર્ધાઓમાં ઉત્તમ
પ્રદર્શન કરનાર વિદ્યાર્થીઓને નિર્ણાયકો દ્વારા એકથી ત્રણ ક્રમે વિજેતા જાહેર કરાયાં. આ પ્રત્યેક
સ્પર્ધા આચાર્યશ્રી ડૉ. ડી.વી. પટેલની પ્રેરણા અને પ્રોત્સાહન હેઠળ આયોજાઈ અને સમગ્ર કોલેજ
સ્ટાફના સહકાર થકી સફળતા પામી હતી.

એન.એસ.એસ. પ્રોગ્રામ ઓફીસર
ડૉ. પી.આર.શ્રીમાળી

પ્રિન્સીપલશ્રી
ડૉ. ડી.વી. પટેલ

સંખેડા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજના ગુજરાતી વિભાગ દ્વારા વીર નર્મદ જન્મજયંતિના
અનુસંધાને 'વિશ્વ ગુજરાતી ભાષા દિવસ'ની ઉજવણી

વિશ્વ ગુજરાતી ભાષા દિવસ'ની ઉજવણી - ડૉ. સાધના ર. ટાંક તારીખ: 24 ઓગષ્ટ 2025

સંખેડા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ, સંખેડાના ગુજરાતી વિભાગ દ્વારા ગુજરાતી સાહિત્યના 'અર્વાચીનોમાં આઘ' ગણાતા વીર નર્મદની જન્મજયંતિના અનુસંધાને 'વિશ્વ ગુજરાતી ભાષા દિવસ'ની ઉજવણીનો કાર્યક્રમ ઉત્સાહપૂર્વક યોજાયો. આ કાર્યક્રમનું આયોજન કોલેજના આચાર્યશ્રી ડૉ. ડી.વી. પટેલની પ્રેરણા અને પ્રા. રાજશ્રી જોશીના માર્ગદર્શન હેઠળ ડૉ. સાધના ટાંક દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું. કાર્યક્રમ દરમિયાન ડૉ. કનુભાઈ પરમાર દ્વારા પ્રાસંગિક ઉદબોધન આપવામાં આવ્યું હતું, જ્યારે પ્રા. રાજશ્રી જોશીએ વિદ્યાર્થીઓને વીર નર્મદના જીવન, સાહિત્ય અને ભાષાસેવા વિશે માહિતીસભર માર્ગદર્શન આપ્યું હતું. વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા વીર નર્મદનો જીવનપરિચય તેમજ તેમની વિવિધ સાહિત્યકૃતિઓ વિષે વક્તવ્ય રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું. આ રીતે વીર નર્મદને શબ્દાંજલિ અર્પણ કરવામાં આવી. સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન અને આભારવિધિ ડૉ. સાધના ટાંક દ્વારા કરવામાં આવી હતી. કાર્યક્રમના પરિણામ સ્વરૂપે વિદ્યાર્થીઓ 'વિશ્વ ગુજરાતી ભાષા દિવસ'ના મહત્ત્વથી પરિચિત થયા તેમજ ગુજરાતી ભાષા અને સાહિત્યના સંવર્ધનમાં વીર નર્મદની અવિસ્મરણીય ભૂમિકા અંગે ઊંડો અભિગમ વિકસ્યો.

સંખેડા | વીર નર્મદ જન્મ-જયંતિના અનુસંધાને
'વિશ્વ ગુજરાતી ભાષા દિવસ'ની ઉજવણી કરાઈ
કમલેશ પટેલ, સંખેડા | સંખેડા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજના ગુજરાતી વિભાગ દ્વારા ગુજરાતી સાહિત્યના 'અર્વાચીનોમાં આઘ' ગણાતા 'વીર નર્મદ જન્મ-જયંતિ'ના અનુસંધાને 'વિશ્વ ગુજરાતી ભાષા દિવસ'ની ઉજવણી કાર્યક્રમ યોજાયો. આ કાર્યક્રમનું આયોજન આચાર્યશ્રી ડૉ. ડી.વી. પટેલની પ્રેરણા અને પ્રા. રાજશ્રી જોશીના માર્ગદર્શન હેઠળ ડૉ. સાધના ટાંક દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં ડૉ. કનુભાઈ પરમાર દ્વારા પ્રાસંગિક ઉદબોધન અને પ્રા. રાજશ્રી જોશી દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને વીર નર્મદ વિશે જ્ઞાનપ્રદ માહિતી પરિસવામાં આવી. વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા વીર નર્મદનો પરિચય, તેમની વિવિધ કૃતિઓ વિશે વક્તવ્ય રજૂ કરાયું અને આ રીતે વીર નર્મદને શબ્દાંજલિ અર્પણ કરાઈ. આ સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન અને આભારવિધિ ડૉ. સાધના ટાંક દ્વારા કરવામાં આવી હતી. કાર્યક્રમના ફળસ્વરૂપે વિદ્યાર્થીઓ જન્મના કારણે 'વિશ્વ ગુજરાતી ભાષા દિવસ'ની ઉજવણી કરવામાં આવે છે એવા 'નવયુગના પ્રહરી વીર નર્મદ' અને તેમની સાહિત્ય સેવાથી પરિચિત થયાં હતાં.

કન્વીનર.
ડૉ. સાધના ર. ટાંક
તા.: ૨૪/૦૮/૨૦૨૫
સ્થળ: સંખેડા

આચાર્યશ્રી
ડૉ. ડી.વી. પટેલ

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા**

અર્થશાસ્ત્ર વિભાગ આયોજિત -પરિચર્યા

વિષય -આધુનિક ભારત માટે આદર્શ "રામ રાજ્ય મોડેલ"-૨૦૨૫-૨૬

પ્રો. પરેશ પુરાણી- તા.26/08/2025

કાપડિયા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ, સંખેડા કોલેજના અર્થશાસ્ત્ર વિભાગ દ્વારા કોલેજના અર્થશાસ્ત્ર વિભાગના વિદ્યાર્થીઓ માટે પરિચર્યાનુ આયોજન તા.26/08/2025 ના રોજ કરવામાં આવેલ હતું. કાર્યકર્મના આરંભે આચાર્યશ્રીએ પ્રસંગ અનુરૂપ ઉદબોધન કર્યું હતું.

આ પરિચર્યાનો વિષય “આધુનિક ભારત માટે આદર્શ -રામ રાજ્ય મોડેલ” હતો આ પરિચર્યામા કોલેજના અર્થશાસ્ત્ર વિભાગના કુલ-11 જેટલા વિદ્યાર્થીઓએ સહર્ષ ભાગ લીધો હતો. સમગ્ર કાર્યકર્મનું સફળ સંચાલન અર્થશાસ્ત્રના પ્રધ્યાપક ડૉ.રાકેશભાઈ રમેશભાઈ વણકરસાધુ દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું અને નિર્ણાયક કમિટીના અંતર્ગત પ્રો. પરેશ પુરાણી દ્વારા સ્પર્ધાનું સફળ નિર્ણય કરવામાં આવ્યું હતું જેમા પ્રથમ ક્રમે બરિયા સ્નેહા, દ્વિતિય ક્રમે પાટણવાડિયા સ્વેની અને તૃતીય ક્રમે દોલી સરોજ અને ઉપાધ્યાય ગ્રીષ્મા રહ્યા હતા. અન્તમાં કાર્યકર્મની આભારવિધિ ડૉ. કવિતા જોશી દ્વારા કરવામાં આવી હતી.

કન્વીનર.

પ્રો. પરેશ એસ. પુરાણી

આચાર્યશ્રી

ડૉ. ડી.વી.પટેલ

તા.: ૨૬/૦૮/૨૦૨૫

સ્થળ: સંખેડા

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા

C.W.D.C.વિભાગ

આરતી શણગાર - કન્વીનર પ્રા. વર્ષાબેન પટેલ

આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંખેડા ખાતે સી ડબ્લ્યુ ડી સી વિભાગ દ્વારા આરતી શણગાર સ્પર્ધાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું આ સ્પર્ધામાં વિદ્યાર્થીનીઓએ ઉત્સાહપૂર્વક ભાગ લીધો હતો જેમાં પ્રથમ દ્વિતીય અને તૃતીય ક્રમ વિજેતાઓ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા.આ કાર્યક્રમનું સંચાલન કન્વીનર પ્રધ્યાપિકા વર્ષાબેન પટેલે કર્યું હતું આ સ્પર્ધામાં નિર્ણાયક તરીકે પ્રા. ડો. દિવ્યાંગ કે વ્યાસ અને ડો. કવિતાબેન જોશીએ સેવા આપી હતી. કાર્યક્રમના અંતે આભાર વિધિ ડૉ સાધનાબેન ટાંક દ્વારા કરવામાં આવી હતી. આ કાર્યક્રમમા કોલેજના આચાર્યશ્રી ઉપસ્થિત રહી વિદ્યાર્થીઓને પ્રોત્સાહન પૂરું પાડ્યું હતુ. તેમ જ સમગ્ર સ્ટાફ મિત્રોએ હાજરી આપી કાર્યક્રમને સફળ બનાવ્યો હતો.

કન્વીનર.

પ્રા. વર્ષાબેન પટેલ

આચાર્યશ્રી

ડૉ. ડી.વી. પટેલ

તા.: ૨૯/૦૮/૨૦૨૫

સ્થળ: સંખેડા

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા

C.W.D.C.વિભાગ

પ્રસાદ સુશોભન સ્પર્ધા કન્વીનર. પ્રા.શ્રીમતી નીલાબેન સોલંકી

આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંખેડા ખાતે સી ડબ્લ્યુ ડી સી વિભાગ દ્વારા પ્રસાદ સુશોભન સ્પર્ધાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું આ સ્પર્ધામાં વિદ્યાર્થીનીઓએ ઉત્સાહપૂર્વક ભાગ લીધો હતો જેમાં પ્રથમ, દ્વિતીય અને તૃતીય ક્રમ વિજેતાઓ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા. આ કાર્યક્રમનું સંચાલન સી ડબ્લ્યુ ડી સી ના કન્વીનર પ્રધ્યાપિકા નીલાબેન સોલંકીએ કર્યું હતું. આ સ્પર્ધામાં નિર્ણાયક તરીકે પ્રા. ડો. દિવ્યાંગ કે વ્યાસ અને પ્રિયકાંત શ્રીમાળી સાહેબે સેવાઓ આપી હતી. કાર્યક્રમના અંતે આભાર વિધિ ડો. રાકેશ વણકરસાધુ સાહેબે કરી હતી .આ કાર્યક્રમમા કોલેજના આચાર્યશ્રી ઉપસ્થિત રહી વિદ્યાર્થીઓને પ્રોત્સાહન પૂરું પાડ્યું હતુ .તેમ જ સમગ્ર સ્ટાફ મિત્રોએ હાજરી આપી કાર્યક્રમને સફળ બનાવ્યો હતો.

કન્વીનર.

પ્રા.શ્રીમતી નીલાબેન સોલંકી

આચાર્યશ્રી

ડો. ડી.વી.પટેલ

તા.: 30/06/2024

સ્થળ: સંખેડા

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા

C.W.D.C.વિભાગ

સાડી ડે સ્પર્ધા કન્વીનર. પ્રા.શ્રીમતી નીલાબેન સોલંકી

આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંખેડાના સી.ડબલ્યુ ડી.સી. વિભાગ દ્વારા સાડી ડે નું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં મોટી સંખ્યામાં વિદ્યાર્થીનીઓએ ભાગ લીધો હતો કાર્યક્રમનું સફળ આયોજન સી ડબલ્યુ સી ના કન્વીનર પ્રધ્યાપક નીલાબેન સોલંકી અને વર્ષાબેન પટેલે પ્રા. રાજશ્રી જોશી એ કર્યું હતું. જેમાં પ્રથમ દ્વિતીય અને તૃતીય ક્રમ વિજેતાઓ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા . જેમાં નિર્ણાયક તરીકે ડૉ.કવિતા જોશી અને ડૉ સાધના ટાંકે સેવાઓ આપી હતી.

કન્વીનર.

પ્રા.શ્રીમતી નીલાબેન સોલંકી

આચાર્યશ્રી

ડૉ. ડી.વી.પટેલ

તા.: ૦૪/૦૯/૨૦૨૫

સ્થળ: સંખેડા

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા
સાંસ્કૃતિક સમિતિ

આર્ટ્સ અને કોમર્સ કોલેજ સંખેડામાં નવરાત્રિ નિમિત્તે ગરબાનો કાર્યક્રમ યોજાયો...

આજ રોજ તારીખ 26/9/2025 ના રોજ સંખેડા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ ખાતે નવરાત્રીના પાવન પર્વ અંતર્ગત કોલેજના પરિસરમાં રાસ ગરબાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં સૌ વિદ્યાર્થી મિત્રો અને તમામ અધ્યાપક ગણ તથા શૈક્ષણિક અને બિન શૈક્ષણિક કર્મચારીઓ માં જગદંબાની આરતી કરી ગરબામાં જોડાયા હતા. સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન સાંસ્કૃતિક સમિતિના કોર્ડીનેટર ડો.રાકેશ આર.વણકર સાધુ દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું. તથા સાંસ્કૃતિક સમિતિના સભ્યો ડો. પ્રિયકાન્ત આર. શ્રીમાળી તથા પ્રા. વર્ષાબેન પટેલનો સહકાર સંભાળ્યો હતો. સમગ્ર કાર્યક્રમને આચાર્યશ્રી ડો.દીપકભાઈ વી.પટેલ પ્રોત્સાહન પૂરું પાડ્યું હતું.

**સંખેડા કોલેજમાં નવરાત્રીની ઉજવણી:
વિદ્યાર્થીઓ અને સ્ટાફે ઉત્સાહભરે રાસ-ગરબા કર્યા**

કમલેશ પટેલ | સંખેડા, છોટા ઉદેપુર | 26/09/25

સંખેડા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ ખાતે 26 સપ્ટેમ્બર, 2025ના રોજ નવરાત્રી પર્વની ઉજવણી કરવામાં આવી હતી. આ પ્રસંગે કોલેજ પરિસરમાં રાસ-ગરબાનું આયોજન કરાયું હતું.

આ ઉજવણીમાં વિદ્યાર્થીઓ, અધ્યાપક ગણ, તેમજ શૈક્ષણિક અને બિન-શૈક્ષણિક કર્મચારીઓ ઉત્સાહભરે જોડાયા હતા. સૌએ મા જગદંબાની આરતી કર્યા બાદ ગરબા રમ્યા હતા.

સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન સાંસ્કૃતિક સમિતિના કોર્ડીનેટર ડો. રાકેશ આર. વણકર સાધુ દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું. સાંસ્કૃતિક સમિતિના સભ્યો ડો. પ્રિયકાન્ત આર. શ્રીમાળી અને પ્રા. વર્ષાબેન પટેલે આયોજનમાં સહયોગ આપ્યો હતો. કોલેજના આચાર્ય ડો. દીપકભાઈ વી. પટેલે આ સમગ્ર કાર્યક્રમને પ્રોત્સાહન પૂરું પાડ્યું હતું.

સાંસ્કૃતિક સમિતિના કોર્ડીનેટર
ડો.રાકેશ આર.વણકરસાધુ

પ્રિન્સીપલશ્રી
ડો. ડી.વી.પટેલ

તા.:26/09/2025

સ્થળ:સંખેડા

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા

GKIQની પરીક્ષા યોજાઈ

કન્વીનર પ્રા. ડૉ.કવિતા જોશી

આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ, સંખેડામાં તા. 28/09/2025, રવિવારે સવારે 9 થી 10-30 સમય દરમિયાન વિકાસ વર્તુળ ટ્રસ્ટ, ભાવનગર આયોજિત GKIQ ની પરીક્ષા લેવાઈ હતી. જેમાં 35 જેટલાં વિદ્યાર્થીઓએ ભાગ લીધો હતો. પરંતુ વરસાદી માહોલને કારણે 28 જેટલા વિદ્યાર્થીઓ પરીક્ષામાં હાજર રહી શક્યાં હતા. આ પરીક્ષા આચાર્યશ્રી ડૉ. ડી.વી. પટેલની પ્રેરણાથી પ્રા. ડૉ. કવિતા જોશીના સંચાલનપણા હેઠળ લેવાઈ હતી. પરીક્ષામાં સુપરવાઈઝર તરીકે ડૉ. કનુભાઈ પરમારે સેવા આપી હતી.

કન્વીનર.

પ્રા. ડૉ.કવિતા જોશી

આચાર્યશ્રી

ડૉ. ડી.વી. પટેલ

તા.: ૨૮/૦૯/૨૦૨૫

સ્થળ: સંખેડા

ચિત્ર સ્પર્ધા ૨૦૨૫-૨૬

પ્રા. પી.એન. શ્રીવાસ્તવ તા.

07 /10 /2025

આજે તારીખ 07 /10 /2025 ના રોજ આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંખેડામાં 'ચિત્ર સ્પર્ધા' નું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. તેના વિષય હતું "પ્રાકૃતિક સૌંદર્ય". આમાં 14 જેટલા વિદ્યાર્થીઓને ભાગ લીધો હતો. આચાર્યશ્રી સાથે સમસ્ત ટીચિંગ સ્ટાફ વિદ્યાર્થીઓને પ્રોત્સાહન પુરા પાડવા માટે હાજર હતા. બહુ ઉત્સાહભેર વિદ્યાર્થીઓને ચિત્ર દોર્યું હતું . અને આજની સ્પર્ધાના નિર્ણાયક ડૉ. કવિતાબેન જોશી અને ડૉ. સાધનાબેન ટાંક હતા. આમાં પ્રથમ ક્રમે આવે છે ભોઈ ટીશા કે. બીજા ક્રમે આવે છે ભોઈ યોગીના બી. અને સરોજ ડોલી એ. ત્રીજા ક્રમે ત્રણ વિદ્યાર્થીઓ હતા એમાં તડવી યાદવકુમાર એસ. , ભોઈ નિરાલી પી. અને ભોઈ તનિષા અને. આવે છે. આમાં આર્ટ્સ અને કોમર્સ બંને વિષયના વિદ્યાર્થીઓ હતા . અને ભારે ઉત્સાહ વિદ્યાર્થીઓમાં જોવા મળ્યા હતા. કાર્યક્રમના અંતે પ્રોફેસર પી.એન. શ્રીવાસ્તવ ને બધાના આભાર પ્રદર્શન કર્યું હતું.

કન્વીનર.

પ્રા. પી.એન. શ્રીવાસ્તવ

આચાર્યશ્રી

ડૉ. ડી.વી. પટેલ

તા.: ૦૭/૧૦/૨૦૨૫

સ્થળ: સંખેડા

“મહાત્મા ગાંધી જયંતિ વિશેષ” ઓનલાઇન ક્વિઝ - ૨૦૨૫

આયોજક વિભાગ અને સંચાલક / ઇવેન્ટ ઇન્ચાર્જ ડૉ. સાધના ર. ટાંક ગુજરાતી વિભાગ,

ઓનલાઇન ક્વિઝ / મૂલ્યઆધારિત શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિમા મોટાભાગના વિદ્યાર્થીઓએ ૨૫ થી ૩૫ ગુણ વચ્ચે ગુણ મેળવ્યા હતા, જે વિદ્યાર્થીઓમાં વિષય અંગે સારી સમજ દર્શાવે છે. મહાત્મા ગાંધી જયંતિ નિમિત્તે તા. ૦૨/૧૦/૨૦૨૫ના રોજ “મહાત્મા ગાંધી જયંતિ વિશેષ” ઓનલાઇન ક્વિઝનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આ ક્વિઝ દ્વારા ગાંધીજીના જીવન, સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામમાં તેમના યોગદાન, સત્યાગ્રહ, અહિંસા તથા રાષ્ટ્રીય મૂલ્યો અંગે વિદ્યાર્થીઓમાં જાગૃતિ લાવવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો. આ ક્વિઝ Google Form દ્વારા લેવામાં આવી હતી. કુલ ૧૯૭ પ્રતિસાદ પ્રાપ્ત થયા હતા, જેમાંથી ૧૮૯ વિદ્યાર્થીઓએ ૪૦%થી વધુ ગુણ પ્રાપ્ત કરી ક્વિઝ સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ કરી હતી. તમામ સફળ વિદ્યાર્થીઓને તેમની નોંધાયેલ ઇ-મેલ આઈડી પર ડિજિટલ પ્રમાણપત્ર આપવામાં આવ્યા હતા. આ સમગ્ર પ્રવૃત્તિમાં કોલેજના આચાર્યશ્રી અને અધ્યાપકોનું પ્રેરક યોગદાન રહ્યું. ગાંધીજીના વિચારો અંગે વિદ્યાર્થીઓમાં જાગૃતિ વધેલી જોવા મળી. મૂલ્યઆધારિત શિક્ષણને પ્રોત્સાહન મળ્યું. વિદ્યાર્થીઓમાં ઓનલાઇન શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિ પ્રત્યે ઉત્સાહ વધ્યો. પરિણામ વિશ્લેષણથી સકારાત્મક શૈક્ષણિક અસર સ્પષ્ટ થઈ “મહાત્મા ગાંધી જયંતિ વિશેષ ઓનલાઇન ક્વિઝ - ૨૦૨૫” ડૉ. સાધના ર. ટાંકના સંચાલન હેઠળ સફળતાપૂર્વક આયોજિત થઈ હતી. આ પ્રવૃત્તિ વિદ્યાર્થીઓ માટે જ્ઞાનવર્ધક, મૂલ્યપ્રેરક અને NAAC માપદંડોને અનુરૂપ સાબિત થઈ હતી.

કન્વીનર.

ડૉ. સાધના ર. ટાંક

તા.: ૦૨/૧૦/૨૦૨૫

સ્થળ: સંખેડા

આચાર્યશ્રી

ડૉ. ડી.વી. પટેલ

શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનિવર્સિટી ખાતે આંતર કોલેજ યુવક મહોત્સવ (સ્પંદન-૨૦૨૫)
(સાંસ્કૃતિક સમિતિ કોર્ડીનેટર--ડૉ. આર.આર.વણકરસાધુ)

શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનિવર્સિટી ગોધરા ખાતે ૧૪ અને ૧૫ ઓગસ્ટ, ૨૦૨૫નાં રોજ આંતર કોલેજ યુવક મહોત્સવ (સ્પંદન-૨૦૨૫)નું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જે અંતર્ગત અલગ અલગ સ્પર્ધાઓ યોજાઈ હતી. જે અનુસંધાને આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંખેડામાંથી સાંસ્કૃતિક સમિતિ કોર્ડીનેટર--ડૉ. આર.આર.વણકરસાધુનાં માર્ગદર્શન હેઠળ જુદી-જુદી સ્પર્ધાઓમા કોલેજના ૧૯ જેટલા વિદ્યાર્થીઓએ સહર્ષ ભાગ લીધો હતો. જેમને શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનિવર્સિટી તરફથી ભાગ લેવા બદલ પ્રમાણપત્રો આપવામાં આવ્યા હતા. જેમાં સાંસ્કૃતિક સમિતિના સભ્યો ડૉ. પી. આર. શ્રીમાળી તથા પ્રા. વર્ષાબેન પટેલનો સંપૂર્ણ સાથ-સહકાર પ્રાપ્ત થયો હતો. ઉપરાંત કોલેજના આચાર્યશ્રી ડૉ. ડી.વી. પટેલ સાહેબ તથા કોલેજ પરિવારે ભાગ લીધેલ વિદ્યાર્થીઓને સુભેચ્છાઓ પાઠવી હતી.

સાંસ્કૃતિક સમિતિના કોર્ડીનેટર
ડૉ.રાકેશ આર.વણકરસાધુ

પ્રિન્સીપલશ્રી
ડૉ. ડી.વી.પટેલ

તા.: તા.14/10/2025

સ્થળ: શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનિવર્સિટી, ગોધરા

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ, સંખેડા

ગાંધી પરીક્ષા યોજાઈ કન્વીનર પ્રા. ડૉ.કવિતા જોશી

આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ, સંખેડામાં તા. 22/12/2025, સવારે 10:00 થી 11:00 ગાંધી રિસર્ચ ફાઉન્ડેશન દ્વારા ગાંધી વિચાર સંસ્કાર પરીક્ષા - 2025 દરમિયાન વિકાસ વર્તુળ ટ્રસ્ટ, ભાવનગર આયોજિત GKIQ ની પરીક્ષા લેવાઈ હતી. જેમાં 35 જેટલાં વિદ્યાર્થીઓએ ભાગ લીધો હતો. પરંતુ વરસાદી માહોલને કારણે 28 જેટલા વિદ્યાર્થીઓ પરીક્ષામાં હાજર રહી શક્યાં હતા. આ પરીક્ષા આચાર્યશ્રી ડૉ. ડી.વી. પટેલની પ્રેરણાથી પ્રા. ડૉ. કવિતા જોશીના સંચાલનપણા હેઠળ લેવાઈ હતી. પરીક્ષામાં સુપરવાઈઝર તરીકે ડૉ. કનુભાઈ પરમારે સેવા આપી હતી.

કન્વીનર.

પ્રા. ડૉ.કવિતા જોશી

આચાર્યશ્રી

ડૉ. ડી.વી. પટેલ

તા.: ૨૨/૧૨/૨૦૨૫

સ્થળ: સંખેડા

સંસ્કૃત શ્લોક ગાન સ્પર્ધા ૨૦૨૫-૨૬

ઈવેન્ટ ઇન્ચાર્જ ડૉ. જીતેન્દ્રભાઈ એ પટેલ

સંખેડા સાર્વજનિક એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટ સંચાલિત કાપડીયા નગીનદાસ મગનલાલ માણેકલાલ સાર્વજનિક આર્ટ્સ કોલેજ અને સંખેડા નાગરિક સહકારી બેંક સાર્વજનિક કોમર્સ કોલેજ, સંખેડા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત ઉત્થાન માટે પ્રેરણા મળે તે હેતુથી સંસ્કૃત શ્લોક ગાન સ્પર્ધા ૨૦૨૫-૨૬ નું સફળ આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. સમગ્ર સ્પર્ધામાં વિદ્યાર્થીઓએ ખૂબ જ ઉત્સાહપૂર્વક ભાગ લીધો. કાર્યક્રમમાં નિર્ણાયક તરીકે સંસ્થાના પ્રાધ્યાપક ડૉ. દિવ્યાંગ વ્યાસ તેમજ ડૉ. કવિતાબેન જોશીએ ભૂમિકા ભજવી હતી. આ પ્રેરણાદાયી પ્રવૃત્તિ કોલેજના આચાર્યશ્રી ડૉ. દીપકકુમાર વી પટેલના નેતૃત્વ હેઠળ આ કાર્યક્રમના ઈવેન્ટ ઇન્ચાર્જ ડૉ. જીતેન્દ્રભાઈ એ પટેલ (સંસ્કૃત વિભાગ) દ્વારા કરવામાં આવી, સમગ્ર કાર્યક્રમનું સફળ સંચાલન સંસ્કૃત વિભાગના પ્રાધ્યાપિકા વર્ષાબેન પટેલ દ્વારા કરાયું. ઉપરોક્ત પ્રસંગે સંસ્થાના સમગ્ર સ્ટાફ ગણે આ કાર્યક્રમને ઉત્સાહપૂર્વક વધાવી લીધો.

સંખેડા કોલેજમાં સંસ્કૃત શ્લોક ગાન સ્પર્ધા યોજાઈ: વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત ઉત્થાન માટે પ્રેરણા મળી

કમલેશ પટેલ | સંખેડા, છોટા ઉદેપુર | 07/01/26

સંખેડા સાર્વજનિક એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટ સંચાલિત કાપડીયા નગીનદાસ મગનલાલ માણેકલાલ સાર્વજનિક આર્ટ્સ કોલેજ અને સંખેડા નાગરિક સહકારી બેંક સાર્વજનિક કોમર્સ કોલેજ દ્વારા સંસ્કૃત શ્લોક ગાન સ્પર્ધાનું સફળ આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આ સ્પર્ધાનો મુખ્ય હેતુ વિદ્યાર્થીઓને સંસ્કૃત ભાષાના ઉત્થાન માટે પ્રેરણા આપવાનો હતો.

કન્વીનર.

પ્રા. ડૉ. જીતેન્દ્રભાઈ એ પટેલ

તા.: ૨૨/૧૨/૨૦૨૫

સ્થળ: સંખેડા

આચાર્યશ્રી

ડૉ. ડી.વી. પટેલ

વર્ષ દરમિયાન અધ્યાપકો ધ્વારા કોલેજ બહાર આપેલ સેવાની વિગતો વર્ષ: ૨૦૨૫-૨૬

ક્રમ	અધ્યાપકનું નામ	કોલેજ બહાર કરેલ કામગીરી
૧	ડૉ. ડી. વી. પટેલ આચાર્યશ્રી	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ૦૫/૧૨/૨૦૨૫ને શુક્રવારના રોજ કોમર્સ/એકાઉન્ટન્સી વિષયના અધ્યાપક સહાયકના(ખાસ દિવ્યાંગ કેટેગરી) ઈન્ટરવ્યુની પસંદગી સમિતિમાં કુલપતિશ્રી ધ્વારા નિયુક્ત વિષય તજજ્ઞ તરીકે બારિયા હાયર એજ્યુકેશન સોસાયટી સંચાલિત શ્રી યુવરાજ સુભગસિંહજી આર્ટ્સ & કાન્તિલાલ સબુરદાસ શાહ કોમર્સ કોલેજ, દેવગઢ બારિયાના ઈન્ટરવ્યુમાં સેવા આપી ➤ ૧૬/૧૨/૨૦૨૫ને મંગળવારના રોજ સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી વલ્લભ વિદ્યાનગર સંલગ્ન સી પી પટેલ એન્ડ એફ કોમર્સ કોલેજ ના બોર્ડ ઓફ સ્ટડીઝમાં કોમર્સ વિષયના નિષ્ણાત તરીકેની સેવા આપી . ➤ સરદાર પટેલ એજ્યુકેશન ફાઉન્ડેશન સંચાલિત ડીએનપી આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ ડીસામાં વર્ગ -૩ ની હેઠે કલાક ભરતી પ્રક્રિયામાં પ્રાથમિક પરીક્ષા ભાગ-૧ માં પરીક્ષક તરીકે નિમણૂક. ➤ શ્રી નટવરસિંહજી આર્ટ્સ એન્ડ સાઈન્સ કોલેજ અને શ્રી શાંતિલાલ જી. પટેલ કોમર્સ કોલેજ છોટાઉદેપુર દ્વારા આયોજિત રાષ્ટ્રીય કક્ષાના સેમિનારમાં એડવાઇઝરી કમિટીનાં સભ્ય તરીકે નિમણૂક થઇ.
૨	પ્રા. પી. એસ. પુરાણી	<ul style="list-style-type: none"> ➤ એમ. એસ. યુનિવર્સિટી ખાતે મૂલ્યાંકનની સેવા આપી.
૩	પ્રા. વિજય એન. ગામીત	<ul style="list-style-type: none"> ➤ શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનિ. આંતર કોલેજ કબ્બડી ભાઈઓ /બહેનો મા ઓફિસીયલી કે રેફરી તરીકે આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ બોડેલી ખાતે નિમણૂક.
૪	પ્રા. પ્રણય એન.શ્રીવાસ્તવ	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Worked as subject expert (V.C. nominee) in CAS committee for promotion of Dr. Jayesh Raval arts and commerce college chhotaudepur from level 12 to 13A
૫	ડૉ.દિવ્યાંગ કે. વ્યાસ	<ul style="list-style-type: none"> ➤ સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી વલ્લભ વિદ્યાનગર સંલગ્ન સી પી પટેલ એન્ડ એફ કોમર્સ કોલેજ ના બોર્ડ ઓફ સ્ટડીઝમાં મેનેજમેન્ટ વિષયના નિષ્ણાત તરીકેની સેવા તા. ૧૭/૧૨/૨૦૨૫ ના રોજ આપી. ➤ પારુલ યુનિવર્સિટી, વડોદરા ખાતે વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬ દરમિયાન MBA, M.COM, BBA તેમજ B.COM ના NEP ૨૦૨૦ મુજબના વિવિધ વિષયોના વેટિંગ માટે વિષય નિષ્ણાત તરીકેની સેવા આપી. ➤ ડીએનપી આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ ડીસા (GIA)માં વર્ગ -૩ ની જુનિયર કલાક ભરતી પ્રક્રિયામાં પ્રાથમિક પરીક્ષા ભાગ-૧ માં પરીક્ષક તરીકે નિમણૂક મળી.

		<ul style="list-style-type: none"> ➤ સાઉથ એશિયન જનરલ ઓફ સોસીયલ સ્ટડીઝ એન્ડ ઈકોનોમીક માં રીવ્યુઅર તરીકે નિમણુક મળી. ➤ પારુલ યુનિવર્સિટી, વડોદરા, ધરમસિંહ દેસાઈ યુનિવર્સિટી નડિયાદ , ચારુસેટ યુનિવર્સિટી, ચાંગા, તેમજ ડો. કિરણ અને પલ્લવી પટેલ ઝોબલ યુનિવર્સિટી ખાતે VIVA, પેપર સેટર , મૂલ્યાંકન વગેરે ની સેવા આપી. ➤ ચૂંટણી પંચ દ્વારા વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬ થી બી.એલ.ઓ. સુપરવાઈઝર તરીકે તા ૦૭/૦૮/૨૦૨૫ થી તેમજ તા ૧૫/૧૨/૨૦૨૫ થી ADDITIONAL ERO તરીકે નિમણુક મળી.
૬	ડૉ. પ્રિયકાંત આર. શ્રીમાળી	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ચૂંટણી પંચ દ્વારા વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬ થી બી.એલ.ઓ. સુપરવાઈઝર તરીકે તા ૦૭/૦૮/૨૦૨૫ થી તેમજ તા ૧૫/૧૨/૨૦૨૫ થી ADDITIONAL ERO તરીકે નિમણુક મળી. ➤ સ્વદેશી જાગરણ મંચ સેમીનાર શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનીવર્સિટી ખાતે ૫ સ્વયં સેવકો સાથે ભાગ લીધો. તા.૧૨/૦૮/૨૦૨૫ ➤ એન.એસ.એસ. દિવસ સેલેક્સન સ્પર્ધામાં નિર્ણાયક તરીકેની કામગીરી તા.૧૩/૦૯/૨૦૨૫ ➤ યુવક મહોત્સવ સ્પંદન-૨૦૨૫ શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનીવર્સિટી ખાતે અલગ અલગ સ્પર્ધામાં ૧૯ વિદ્યાર્થીઓ સાથે ગયા. તા.૧૪/૧૦/૨૦૨૫
૭	ડૉ.રાકેશભાઈ વણકરસાધુ	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ૨૨-૦૮-૨૦૨૫નાં રોજ સરકારી વિનયન અને વાણિજ્ય કોલેજ ગરુડેશ્વર ખાતે ઉદ્દેશા અંતર્ગત યોજાયેલ સેમીનારમાં મુખ્ય વક્તા તરીકે “પોઝીટીવ એટીટ્યુડ” વિષય ઉપર વ્યાખ્યાન આપ્યું. ➤ ચૂંટણી પંચ દ્વારા વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬ થી બી.એલ.ઓ. સુપરવાઈઝર તરીકે તા ૦૭/૦૮/૨૦૨૫ થી નિમણુક મળી. ➤ યુવક મહોત્સવ સ્પંદન-૨૦૨૫ શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનીવર્સિટી ખાતે અલગ અલગ સ્પર્ધામાં ૧૯ વિદ્યાર્થીઓ સાથે ગયા. તા.૧૪/૧૦/૨૦૨૫ ➤ એમ. એસ. યુનિવર્સિટી ખાતે મૂલ્યાંકનની સેવા આપી. ➤ શ્રી સી.એન.પી.એફ. આર્ટસ એન્ડ ડી.એન. સાઈન્સ કોલેજ ડભોઈમા IQAC સમિતિમાં સભ્ય તરીકે નિમણુક થઈ.
૮	ડૉ. સાધનાબેન ટાંક	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ચૂંટણી પંચ દ્વારા વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬ થી બી.એલ.ઓ. સુપરવાઈઝર તરીકે તા ૦૭/૦૮/૨૦૨૫ થી સક્રિયપણે ડાર-૨૦૨૬ મા સેવા આપી.
૯	ડૉ. કવિતા જોશી	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ચૂંટણી પંચ દ્વારા વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬ થી બી.એલ.ઓ. સુપરવાઈઝર તરીકે તા ૦૭/૦૮/૨૦૨૫ થી સક્રિયપણે ડાર-૨૦૨૬ મા સેવા આપી.

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ, સંખેડા
અહેવાલ વર્ષ-2025-26

એન.એસ.એસ.વિભાગ વિશ્વ યોગ દિવસ

તા.21/6/2025 ના રોજ ડી.બી. પારેખ હાઈસ્કૂલમાં તાલુકા કક્ષાનો વિશ્વ યોગ દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવી હતી. તેમાં મામલતદારશ્રી તથા સહકર્મચારીઓની ઉપસ્થિતિમાં શાળા પરિવાર અને કોલેજના આચાર્યશ્રી ડી.વી.પટેલ અને ફિઝિકલ ડાયરેક્ટર શ્રી વી.એન.ગામીત તથા શૈક્ષણિક અને વહીવટી સ્ટાફ તથા એન.એસ.એસ. પ્રોગ્રામ ઓફીસરશ્રી ડૉ.પી.આર.શ્રીમાળી તથા સ્વયંસેવકો અને કોલેજના વિદ્યાર્થી ભાઈઓ બહેનોએ યોગ કરી સ્વાસ્થ્ય સુધારવા માટે સહભાગી બન્યા હતા.

વિશ્વ યોગ દિવસની ઉજવણીમાં આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંખેડા સહભાગી બની

કમલેશ પટેલ | સંખેડા
તા.21/6/2025 ના રોજ ડી.બી. પારેખ હાઈસ્કૂલમાં તાલુકા કક્ષાનો વિશ્વ યોગ દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવી હતી. તેમાં મામલતદારશ્રી તથા સહકર્મચારીઓની ઉપસ્થિતિમાં શાળા પરિવાર અને કોલેજના

આચાર્યશ્રી ડી.વી.પટેલ અને ફિઝિકલ ડાયરેક્ટર શ્રી વી.એન.ગામીત તથા શૈક્ષણિક અને વહીવટી સ્ટાફ તથા એન.એસ.એસ.ના સ્વયંસેવકો અને કોલેજના વિદ્યાર્થી ભાઈઓ બહેનોએ યોગ કરી સ્વાસ્થ્ય સુધારવા માટે સહભાગી બન્યા હતા.

એન.એસ.એસ.પ્રોગ્રામ

ડૉ.પી.આર.શ્રીમાળી

તા.: 21/6/2025

સ્થળ: સંખેડા

પ્રિન્સીપલશ્રી

ડૉ. ડી.વી.પટેલ

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ, સંખેડા
અહેવાલ વર્ષ-2025-26

સંખેડા કોલેજમાં ગુરુપૂર્ણિમા દિવસ અને પ્રવેશોત્સવ કાર્યક્રમની ઉજવણી કરવામાં આવી. તારીખ 10/07/2025 ના રોજ શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનિવર્સિટી સંલગ્ન આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંખેડામાં એન.એસ.એસ. વિભાગ, સાંસ્કૃતિક સમિતિ, અને સંસ્કૃત વિભાગ ના સંયુક્ત ઉપક્રમે ગુરુપૂર્ણિમા અને પ્રવેશોત્સવ કાર્યક્રમની ઉજવણી કરવામાં આવી. જેમાં સૌપ્રથમ દીપ પ્રાગટ્ય કરી પ્રાર્થના કરવામાં આવી અને ગુરુઓનું પૂજન કરવામાં આવ્યું. ત્યારબાદ આચાર્યશ્રી ડૉ. ડી.વી.પટેલ દ્વારા કાર્યક્રમને અનુરૂપ માર્ગદર્શન આપવામાં આવ્યું. આ પછી કાર્યક્રમમાં ભાગ લીધેલ વિદ્યાર્થીઓએ ગુરુવંદના ને લગતા ભજન અને વક્તવ્ય રજૂ કર્યાં. ત્યારબાદ પ્રવેશોત્સવ કાર્યક્રમની શરૂઆત કરવામાં આવી તેમાં આર્ટ્સ અને કોમર્સ પ્રથમ વર્ષમાં એડમિશન લીધેલ વિદ્યાર્થીઓનું સ્વાગત કરવામાં આવ્યું. દરેક અધ્યાપક મિત્રોએ તેમનો પરિચય આપ્યો. ત્યારબાદ આર્ટ્સમાં વિષયોની માહિતી પ્રા. વર્ષાબેન પટેલ દ્વારા આપવામાં આવી અને કોમર્સમાં વિષય વિશે માહિતી ડૉ.ડી.કે.વ્યાસ દ્વારા આપવામાં આવી. અને વહીવટી માહિતી જુ.ક્લાર્ક હેમંતભાઈ વાનખેડે દ્વારા આપવામાં આવી હતી. છેલ્લે કાર્યક્રમની આભાર વિધિ ડૉ.રાકેશભાઈ દ્વારા કરવામાં આવી સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન ડૉ.પી.આર. શ્રીમાળી અને ડૉ.કનુભાઈ પરમાર અને દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.

સંખેડા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ ખાતે ગુરુપૂર્ણિમા દિવસ અને પ્રવેશોત્સવ કાર્યક્રમની ઉજવણી કરવામાં આવી

ગુરુવંદના ને લગતા ભજન અને વક્તવ્ય રજૂ કર્યાં. ત્યારબાદ પ્રવેશોત્સવ કાર્યક્રમની શરૂઆત કરવામાં આવી તેમાં આર્ટ્સ અને કોમર્સ પ્રથમ વર્ષમાં એડમિશન લીધેલ વિદ્યાર્થીઓનું સ્વાગત કરવામાં આવ્યું. દરેક અધ્યાપક મિત્રોએ તેમનો પરિચય આપ્યો. ત્યારબાદ આર્ટ્સમાં વિષયોની માહિતી પ્રા. વર્ષાબેન પટેલ દ્વારા આપવામાં આવી અને કોમર્સમાં વિષય વિશે માહિતી ડૉ.ડી.કે.વ્યાસ દ્વારા આપવામાં આવી. અને વહીવટી માહિતી જુ.ક્લાર્ક હેમંતભાઈ વાનખેડે દ્વારા આપવામાં આવી હતી. છેલ્લે કાર્યક્રમની આભાર વિધિ ડૉ.રાકેશભાઈ દ્વારા કરવામાં આવી સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન ડૉ.પી.આર. શ્રીમાળી અને ડૉ.કનુભાઈ પરમાર દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.

એન.એસ.એસ. પ્રોગ્રામ ઓફીસર

ડૉ. પી.આર. શ્રીમાળી

તા.: 10/07/2025

સ્થળ: સંખેડા

પ્રિન્સીપલશ્રી

ડૉ. ડી.વી. પટેલ

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા
અહેવાલ વર્ષ-2025-26

સંખેડા કોલેજમાં સ્વચ્છતા સર્વેક્ષણ ગ્રામીણ 2025 કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવ્યું

આજ રોજ તા.24/ 7/ 2025 ના રોજ આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંખેડામાં સ્વચ્છતા સર્વેક્ષણ ગ્રામીણ 2025 કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવ્યું આચાર્યશ્રી ડૉ. દીપકભાઈ પટેલ દ્વારા સ્વચ્છતા વિશે માર્ગદર્શન આપવામાં આવ્યું હતું. ત્યારબાદ સ્વચ્છતા સર્વેક્ષણ ગ્રામીણ દ્વારા આવેલ બ્લોક કોઓર્ડીનેટર અંકિતભાઈ ડાભી દ્વારા એપ્લિકેશન વિશે સમજૂતી આપી માહિતી ભરાવામાં આવી હતી.સમગ્ર કાર્યક્રમમાં વિદ્યાર્થીઓની બહોળી સંખ્યામાં હાજરી રહી હતી અને અધ્યાપક મિત્રોએ પણ હાજર રહી સાથ સહકાર આપ્યો હતો.સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન એન.એસ.એસ.પ્રોગ્રામ ઓફીસર ડૉ.પ્રિયકાન્ત શ્રીમાળી દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.

સંખેડા કોલેજમાં સ્વચ્છતા સર્વેક્ષણ ગ્રામીણ 2025 કાર્યક્રમનું આયોજન

(પ્રતિનિધિ) સંખેડા, તા.24 આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંખેડામાં એન.એસ.એસ. ઓરિએન્ટેશન કાર્યક્રમ અને સ્વચ્છતા સર્વેક્ષણ ગ્રામીણ 2025 કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવ્યું તેની શરૂઆત એન.એસ.એસ. ગૌલ દ્વારા કરવામાં આવી આચાર્યશ્રી ડૉ. દીપકભાઈ પટેલ દ્વારા કાર્યક્રમને અનુરૂપ માર્ગદર્શન આપવામાં આવ્યું. ડૉ. રાકેશભાઈ વણકરસાધુ દ્વારા એન.એસ.એસ.ની પરિચય આપવામાં આવ્યો. સ્વયંસેવકો દ્વારા આગલા વર્ષના એન.એસ. એસ. વિશે પોતાના પ્રતિભાવો રજૂ કર્યા હતા. ત્યારબાદ સ્વચ્છતા સર્વેક્ષણ ગ્રામીણ દ્વારા આવેલ બ્લોક કોઓર્ડીનેટર અંકિતભાઈ ડાભી દ્વારા એપ્લિકેશન વિશે માહિતી આપવામાં આવી હતી. અંતમાં આભાર વિધિ ડૉ. કવિલાનેન દ્વારા કરવામાં આવી હતી સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન ડૉ પ્રિયકાન્ત શ્રીમાળી અને ડૉ કનુભાઈ પરમાર દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું. સમગ્ર કાર્યક્રમમાં વિદ્યાર્થીઓની બહોળી સંખ્યામાં હાજરી રહી હતી અને અધ્યાપક મિત્રોએ પણ હાજર રહી સાથ સહકાર આપ્યો હતો.

એન.એસ.એસ.પ્રોગ્રામ ઓફીસર

ડૉ.પી.આર.શ્રીમાળી

તા.: 24/07/2025

સ્થળ: સંખેડા

પ્રિન્સીપલશ્રી

ડૉ. ડી.વી.પટેલ

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા
અહેવાલ

વર્ષ-૨૦૨૫-૨૬ એન.એસ.વિભાગ

સંખેડા કોલેજમાં 'વિશ્વ આદિવાસી દિવસ'ની અનોખી ઉજવણી

તારીખ: ૮ ઓગષ્ટના રોજ વિશ્વ 'આદિવાસી દિવસ'ના પૂર્વદિને સંખેડા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ દ્વારા 'વિશ્વ આદિવાસી દિવસ' નિમિત્તે આદિવાસી સંસ્કૃતિ પ્રત્યે કૃતજ્ઞતા અને સન્માન વ્યક્ત કરતો વિશેષ કાર્યક્રમ યોજાયો. કોલેજ આદિવાસી સમુદાયની બહુલતા ધરાવતા વિસ્તારમાં આવેલી હોય માટે તેમના પ્રત્યે કૃતજ્ઞતા વ્યક્ત કરવા સન્માન કાર્યક્રમ આયોજન કરવામાં આવ્યો. આ કાર્યક્રમમાં આસપાસના વિસ્તારના વયોવૃદ્ધ આદિવાસી વડીલોને આમંત્રિત કરી તેઓને શાલ ઓઢાવી હાર્દિક સન્માન અર્પણ કરવામાં આવ્યું. જેમાં ૬૦થી ૮૫ વર્ષના આ સમુદાયના પાંચ વયોવૃદ્ધ વડીલો હાજર રહ્યાં હતાં.આ કાર્યક્રમનો હેતુ આદિવાસી સમાજની સમૃદ્ધ પરંપરા, જીવનશૈલી અને લોકવારસાને નવી પેઢી સમક્ષ રજૂ કરવા તથા સામાજિક સહઅસ્તિત્વનો સંદેશ પ્રસારાવવાનો હતો. કોલેજના આચાર્યશ્રી ડૉ. ડી.વી. પટેલે પોતાના સંબોધનમાં કહ્યું કે - “આદિવાસી સંસ્કૃતિ ભારતીય વારસાનો અભિન્ન હિસ્સો છે. વડીલોનો અનુભવ અને મૂલ્યો આવનારી પેઢી માટે જીવંત માર્ગદર્શક છે.”આ કાર્યક્રમમાં પ્રાધ્યાપક મંડળ અને વિદ્યાર્થીઓ હાજર રહ્યાં હતાં અને તેનું સંચાલન ડૉ. વર્ષાબેન પટેલ અને આભારવિધિ ડૉ. દિવ્યાંગ કે વ્યાસ દ્વારા કરવામાં આવી.શાલ સન્માન સમારોહ સાથે જ કાર્યક્રમ સમાપન આભારવિધિ સાથે થઈ. આ કાર્યક્રમ દ્વારા સમાજમાં આદિવાસી પરંપરા, પર્યાવરણપ્રેમ અને પરસ્પર આદર જાળવવા માટે સૌને પ્રેરણાદાયક સંદેશ મળે છે.

સંખેડા કોલેજ ખાતે પાંચ વડીલોનું બહુમાન કરી વિશ્વ આદિવાસી દિવસની ઉજવણી

(અનિવિધિ)

સંખેડા, તા.૮
વિશ્વ 'આદિવાસી દિવસ'ના પૂર્વદિને સંખેડા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ દ્વારા 'વિશ્વ આદિવાસી દિવસ' નિમિત્તે આદિવાસી સંસ્કૃતિ પ્રત્યે કૃતજ્ઞતા અને સન્માન વ્યક્ત કરતો વિશેષ કાર્યક્રમ યોજાયો હતો. કોલેજ આદિવાસી સમુદાયની બહુલતા ધરાવતા વિસ્તારમાં આવેલી હોય માટે તેમના પ્રત્યે કૃતજ્ઞતા વ્યક્ત કરવા સન્માન કાર્યક્રમ આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આ કાર્યક્રમમાં આસપાસના વિસ્તારના વયોવૃદ્ધ આદિવાસી વડીલોને આમંત્રિત કરી તેઓને શાલ ઓઢાવી હાર્દિક સન્માન અર્પણ કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં ૬૦થી ૮૫ વર્ષના આ સમુદાયના પાંચ વયોવૃદ્ધ વડીલો હાજર રહ્યાં હતાં. આ કાર્યક્રમનો હેતુ આદિવાસી સમાજની સમૃદ્ધ પરંપરા, જીવનશૈલી અને લોકવારસાને નવી પેઢી

સમક્ષ રજૂ કરવા તથા સામાજિક સહઅસ્તિત્વનો સંદેશ પ્રસારાવવાનો હતો. કોલેજના આચાર્ય ડૉ. ડી.વી. પટેલે પોતાના સંબોધનમાં કહ્યું કે-આદિવાસી સંસ્કૃતિ ભારતીય વારસાનો અભિન્ન હિસ્સો છે. વડીલોનો અનુભવ અને મૂલ્યો આવનારી પેઢી માટે જીવંત માર્ગદર્શક છે. આ કાર્યક્રમમાં પ્રાધ્યાપક મંડળ અને વિદ્યાર્થીઓ

એન.એસ.એસ.પ્રોગ્રામ ઓફીસર

ડૉ.પી.આર.શ્રીમાળી

તા.: ૦૮ /૦૮/૨૦૨૫

સ્થળ: સંખેડા

પ્રિન્સીપલશ્રી

ડૉ. ડી.વી.પટેલ

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા
અહેવાલ વર્ષ-2025-26
એન.એસ.એસ.વિભાગ

આર્ટ્સ અને કોમર્સ કોલેજ સંખેડા તાલુકા કક્ષાની હર ઘર તિરંગા રેલીમાં સહભાગી બની.

15મી ઓગસ્ટ સ્વાતંત્ર પર્વની ઉજવણી ના ભાગરૂપે સંખેડામાં તા. તા.: 12/8/2025 ના રોજ તાલુકા કક્ષાની હર ઘર તિરંગા રેલીનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં મામલતદારશ્રી તથા સહકર્મચારીઓની ઉપસ્થિતિમાં કોલેજના શૈક્ષણિક અને વહીવટી સ્ટાફ મિત્રો તથા એન.એસ.એસ.ના સ્વયંસેવકો અને કોલેજના વિદ્યાર્થી ભાઈઓ બહેનોએ રેલીમાં જોડાઈ સહભાગી બન્યા હતા.

એન.એસ.એસ.પ્રોગ્રામ ઓફીસર

ડૉ.પી.આર.શ્રીમાળી

તા.: 12/8/2025

સ્થળ: સંખેડા

પ્રિન્સીપલશ્રી

ડૉ. ડી.વી.પટેલ

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા
સંખેડા કોલેજમાં એન્ટી રેગિંગ સપ્તાહની ઉજવણી. અહેવાલ વર્ષ-2025-26

12/08/2025 થી 18/ 08/2025 દરમિયાન સંખેડા કોલેજમાં એન્ટિ રેગિંગ સપ્તાહની ઉજવણી થઈ રહી છે. આ સંદર્ભમાં આજરોજ તારીખ 13/08/2025ના રોજ સાહેબમાનનીય જજ સાહેબશ્રી સંખેડા કોર્ટ દ્વારા એન્ટી રેગિંગ વિશે સમજણ માટેનું એક વ્યાખ્યાન રાખવામાં આવ્યું હતું. જેમાં માનનીય મેડમ શ્રી એ વિદ્યાર્થીઓને તમામ જુદી જુદી પ્રવૃત્તિઓથી દૂર રહેવાની અને અભ્યાસ ઉપર ફોકસ રાખવાની ખાસ સલાહ આપી હતી એટલું જ નહીં પણ એમને જુદી જુદી રીતે થતાં રેગિંગ અંગે પણ વિસ્તૃત સમજૂતી આપી હતી. આ વ્યાખ્યાનમાં સંખેડા બાર એસોસિએશનના વકીલશ્રીઓએ પણ રેગિંગ અંગે માર્ગદર્શન આપ્યું હતું . એડવોકેટ ખુશ્બુ બેને વિદ્યાર્થીઓને એન્ટીરેગિંગ હેલ્પલાઇન નંબર આપી એમને માર્ગદર્શન આપ્યું હતું.આ કાર્યક્રમમાં કોલેજના વિદ્યાર્થીઓ અને સંખેડા કોલેજના અધ્યાપક મિત્રોએ ઉત્સાહપૂર્વક ભાગ લીધો હતો. સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન કોલેજના એન.એસ.એસ.વિભાગ અધ્યાપક ડો.પ્રિયકાન્ત શ્રીમાળીએ કર્યું હતું તથા કાર્યક્રમના અંતે આભારવિધિ ગુજરાતી વિભાગના સિનિયર પ્રાધ્યાપિકા કુ.રાજેશ્રીબેન જોષી એ કરી હતી. ઉપરાંત એન્ટીરેગિંગ સાઇન ડે નિમિત્તે બેનર ઉપર સૌ વિદ્યાર્થીઓની તથા અધ્યાપકોની સહી પણ લેવામાં આવી હતી.

એન.એસ.એસ.પ્રોગ્રામ ઓફીસર

ડૉ.પી.આર.શ્રીમાળી

તા.: 12/08/2025 થી 18/ 08/2025

સ્થળ: સંખેડા

પ્રિન્સીપલશ્રી

ડૉ. ડી.વી.પટેલ

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા
અહેવાલ વર્ષ-2025-26

આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંખેડામાં એન.એસ.એસ.વિભાગ દ્વારા નશામુક્ત ભારત અભિયાન
કાર્યક્રમ

આજ રોજ તા.13/08/2025 ના રોજ આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંખેડામાં બાળ લગ્ન પ્રતિબંધક
અધિકારી જિલ્લા સમાજ સુરક્ષા અધિકારીની કચેરી છોટાઉદેપુર દ્વારા નશામુક્ત ભારત અભિયાન
કાર્યક્રમ યોજાયો જેમાં કાર્યક્રમની શરૂઆતમાં કિનેશભાઈ રાઠવા દ્વારા વિષયને અનુરૂપ માર્ગદર્શન
આપવામાં આવ્યું અને ત્યારબાદ એન.એસ.એસ.પ્રોગ્રામ ઓફિસર ડો. પ્રિયકાન્ત શ્રીમાળી દ્વારા
વ્યસન મુક્તિ માટેની પ્રતિજ્ઞા લેવડાવામાં આવી આવી જેમાં કોલેજના આચાર્યશ્રી, અધ્યાપક
સ્ટાફગણ અને બહોળી સંખ્યામાં વિદ્યાર્થી મિત્રો હાજર રહ્યા હતા.

એન.એસ.એસ.પ્રોગ્રામ ઓફિસર

ડો.પી.આર.શ્રીમાળી

તા.: 13/08/2025

સ્થળ: સંખેડા

પ્રિન્સીપલશ્રી

ડો. ડી.વી.પટેલ

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા
અહેવાલ વર્ષ-૨૦૨૫-૨૬

૧૫મી ઓગસ્ટ સ્વાતંત્ર્ય પર્વની ઉજવણી

તા.૧૫/૦૮/૨૦૨૫ ના રોજ શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનિવર્સિટી સંલગ્ન આર્ટ્સ અને કોમર્સ કોલેજ
સંખેડામાં ૧૫મી ઓગસ્ટ સ્વાતંત્ર્ય પર્વની ઉજવણીમાં રેલીનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.તથા
કોલેજના આચાર્યશ્રી ડૉ.દીપકભાઈ પટેલ સમગ્ર શૈક્ષણિક અને વહીવટી સ્ટાફ તથા વિદ્યાર્થી
ભાઈઓ અને બહનોએ ઉત્સાહ પૂર્વક ભાગ ભજવી રાષ્ટ્રધ્વજ ની સલામી આપી હતી.

એન.એસ.એસ.પ્રોગ્રામ ઓફીસર
ડૉ.પી.આર.શ્રીમાળી

પ્રિન્સીપલશ્રી
ડૉ. ડી.વી.પટેલ

તા.: ૧૫/૦૮/૨૦૨૪

સ્થળ: સંખેડા

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા
અહેવાલ વર્ષ-૨૦૨૫-૨૬

સંખેડા કોલેજમાં વૃક્ષારોપણ કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવ્યું.

તા.૦૮/૦૯/૨૦૨૫ નાં રોજ શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનિવર્સિટી સંલગ્ન આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંખેડા એન.એસ.એસ. વિભાગ દ્વારા એક વૃક્ષ ભારત માતા કે નામ યોજના અંતર્ગત કોલેજ કમ્પાઉન્ડમાં વૃક્ષારોપણના કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં એન.એસ.એસ. યુનિટના સ્વયંસેવકો તથા આચાર્યશ્રી ડૉ.દીપકભાઈ પટેલ અને શૈક્ષણિક સ્ટાફ તથા વહીવટી સ્ટાફના કર્મચારીઓ પણ જોડાયા હતા. સમગ્ર કાર્યક્રમનું આયોજન એન.એસ.એસ.પ્રોગ્રામ ઓફિસર ડૉ.પ્રિયકાંત શ્રીમાળી દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.જેમાં સમગ્ર કોલેજ પરિવારે સહકાર આપ્યો હતો.

એન.એસ.એસ.પ્રોગ્રામ ઓફિસર

ડૉ.પી.આર.શ્રીમાળી

તા.: ૦૮/૦૯/૨૦૨૫

સ્થળ: સંખેડા

પ્રિન્સીપલશ્રી

ડૉ. ડી.વી.પટેલ

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા
અહેવાલ વર્ષ-2025-26

સંખેડા કોલેજમાં સ્વચ્છતા હી સેવા અંતર્ગત કેમ્પસ સફાઈના પ્રોગ્રામનું આયોજન કરવામાં
આવ્યું.

આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજમાં તા.29/09/2025ના રોજ NSS વિભાગ દ્વારા 'સ્વચ્છતા હી સેવા' અંતર્ગત કેમ્પસ સફાઈનો કાર્યક્રમ રાખવામાં આવ્યો હતો. આ કાર્યક્રમ પી.એસ.આઈ.શ્રી બારિયા સાહેબ અને આચાર્ય શ્રી ડૉ. ડી.વી. પટેલ સાહેબને હસ્તે આરંભાયો હતો NSSના સ્વયંસેવકો દ્વારા કેમ્પસ સફાઈ કરાઈ હતી. અને સ્ટાફ મિત્રો પણ સહભાગી બન્યા હતા.સમગ્ર કાર્યક્રમનું આયોજન અને સંચાલન NSS પ્રોગ્રામ ઓફિસર પ્રા.ડૉ. પ્રિયકાન્ત શ્રીમાળી સાહેબે કર્યું હતું.

સંખેડાની કોલેજમાં સ્વચ્છતા અભિયાન: NSS દ્વારા 'સ્વચ્છતા હી સેવા' કાર્યક્રમ; વિદ્યાર્થીઓ, કોલેજની સ્ટાફ, સ્વયંસેવકોએ કરી કેમ્પસની સફાઈ
કમલેશ પટેલ | સંખેડા, છોટા ગરૂપુર | 29/09/25

આ કાર્યક્રમનો પ્રારંભ પી.એસ.આઈ. બારિયા અને કોલેજના આચાર્ય ડૉ. ડી.વી. પટેલના હસ્તે કરવામાં આવ્યો હતો. NSSના સ્વયંસેવકોએ કેમ્પસ સફાઈમાં સક્રિયપણે ભાગ લીધો હતો. કોલેજના સ્ટાફ મિત્રો પણ આ સફાઈ અભિયાનમાં સહભાગી બન્યા હતા. સમગ્ર કાર્યક્રમનું આયોજન અને સંચાલન NSS પ્રોગ્રામ ઓફિસર પ્રા.ડૉ. પ્રિયકાન્ત શ્રીમાળી દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.

એન.એસ.એસ.પ્રોગ્રામ ઓફિસર
ડૉ.પી.આર.શ્રીમાળી

પ્રિન્સિપલશ્રી
ડૉ. ડી.વી.પટેલ

તા.: તા.29/09/2025

સ્થળ: સંખેડા

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા
અહેવાલ વર્ષ-2025-26

સંખેડા કોલેજમાં સાયબર કાઈમ લોકજાગૃતિ વ્યાખ્યાન યોજાયું

આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ, સંખેડામાં તા.29/09/2025 ના રોજ 'સાયબર કાઈમ લોકજાગૃતિ' પર એક વ્યાખ્યાન યોજાયું હતું. જેમાં મુખ્ય વક્તા તરીકે સંખેડાના પી.એસ.આઈ. શ્રી વિજયભાઈ બારિયા સહેબ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. કાર્યક્રમના પ્રારંભમાં આચાર્યશ્રી ડૉ. ડી.વી. પટેલ સાહેબે પોતાના વક્તવ્ય દ્વારા વિષય પ્રવેશ કરાવ્યો હતો. વક્તા પી.એસ.આઈ.શ્રીએ સાયબર કાઈમ વિશેની વિસ્તૃત માહિતી વિદ્યાર્થીઓને આપી હતી.સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન ડૉ. કે.બી. પરમારે કર્યું હતું. અંતમાં આભારદર્શન એન.એસ.એસ. પ્રોગ્રામ ઓફિસર પ્રા.ડૉ.પ્રિયકાન્ત શ્રીમાળીએ કર્યું હતું. કાર્યક્રમમાં અધ્યાપક મિત્રો અને વિદ્યાર્થીઓ મોટી સંખ્યામાં હાજર રહ્યાં હતાં.

સાયબર કાઈમથી બચવા કોલેજના વિદ્યાર્થીઓને માર્ગદર્શન: સંખેડાની કોલેજમાં સાયબર કાઈમ જાગૃતિ વ્યાખ્યાન યોજાયું

કમલેશ પટેલ | સંખેડા, છોટા ઉદેપુર | 29/09/25

સંખેડાની આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજમાં સાયબર કાઈમ લોકજાગૃતિ પર એક વ્યાખ્યાન યોજાયું હતું. આ કાર્યક્રમમાં સંખેડાના પી.એસ.આઈ. વિજયભાઈ બારિયા મુખ્ય વક્તા તરીકે ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

તા. 29 સપ્ટેમ્બર, 2025 ના રોજ આયોજિત આ વ્યાખ્યાનના પ્રારંભમાં આચાર્ય ડૉ. ડી.વી. પટેલે વિષય પ્રવેશ કરાવ્યો હતો. પી.એસ.આઈ. બારિયાએ વિદ્યાર્થીઓને સાયબર કાઈમ અને તેનાથી બચવાના ઉપાયો વિશે વિસ્તૃત માહિતી આપી હતી.

સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન ડૉ. કે.બી. પરમારે કર્યું હતું, જ્યારે એન.એસ.એસ. પ્રોગ્રામ ઓફિસર પ્રા. ડૉ. પ્રિયકાન્ત શ્રીમાળીએ આભારદર્શન કર્યું હતું. આ કાર્યક્રમમાં કોલેજના અધ્યાપકો અને મોટી સંખ્યામાં વિદ્યાર્થીઓ હાજર રહ્યા હતા.

એન.એસ.એસ. પ્રોગ્રામ ઓફિસર

ડૉ. પી.આર.શ્રીમાળી

તા.: તા.29/09/2025

સ્થળ: સંખેડા

પ્રિન્સિપલશ્રી

ડૉ. ડી.વી.પટેલ

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા
અહેવાલ વર્ષ-2025-26

સંખેડા કોલેજમાં વિકાસ સપ્તાહ શપથવિધિ નો કાર્યક્રમ યોજાયો

આજ રોજ તારીખ 9/10/2025 ગુરુવારના રોજ આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંખેડામાં એન.એસ.એસ.વિભાગ દ્વારા વિકાસ સપ્તાહ ઉજવણી અંતર્ગત શપથવિધિ નો કાર્યક્રમ રાખવામાં આવ્યો હતો. જેમાં કોલેજના આચાર્યશ્રી ડૉ.ડી.વી.પટેલ તથા શૈક્ષણિક અને બિન શૈક્ષણિક સ્ટાફ મિત્રો તથા કોલેજના વિદ્યાર્થી મિત્રોએ પ્રતિજ્ઞા લઈ કાર્યક્રમને સફળ બનાવ્યો હતો.સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન એન.એસ.એસ.પ્રોગ્રામ ઓફિસર ડૉ.પી.આર.શ્રીમાળી દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.

સંખેડા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ ખાતે ગુરુવાર, ૯ ઓક્ટોબર, ૨૦૨૫ના રોજ વિકાસ સપ્તાહની ઉજવણી અંતર્ગત શપથવિધિ કાર્યક્રમ યોજાયો હતો.

આ કાર્યક્રમમાં કોલેજના આચાર્ય ડૉ. ડી.વી. પટેલ, શૈક્ષણિક અને બિન-શૈક્ષણિક સ્ટાફ સભ્યો તેમજ વિદ્યાર્થીઓએ ઉત્સાહભરે ભાગ લઈ પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી.

સમગ્ર શપથવિધિનું આયોજન એન.એસ.એસ. વિભાગ દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું. કાર્યક્રમનું સંચાલન એન.એસ.એસ. પ્રોગ્રામ ઓફિસર ડૉ. પી.આર. શ્રીમાળી દ્વારા સફળતાપૂર્વક કરાયું હતું.

એન.એસ.એસ.પ્રોગ્રામ ઓફિસર
ડૉ.પી.આર.શ્રીમાળી

તા.: 9/10/2025

સ્થળ: સંખેડા

પ્રિન્સીપલશ્રી
ડૉ. ડી.વી.પટેલ

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા
અહેવાલ વર્ષ-2025-26

સંખેડા કોલેજમાં વંદે માતરમ રાષ્ટ્રગીત 150 ઉજવણી અને સ્વદેશી શપથ લેવામાં આવ્યા. આજ રોજ આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંખેડામાં એન. એસ. એસ વિભાગ દ્વારા રાષ્ટ્રગીત" વંદેમાતરમ" 150 ઉજવણીનાં ભાગરૂપે સમૂહ માં રાષ્ટ્રગીત " વંદેમાતરમ" ગાવામાં આવ્યું તેમજ સ્વદેશી વસ્તુઓ બધા ઉપયોગ કરે એ અંગેના શપથ લેવામાં આવ્યા હતા. કાર્યક્રમમાં કોલેજનાં આચાર્ય ડૉ. ડી.વી. પટેલ સહિત વિદ્યાર્થીઓ તેમજ સ્ટાફગણ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન ડૉ.પી.આર. શ્રીમાળી દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.

**સંખેડા કોલેજમાં વિકાસ સપ્તાહ શપથ વિધિ:
સ્ટાફ અને વિદ્યાર્થીઓએ પ્રતિજ્ઞા લીધી**

કમલેશ પટેલ | સંખેડા, છોટા ઉદેપુર | 09/10/25

સંખેડા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ ખાતે ગુરુવાર, ૯ ઓક્ટોબર, ૨૦૨૫ના રોજ વિકાસ સપ્તાહની ઉજવણી અંતર્ગત શપથવિધિ કાર્યક્રમ યોજાયો હતો.

આ કાર્યક્રમમાં કોલેજના આચાર્ય ડૉ. ડી.વી. પટેલ, શૈક્ષણિક અને બિન-શૈક્ષણિક સ્ટાફ સભ્યો તેમજ વિદ્યાર્થીઓએ ઉત્સાહભરે ભાગ લઈ પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી.

એન.એસ.એસ.પ્રોગ્રામ ઓફીસર

ડૉ.પી.આર.શ્રીમાળી

તા.: તા.17/10/2025

સ્થળ: સંખેડા

પ્રિન્સીપલશ્રી

ડૉ. ડી.વી.પટેલ

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા અહેવાલ
વર્ષ-૨૦૨૫-૨૬
એન.એસ.વિભાગ

રાષ્ટ્રીય મતદાતા દિવસ કાર્યક્રમ-૨૫ જાન્યુઆરી ૨૦૨૬

તા. 24/01/2026 શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનિવર્સિટી સંલગ્ન આર્ટ્સ અને કોમર્સ કોલેજ સંખેડા એન એસ.એસ. વિભાગ દ્વારા રાષ્ટ્રીય મતદાતા દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવી હતી. જેમાં સંખેડા કોલેજના અધ્યાપકો દ્વારા કાર્યક્રમને અનુરૂપ માર્ગદર્શન પૂરું પાડ્યું હતું કોલેજના આચાર્યશ્રી ડૉ. દીપકભાઈ પટેલ દ્વારા કાર્યક્રમને પ્રોત્સાહન પૂરું પાડ્યું હતું. તથા ડૉ. આર. આર. વણકરસાધુ દ્વારા મતદાન કરવા માટે પ્રતિજ્ઞા લેવડાવવામાં આવી હતી. કાર્યક્રમમાં અધ્યાપક મિત્રો પણ હાજર રહ્યા હતા તથા વિદ્યાર્થીઓ બહોળી સંખ્યામાં હાજર રહ્યા હતા. કાર્યક્રમનાં અંતે આભાર વિધિ ડૉ. દિવ્યાંગ વ્યાસ દ્વારા કરવામાં આવી હતી. સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન ડૉ. કનુભાઈ પરમાર દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.

એન.એસ.એસ.પ્રોગ્રામ ઓફીસર

ડૉ.પી.આર.શ્રીમાળી

તા.: ૨૪/૦૧/૨૦૨૬

સ્થળ: સંખેડા

પ્રિન્સીપલશ્રી

ડૉ. ડી.વી.પટેલ

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા અહેવાલ
વર્ષ-2025-26

એન.એસ.વિભાગ

આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ સંખેડામાં 26મી જાન્યુઆરી ગણતંત્ર પર્વની ઉજવણી કરવામાં આવી.

આર્ટ્સ અને કોમર્સ કોલેજ સંખેડામાં 26 મી જાન્યુઆરી ગણતંત્ર પર્વની ઉજવણીમાં કોલેજના આચાર્યશ્રી ડૉ.દીપકભાઈ પટેલ સમગ્ર શૈક્ષણિક અને વહીવટી સ્ટાફ તથા વિદ્યાર્થી ભાઈઓ અને બહનોએ ઉત્સાહ પૂર્વક ભાગ ભજવી રાષ્ટ્રધ્વજ ને સલામી આપી હતી.

એન.એસ.એસ.પ્રોગ્રામ ઓફીસર
ડૉ.પી.આર.શ્રીમાળી

પ્રિન્સીપલશ્રી
ડૉ. ડી.વી.પટેલ

તા.: 26/01/2026

સ્થળ: સંખેડા

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા અહેવાલ
વર્ષ-૨૦૨૫-૨૬

એન.એસ.વિભાગ

યૌનશોષણ અંગે જાગૃતિ કેળવવા માટે ઓનલાઇન વેબિનાર

શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનિવર્સિટી આર્ટ્સ અને કોમર્સ કોલેજ સંખેડા એન.એસ.એસ.યુનિટ દ્વારા તા.૨૮/૦૧/૨૦૨૬ ના રોજ ઓનલાઇન વેબિનારનું સફળ આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં સાક્ષી એન.જી.ઓ. નવી દિલ્હીનાં એન.જી.ઓ.સાક્ષીના રક્ષિણ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત બાળકોના યૌન શોષણ અંગે જાગૃતિ વિષય ઉપર માહિતી આપવામાં આવી હતી. જેમાં કો.ઓર્ડિનેટરશ્રી તલ્હા પઠાણ સાક્ષી એન.જી.ઓ.અમદાવાદ દ્વારા આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. પ્રોગ્રામના વક્તાશ્રી અભયકુમાર દુબે સ્પીકર અને ટ્રેનર રક્ષિણ પ્રોજેક્ટ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને સદ્રષ્ટાંત સમજૂતી આપવામાં આવી હતી. આચાર્યશ્રી ડો. દીપકભાઈ પટેલ દ્વારા માર્ગદર્શન પૂરું પાડવામાં આવ્યું હતું.કાર્યક્રમના અંતે પ્રા.પ્રણય શ્રીવાસ્તવ આભાર વિધિ કરી હતી.સમગ્ર કાર્યક્રમ સંચાલન ડો.પ્રિયકાન્ત અને ડો.રાકેશભાઈ દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.

In Collaboration with National Service Scheme (NSS)
Kapadia N.M.M.S. Arts and The S.N.S.B. Commerce College, Sankheda, Chhotaudepur, Gujarat.
Organizes an Online Zoom Meeting Webinar on
Stop Child Sexual Abuse & Protection of Children from Sexual Offenses Act (POCSO ACT-2012)
Date :- 28th January, 2026. Time :- 10:00 AM Morning to 11:30 AM Morning

Dr. Priyank R. Shrivastava, NSS Programme Officer, Kapadia N.M.M.S. Arts and The S.N.S.B. Commerce College, Sankheda, Chhotaudepur, Gujarat.
Dr. Dipak V. Patel, Principal, Kapadia N.M.M.S. Arts and The S.N.S.B. Commerce College, Sankheda, Chhotaudepur, Gujarat.
Mr. Talha Pathan, Workshop Co-Ordinator, At "The Rakshin Project" by Sakshi NGO, Ahmedabad, Gujarat.
Mr. Abhay Kumar Dubey, Speaker at "The Rakshin Project" by Sakshi NGO, New Delhi, India.

સંખેડા કોલેજમાં બાળકોના યૌન શોષણ અંગે જાગૃતિ વિષય ઉપર ઓનલાઇન વેબિનાર કાર્યક્રમ યોજાયો

(પ્રતિનિધિ) સંખેડા, તા. ૨૮ ગોવિંદ ગુરુ યુનિવર્સિટી આર્ટ્સ અને કોમર્સ કોલેજ સંખેડા એન.એસ.એસ.યુનિટ દ્વારા તા. ૨૮/૦૧/ના રોજ ઓનલાઇન વેબિનારનું સફળ આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં સાક્ષી એન.જી.ઓ. નવી દિલ્હીનાં રક્ષિણ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત બાળકોના યૌન શોષણ અંગે જાગૃતિ વિષય ઉપર માહિતી આપવામાં આવી હતી. જેમાં કો.ઓર્ડિનેટર તલ્હા પઠાણ સાક્ષી એન.જી.ઓ.અમદાવાદ દ્વારા આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. પ્રોગ્રામના વક્તા અભયકુમાર દુબે સ્પીકર અને ટ્રેનર રક્ષિણ પ્રોજેક્ટ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને સદ્રષ્ટાંત સમજૂતી આપવામાં આવી હતી. આચાર્ય ડો. દીપકભાઈ પટેલ દ્વારા માર્ગદર્શન પૂરું પાડવામાં આવ્યું હતું. કાર્યક્રમના અંતે પ્રા.પ્રણય શ્રીવાસ્તવ આભાર વિધિ કરી હતી. સમગ્ર કાર્યક્રમ સંચાલન ડો. પ્રિયકાન્ત અને ડો.રાકેશભાઈ દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.

એન.એસ.એસ.પ્રોગ્રામ ઓફીસર

ડો.પી.આર.શ્રીમાળી

તા.: ૨૮/૦૧/૨૦૨૬

સ્થળ: સંખેડા

પ્રિન્સીપલશ્રી

ડો. ડી.વી.પટેલ

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી એસ.એન.એસ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ,સંખેડા
અહેવાલ વર્ષ-૨૦૨૫-૨૬

સંખેડા તાલુકાના ઈન્દ્રાલ ગામ મુકામે એન.એસ.એસ.દ્વારા સાત દિવસીય વાર્ષિક શિબીર નો
અહેવાલ

તા.૨૬-૧૨-૨૦૨૫ના રોજ સંખેડા કોલેજ દ્વારા એન.એસ.એસ.વિભાગ દ્વારા સંખેડા તાલુકાના ઈન્દ્રાલ ગામે વાર્ષિક શિબિર નું ઉદઘાટન કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં આવેલ મહેમાનોએ દીપ પ્રાગટ્ય કર્યું.તે પછી પ્રાર્થના,સ્વાગતગીત,વક્તવ્ય અને સાંસ્કૃતિક પ્રોગ્રામો એન.એસ.એસ.ના સ્વયંસેવકો દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યા. મહેમાનોનું પુષ્પગુચ્છ દ્વારા સ્વાગત કરવામાં આવ્યું. કોલેજના આચાર્યશ્રી ડો.ડી.વી.પટેલ સાહેબે કાર્યક્રમને અનુરૂપ માહિતી આપી હતી. ત્યારબાદ મંગલ ભારતી કોલેજના એન.એસ.એસ.પ્રોગ્રામ ઓફિસર શ્રી કમલેશભાઈ વણકર દ્વારા એન.એસ.એસ. વિશે માહિતી આપવામાં આવી હતી.કોલેજના મહેન્દ્રભાઈ ત્રિવેદી પણ હાજર રહ્યા હતા.તથા ગામના સરપંચશ્રી જશુભાઈ તડવી દ્વારા દરેકને આવકાર આપવામાં આવ્યો હતો. અને ગામમાં વ્યસન મુક્ત રેલીનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું જેમાં કોલેજના અધ્યાપકો ગ્રામજનો અને શાળાના બાળકો પણ જોડાયા હતા.અંતે સમૂહ ભોજન લઈ શાળા સફાઈ કરવામાં આવી હતી. પ્રોગ્રામની આભાર વિધિ ડો.રાકેશભાઈ વણકર સાધુ દ્વારા કરવામાં આવી હતી અને સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન ડો કનુભાઈ પરમાર અને ડો. પી.આર.શ્રીમાળી દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.

આ સાત દિવસીય શિબિર અંતર્ગત તા. ૨૬/૧૨/૨૦૨૫ થી ૦૧/૦૧/૨૦૨૬ ઈન્દ્રાલ ગામ મુકામે અલગ અલગ કાર્યક્રમોનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું જે અંતર્ગત પ્રથમ દિવસે શિબિરનું ઉદઘાટન સમારોહ કરવામાં આવ્યો હતો મંગલ ભારતી ના પ્રોગ્રામ ઓફિસર કમલેશભાઈ દ્વારા કાર્યક્રમને અનુરૂપ વક્તવ્ય આપવામાં આવ્યું હતું.અને તે પછી ગામમાં વ્યસન મુક્ત રેલીનું આયોજન, બાળ શિક્ષણ કરવામાં આવ્યું હતું. બીજા દિવસે પ્રાથમિક શાળાની સફાઈ, સુલેખન,પત્રલેખન કાર્યો કરવામાં આવ્યા હતા.ત્રીજા દિવસે સામાજિક આર્થિક પરિસ્થિતિ જાણવા ગામનો સર્વે,વૃક્ષારોપણ, ધાર્મિક સ્થળોની સફાઈ કરવામાં આવી.ચોથા દિવસે લાયન્સ ક્લબ સંખેડા દ્વારા નેત્ર નિદાન કેમ્પનું આયોજ,પ્લાસ્ટિક મુક્ત ભારત અભિયાન દ્વારા ગામ સફાઈ કરવામાં આવી.પાંચમા દિવસે સ્વ બચાવ,જાહેર સ્થળોની સફાઈ,ક્રિકેટ સ્પર્ધા કરવામાં આવી.છઠ્ઠા દિવસે ડેરી મુલાકાત, રાષ્ટ્રીય સેવા યોજના અને રાષ્ટ્રીયતા ઉપર ડો. પ્રવીણભાઈ દુલેરાનું વક્તવ્ય રાખવામાં આવ્યું હતું.તથા સાતમા દિવસે કાર્યક્રમનું સમાપન કાર્યક્રમ કરવામાં આવ્યો હતો. શાળાના બાળકોને કીટ આપવામાં આવી હતી. તથા સામુહિક ભોજનનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.

તા.૦૧/૦૧/૨૦૨૬ ના રોજ સંખેડા કોલેજ દ્વારા એન.એસ.એસ.વિભાગ દ્વારા સંખેડા તાલુકાના ઇન્દ્રાલ ગામે સાત દિવસીય શિબિર નો સમાપન કાર્યક્રમ યોજાયો તેમાં ગામના સરપંચશ્રી, સોનગીર પ્રાથમિક શાળાના આચાર્યશ્રી અલ્પેશભાઈ પ્રજાપતિ, જોરિયો પરમેશ્વર વિનયન અને વિજ્ઞાન કોલેજ જાંબુઘોડાના પ્રોગ્રામ ઓફિસરશ્રી ડૉ.મહેશ વર્મા, કાલેડિયા એકલવ્ય આર્ટ્સ કોલેજના આચાર્યશ્રી ડૉ.મનોજ ચૌહાણ,કોલેજના પ્રિન્સિપાલ શ્રી દિપકભાઈ પટેલ દરેક વક્તાશ્રી દ્વારા કાર્યક્રમને અનુરૂપ માર્ગદર્શન પૂરું પાડયું હતું તથા કોલેજના અધ્યાપકશ્રીઓ અને એન.એસ.એસ. ના સ્વયંસેવકો તથા શાળાના વિદ્યાર્થીઓ હાજર રહ્યા હતા. જેમાં જુદા જુદા સાંસ્કૃતિક પ્રોગ્રામો અને નાટકો રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા દરેક કાર્યક્રમનું આયોજન કોલેજના અધ્યાપકો,એન.એસ.એસ.ટીમ તથા ડૉ.કે.બી.પરમાર દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.તેમજ સંચાલન એન.એસ.એસ. પ્રો.ઓફિસર ડો.પી.આર.શ્રીમાળી દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.

સંખેડા | ઇન્દ્રાલ ગામે એન.એસ. એસ.વાર્ષિક શિબિરનું ઉદ્ઘાટન કરાયું

કમલેશ પટેલ | સંખેડા

આજ રોજ તા. 26-12-2025 ના રોજ સંખેડા કોલેજ દ્વારા એન.એસ.એસ.વિભાગ દ્વારા સંખેડા તાલુકાના ઇન્દ્રાલ ગામે વાર્ષિક શિબિરનું ઉદ્ઘાટન કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં આવેલ મહેમાનોએ દીપ પ્રાગટ્ય કર્યું. તે પછી પ્રાર્થના, સ્વાગતગીત, વક્તવ્ય અને સાંસ્કૃતિક પ્રોગ્રામો એન.એસ.એસ.ના સ્વયંસેવકો દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યા. મહેમાનોનું પુષ્પગુચ્છ દ્વારા સ્વાગત કરવામાં આવ્યું. કોલેજના આચાર્યશ્રી ડો.ડી.વી.પટેલ સાહેબે કાર્યક્રમને અનુરૂપ માહિતી આપી હતી. ત્યારબાદ મંગલ ભારતી કોલેજના એન.એસ.એસ.પ્રોગ્રામ ઓફિસર શ્રી કમલેશભાઈ વણકર દ્વારા એન.એસ.એસ. વિશે માહિતી આપવામાં આવી હતી. કોલેજના મહેન્દ્રભાઈ ત્રિવેદી પણ હાજર રહ્યા હતા. તથા ગામના સરપંચશ્રી જશુભાઈ તડવી દ્વારા દરેકને આવકાર આપવામાં આવ્યો હતો. અને ગામમાં વ્યસન મુક્ત રેલીનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું જેમાં કોલેજના અધ્યાપકો પ્રામજનો અને શાળાના બાળકો પણ જોડાયા હતા. અંતે સમૂહ ભોજન લઈ શાળા સફાઈ કરવામાં આવી હતી. પ્રોગ્રામની આભાર વિધિ ડો.રાકેશભાઈ વણકર સાથે કરવામાં આવી હતી અને સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન ડો.કનુભાઈ પરમાર અને ડો. પી. આર. શ્રીમાળી દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.

ઇન્દ્રાલના આંગણે સેવા અને સંસ્કારનો સંગમ: સંખેડા કોલેજની NSS શિબિર સંપન્ન

કમલેશ પટેલ | સંખેડા તા.૦૧

શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનિવર્સિટી, ગોધરા સંલગ્ન આર્ટ્સ અને કોમર્સ કોલેજ સંખેડાના NSS વિભાગ દ્વારા ઇન્દ્રાલ ગામે યોજાયેલી સાત દિવસીય વિશેષ શિબિરનો ગઈકાલે હર્ષોલ્લાસ સાથે સમાપન થયો હતો. તા. 26/12/2025 થી ૦૧/૦૧/૨૦૨૬ દરમિયાન યોજાયેલી આ શિબિરમાં સ્વયંસેવકોએ 'સેવા એ જ પરમો ધર્મ'ના સૂત્રને સાર્થક કરતા ગ્રામ ઉત્થાનના અનેક કાર્યો કર્યા હતા. સમાપન પ્રસંગે વિવિધ સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો અને સામૂહિક ભોજન દ્વારા ગ્રામજનો અને વિદ્યાર્થીઓ વચ્ચે એક અતૂટ જોડાણ જોવા મળ્યું હતું. શિબિરના પ્રારંભે મંગલ ભારતીના કમલેશભાઈ દ્વારા પ્રેરક વક્તવ્ય આપી શિબિરનું ઉદ્ઘાટન કરાયું હતું. સમાપન કાર્યક્રમમાં કોલેજના પ્રિન્સિપાલ દીપકભાઈ પટેલ, ઇન્દ્રાલ ગામના સરપંચશ્રી, સોનગીર શાળાના આચાર્ય અલ્પેશભાઈ પ્રજાપતિ, ડો. મહેશ વર્મા અને ડો. મનોજ ચૌહાણ સહિતના મહાનુભાવોએ હાજર રહી વિદ્યાર્થીઓને આજીવન સેવાકાર્યો સાથે જોડાયેલા રહેવા પ્રોત્સાહિત કર્યા હતા. શાળાના બાળકોને શૈક્ષણિક કીટ વિતરણ કરવામાં આવી હતી.

એન.એસ.એસ.પ્રોગ્રામ ઓફિસર
 ડૉ.પી.આર.શ્રીમાળી
 તા.: ૨૬/૦૧/૨૦૨૫ થી ૦૧/૦૧/૨૦૨૬
 સ્થળ: સંખેડા

પ્રિન્સીપલશ્રી
 ડૉ. ડી.વી.પટેલ

રમત ગમતની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ (૨૦૨૫-૨૬)

ક્રમ	તારીખ	રમતની વિગત	ભાગ લેનાર	વિજેતા સ્પર્ધાની વિગત	સેમ
૧	12-01-2026 	એથલેટિક્સ મીટ 2025-26 (પ્રથમ - ૧૦૦, ૨૦૦, ૪૦૦, ૮૦૦, ૧૫૦૦, ૫૦૦૦, લંગળી ફાળ કુદ પ્રથમ, ચક્રકેક પ્રથમ, લાંબી કુદ ત્રીતીય) (પ્રથમ - ૧૦૦, ૨૦૦, ૪૦૦, ૮૦૦, લંગળી ફાળ કુદ, લાંબી કુદ-તૃતીય, ગોળા ફેક-તૃતીય)	48	<u>બેસ એથલેટિક્સ :</u> 1. બારીયા રાકેશકુમાર વિનોદભાઈ 2. તડવી સાક્ષીબેન સુનીલભાઈ	B.A. VI B.COM. IV
૨	01-01-2026 	ચેસ (ભાઈઓ-બહેનો)	16	<u>ભાઈઓ</u> પ્રથમ : તડવી જયકુમાર હસમુખભાઈ દ્વિતીય : બારીયા રાકેશકુમાર વિનોદભાઈ	B.A.VI B.A.VI
			12	<u>બહેનો</u> પ્રથમ : બેલીમ રેશમાબાનુ ઈમ્તીયાઝહુસેન દ્વિતીય : તડવી હીરલબેન ગણેશભાઈ	B.A.- IV B.A. - VI
૩	02-01-2026 	કેરમ (ભાઈઓ -બહેનો)	11	<u>ભાઈઓ</u> પ્રથમ : બારીયા રાકેશકુમાર વિનોદભાઈ દ્વિતીય : તડવી જયકુમાર હસમુખભાઈ	B.A.-VI B.A.-VI
			8	<u>બહેનો</u> પ્રથમ : બેલીમ રેશમાબાનુ ઈમ્તીયાઝહુસેન દ્વિતીય : તડવી હીરલબેન ગણેશભાઈ	B.A -IV B.A -VI
૪	03-01-2026 	બેડમિન્ટન (ભાઈઓ -બહેનો)	32	<u>ભાઈઓ</u> પ્રથમ : મોરે સહદેવ ભરતભાઈ દ્વિતીય : બારીયા રાકેશકુમાર વિનોદભાઈ	B.Com.- IV B.A -VI
			22	<u>બહેનો</u> પ્રથમ : બેલીમ તહેસીનબાનુ ગોહરઅલી દ્વિતીય : મોરે વિભૂતિ ભરતભાઈ	B.A -VI B.A -IV

પ	<p style="text-align: center;">05-01-2026</p> 	<p>ટેબલ ટેનિસ (ભાઈઓ -બહેનો)</p>	13	<p style="text-align: center;"><u>ભાઈઓ</u></p> <p><u>પ્રથમ</u> : મોરે સહદેવ ભરતભાઈ</p> <p><u>દ્વિતીય</u> : બારીયા સંદીપભાઈ સુરેશભાઈ</p>	<p>B.COM-IV</p> <p>B.A-VI</p>
			8	<p style="text-align: center;"><u>બહેનો</u></p> <p><u>પ્રથમ</u> : ભોઈ ટીશા કનુભાઈ</p> <p><u>દ્વિતીય</u> : તડવી કીજુબેન ગોવીંદભાઈ</p>	<p>B.COM -VI</p> <p>B.A-IV</p>

ક્રમ	તારીખ	રમતની વિગત	ભાગ લેનાર	વિજેતા સ્પર્ધાની વિગત	સેમ
૬	<p style="text-align: center; color: red;">0૭/0૧/૨૦૨૬</p> 	ઈન્ટર ક્લાસીસ ક્રિકેટ ટુર્નામેન્ટ માં ટીમોએ ભાગ લીધેલ છે.	4	<u>ભાઈઓ</u> <u>વિજેતા</u> - યુવા યોધ્યા ટીમ	B.Com-IV
				<u>રનર્સ-અપ</u> <u>બ્લોક ટાઈગર ટીમ</u>	B.A-VI
	<p style="text-align: center; color: red;">0૭/0૧/૨૦૨૬</p> 	ઈન્ટર ક્લાસીસ ક્રિકેટ ટુર્નામેન્ટ માં ટીમોએ ભાગ લીધેલ છે.	2	<u>બહેનો</u> <u>વિજેતા</u> - ઇન્ડિયન ગર્લ્સ ટીમ	B.A-IV
				<u>રનર્સ-અપ ટીમ</u> <u>ગર્લ્સ ગ્રુપ ટીમ</u>	B.A-IV
7	<p style="text-align: center; color: red;">06-01-2026</p> 	વૉલી બોલ - ભાઈઓ ઈન્ટરક્લાસીસ વૉલીબોલ ટુર્નામેન્ટ માં ટીમોએ ભાગ લીધેલ છે.	2	<u>ભાઈઓ</u> <u>વિજેતા</u> - યુવા યોધ્યા ટીમ	B.Com-IV
				<u>રનર્સ-અપ:</u> <u>બ્લોક ટાઈગર ટીમ</u>	B.A-VI
	<p style="text-align: center; color: red;">06-01-2026</p> 	વૉલી બોલ - બહેનો ઈન્ટરક્લાસીસ વૉલીબોલ ટુર્નામેન્ટ માં ટીમોએ ભાગ લીધેલ છે.	2	<u>બહેનો</u> <u>વિજેતા</u> - ઇન્ડિયન ગર્લ્સ ટીમ	B.A-IV
				<u>રનર્સ-અપ ટીમ</u> <u>ગર્લ્સ ગ્રુપ ટીમ</u>	B.A-IV

8	<p style="text-align: center;">06-01-2026</p> <p style="text-align: center;">06-01-2026</p> 	<p style="text-align: center;"><u>ભાઈઓ</u> - રસ્સાખેંચમાં ટીમોએ ભાગ લીધેલ છે.</p> <p style="text-align: center;"><u>બહેનો</u> રસ્સાખેંચમાં ટીમોએ ભાગ લીધેલ છે.</p>	2	<p style="text-align: center;"><u>ભાઈઓ</u> <u>વિજેતા</u> - યુવા યોધ્યા ટીમ</p> <p style="text-align: center;"><u>રનર્સ-અપ:</u> બ્લેક ટાઈગર ટીમ</p> <p style="text-align: center;"><u>બહેનો</u> <u>વિજેતા</u> - ગર્લ્સ ગ્રુપ</p> <p style="text-align: center;"><u>રનર્સ-અપ:</u> ઇન્ડિયન ગર્લ્સ ટીમ</p>	B.Com-IV B.A-VI B.A-IV B.A-IV
9	<p style="text-align: center;">12-01-2026</p> 	<p style="text-align: center;">❖ <u>એથલેટિક્સ મીટમાં</u> ડી.બી.પારેખના મેદાનમાં યોજવામાં આવી જેમાં ભાઈઓ-બહેનો થઈને 48 વિધાર્થીઓએ ભાગ લીધો. (૧)૧૦૦ મીટર - ભાઈઓ (૨)૧૦૦ મીટર - બહેનો (૩)૨૦૦ મીટર - ભાઈઓ (૪)૨૦૦ મીટર - બહેનો (૫)૪૦૦ મીટર - ભાઈઓ (૬) ૪૦૦ મીટર - બહેનો</p>	48	<p style="text-align: center;"><u>પ્રથમ</u> : બારીયા રાકેશકુમાર વિનોદભાઈ <u>દ્વિતીય</u> : મોરે સહદેવ ભરતભાઈ</p> <p style="text-align: center;"><u>પ્રથમ</u> : તડવી સાક્ષી સુનિલભાઈ <u>દ્વિતીય</u> : ભોઈ ટીસા કનુભાઈ</p> <p style="text-align: center;"><u>પ્રથમ</u> : બારીયા રાકેશકુમાર વિનોદભાઈ <u>દ્વિતીય</u> : મોરે સહદેવ ભરતભાઈ</p> <p style="text-align: center;"><u>પ્રથમ</u> : તડવી સાક્ષી સુનિલભાઈ <u>દ્વિતીય</u> : રાહોડ માનસી જયેન્દ્રસીંહ</p> <p style="text-align: center;"><u>પ્રથમ</u> : બારીયા રાકેશકુમાર વિનોદભાઈ <u>દ્વિતીય</u> : બારીયા સંદિપભાઈ સુરેશભાઈ</p> <p style="text-align: center;"><u>પ્રથમ</u>: તડવી સાક્ષી સુનિલભાઈ <u>દ્વિતીય</u>: ભોઈ તનીસા નટવરભાઈ</p> <p style="text-align: center;"><u>પ્રથમ</u>: બારીયા રાકેશકુમાર વિનોદભાઈ</p>	B.A- VI B.COM- IV B.COM -IV B.COM- VI B.A -VI B.COM- IV B.COM- IV B.A. -IV B.A- VI B.A- VI B.COM IV B.COM II T.Y.B.A VI

	(9) ૮૦૦ મીટર - ભાઈઓ	<u>દ્વિતીય:</u> રાણા વંશ રિતેશકુમાર	B.COM IV
	(૮) ૮૦૦ મીટર - બહેનો	<u>પ્રથમ:</u> તડવી સાક્ષી સુનિલભાઈ <u>દ્વિતીય:</u> સોલકી દેવાંશી કિરીટસિંહ	B.COM-II B.A.-VI
	(૯) ૧૫૦૦ મીટર - ભાઈઓ	<u>પ્રથમ:</u> બારીયા રાકેશકુમાર વિનોદભાઈ	T.Y.B.A VI
	(૧૦) ૧૫૦૦ મીટર- બહેનો	<u>દ્વિતીય:</u> રાણા વંશ રિતેશકુમાર	B.COM IV
	(૧૧) ૫૦૦૦ મીટર - ભાઈઓ	<u>પ્રથમ:</u> તડવી સાક્ષી સુનિલભાઈ <u>દ્વિતીય:</u> સોલકી દેવાંશી કિરીટસિંહ	B.COM.-II
	(૧૦) ૧૫૦૦ મીટર- બહેનો	<u>પ્રથમ:</u> બારીયા રાકેશકુમાર વિનોદભાઈ	B.A- VI
	(૧૧) ૫૦૦૦ મીટર - ભાઈઓ	<u>દ્વિતીય:</u> તડવી જયકુમાર હસમુખભાઈ	B.A -VI

ક્રમ	તારીખ	રમતની વિગત	ભાગ લેનાર	વિજેતા સ્પર્ધાની વિગત	સેમ
10	12-01-2026	(૧) ગોળાકેંક (ભાઈઓ)	48	<u>પ્રથમ:</u> બેલિમ ઝીયાન સાહીરભાઈ <u>દ્વિતીય :</u> માછી પાર્થકુમાર પરેશભાઈ	B.COM VI B.COM IV
		(૨) ગોળાકેંક (બહેનો)		<u>પ્રથમ:</u> વરણામિયા દિવ્યાબેન ગોપાલસિંહ <u>દ્વિતીય :</u> પરમાર રેણુકાબેન રાજેશભાઈ	B.A. IV B.A. IV
		(૩) ચક્ર ફેંક (ભાઈઓ)		<u>પ્રથમ:</u> બારીયા રાકેશ વિનોદભાઈ <u>દ્વિતીય :</u> બેલિમ ઝીયાન સાહીરભાઈ	B.A. VI B.COM VI
		(૪) ચક્ર ફેંક (બહેનો)		<u>પ્રથમ:</u> મોરે વિભૂતિ ભરતભાઈ <u>દ્વિતીય:</u> ભોઈ ટીસા કનુભાઈ	B.A. IV B.COM. VI
		(૫) બરછી ફેંક (ભાઈઓ)		<u>પ્રથમ:</u> બારીયા સંદિપભાઈ સુરેશભાઈ <u>દ્વિતીય:</u> બારીયા રાકેશ વિનોદભાઈ	B.A. VI B.A. VI
		(૬) બરછી ફેંક (બહેનો)		<u>પ્રથમ:</u> વસાવા રેખાબેન હરેશભાઈ <u>દ્વિતીય :</u> વરણામિયા દિવ્યાબેન ગોપાલસિંહ	B.A.VI B.A. IV
		(૭) લાંબી કૂદ (ભાઈઓ)		<u>પ્રથમ:</u> બારીયા સંદિપભાઈ સુરેશભાઈ <u>દ્વિતીય:</u> બારીયા રાકેશ વિનોદભાઈ	B.A. VI B.A. VI
		(૮) લાંબી કૂદ (બહેનો)		<u>પ્રથમ:</u> ભોઈ તનીસા નટવરભાઈ <u>દ્વિતીય:</u> વસાવા રેખાબેન હરેશભાઈ	B.COM II B.A.VI
		(૯) લગડી ફાળ કૂદ (ભાઈઓ)		<u>પ્રથમ:</u> બારીયા રાકેશ વિનોદભાઈ <u>દ્વિતીય:</u> બારીયા સંદિપભાઈ સુરેશભાઈ	B.A. VI B.A. VI
		(૧૦) લગડી ફાળ કૂદ (બહેનો)		<u>પ્રથમ:</u> તડવી સાક્ષી સુનિલભાઈ <u>દ્વિતીય:</u> ભોઈ તનીસા નટવરભાઈ	B.COM.IV B.COM II

ક્રમ	તારીખ	વિજેતા સ્પર્ધાની વિગત	ભાગ લેનાર	વિજેતા સ્પર્ધાની વિગત	સેમ
1	29-07-2025	<p>આંતર કોલેજ વિવિધ સ્પર્ધામાં ભાગ લેનાર વિદ્યાર્થીઓની યાદી શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનિ. દક્ષિણ વિભાગ આંતર કોલેજમાં ટેબલ ટેનિસ સ્પર્ધામાં આટર્સ એન્ડ સાયન્સ કોલેજ, ડભોઈ ખાતે ચાર વિદ્યાર્થીઓએ ભાગ લીધેલ છે.</p> <p>૧) તડવી જય હસમુખભાઈ ૨) ભરવાડ કરણ ડાહ્યાભાઈ ૩) બારીયા ભુમિબેન કાંતિભાઈ ૪) મોરે વિભુતિબેન ભરતભાઈ</p>	4		B.A VI B.A II B.A VI B.A IV
	02-08-2025	<p>શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનિ. દક્ષિણ વિભાગ આંતર કોલેજમાં કોસ કન્ટ્રી સ્પર્ધામાં સી.આર.ગાંધી આટર્સ કોલેજ, મુનપુર ખાતે બે વિદ્યાર્થીઓએ ભાગ લીધેલ છે.</p> <p>૧) તડવી જય હસમુખભાઈ ૨) બારીયા સંદિપ સુરેશભાઈ</p>	૨		B.A VI B.A VI
	07-08-2025	<p>શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનિ. દક્ષિણ વિભાગ આંતર કોલેજમાં બેડમિન્ટન સ્પર્ધામાં આટર્સ એન્ડ સાયન્સ કોલેજ, ડભોઈ ખાતે ચાર વિદ્યાર્થીઓએ ભાગ લીધેલ છે.</p> <p>૧) તડવી જય હસમુખભાઈ ૨) બારીયા સંદિપ સુરેશભાઈ ૩) બારીયા ભુમિકાબેન કાંતિભાઈ ૪) રાણા પાચલબેન શૈલેષભાઈ</p>	4		B.A VI B.A VI B.A VI B.Com VI

	<p>૨૨-૦૮-૨૦૨૫</p> 	<p>શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનિ. દક્ષિણ વિભાગ આંતર કોલેજમાં જુડો સ્પર્ધામાં યુ. એસ.આટર્સ એન્ડ કે.એસ.એસ. કોમસ કોલેજ, દેવગડ બારીયા ખાતે ચાર વિદ્યાર્થીઓએ ભાગ લીધેલ છે.</p> <ol style="list-style-type: none"> ૧) બારીયા સંદિપ સુરેશભાઈ ૨) તડવી કાતિક્ક શૈલેષભાઈ ૩) રાણા પાયલ શૈલેષભાઈ ૪) વાનખેડે ધરતી કમલેશભાઈ 	<p>4</p>		<p>B.A VI B.COM IV B.COM VI B.COM VI</p>
--	---	---	----------	--	--

૨	<p style="text-align: center; color: red;">૧૬-૦૯-૨૦૨૫</p> <p style="text-align: center; color: red;">29-30/12/2025</p> <p style="text-align: center; color: red;">20-01-2026</p>	<p>શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનિ. દક્ષિણ વિભાગ આંતર કોલેજ મલખમ સ્પર્ધામાં શ્રી બી.કે. પટેલ આર્ટ્સ એન્ડ શ્રીમતી એલ.એમ.પટેલ કોમસ કોલેજ, સાવલી ખાતે ત્રણ વિધાર્થીએ ભાગ લીધેલ છે.</p> <ol style="list-style-type: none"> ૧) તડવી જય હસમુખભાઈ ૨) બારીયા સંદિપ સુરેશભાઈ ૩) બારીયા રાકેશકુમાર વિનોદભાઈ <p>શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનિ. દક્ષિણ વિભાગ આંતર કોલેજમાં એથલેટીક્સ મીટ સ્પર્ધામાં શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનિ., ગોધરા ખાતે આઠ વિધાર્થીઓએ ભાગ લીધેલ છે.</p> <ol style="list-style-type: none"> ૧) બારીયા રાકેશકુમાર વિનોદભાઈ ૨) બારીયા સંદિપ સુરેશભાઈ ૩) તડવી જય હસમુખભાઈ ૪) વસાવા રેખા હરેશભાઈ ૫) બારીયા તૃષ્ણા ભીખાભાઈ ૬) બેલીમ તેહસીન ગોહરઅલી ૭) તડવી હિરલ ગણેશભાઈ ૮) બારીયા ભુમિ કાન્તીભાઈ 	૧		<p>B.A VI B.A VI B.A VI</p> <p>B.A VI B.A VI B.A VI B.A VI B.A VI B.A VI B.A VI</p>
---	---	--	---	--	---

	<p>શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનિ. દક્ષિણ વિભાગ આંતર કોલેજમાં રસ્સાખેચ સ્પર્ધામાં એસ.સી.પી. ઓફ, ડભોઈ ખાતે વિસ વિધાર્થીઓએ ભાગ લીધેલ છે.</p>	20	<p>B.A VI B.Com IV B.A. VI B.Com IV B.Com IV B.Com IV B.Com IV B.Com IV B.Com IV B.A.IV B.A.IV B.Com VI B.A.IV B.A. IV B.A.IV B.A. IV B.A. IV B.A. IV B.A. II B.Com II</p>
	<p>1) બારીયા સંદિપ સુરેશભાઈ 2) મોરે સહદેવ ભરતભાઈ 3) બારીયા રાકેશકુમાર વિનોદભાઈ 4) માછી પાર્થ પરેશભાઈ 5) ડોડીયા હરદિપસિંહ મહેન્દ્રસિંહ 6) રાણા વંશ રીતેશભાઈ 7) રબારી મિતેશ રાજુભાઈ 8) બારીયા તેજસ અશ્વિનભાઈ 9) બારીયા અમીત અજબસિંહ</p>		
	<p>10) મોરે વિભુતિ ભરતભાઈ 11) ભોઈ સુજાતા કનુભાઈ 12) ભોઈ ટીશા કનુભાઈ 13) હરિજન તોરલ રાજુભાઈ 14) તડવી કિંજુ ગોવિંદભાઈ 15) પરમાર રેણુકા રાજેશભાઈ 16) પાટણવાડિયા સ્વેની નરેન્દ્રભાઈ 17) વસાવા અનિતા ભોગીલાલ 18) તડવી સાક્ષી સુનિલભાઈ 19) તડવી રેશ્મા જગદીશભાઈ 20) ભોઈ તનીશા નટવરભાઈ</p>		

RETAILING INDUSTRY-A BIRD'S EYEVIEW

Dr. D.V.Patel

(Commerce & Accountancy Department)

WHAT IS RETAILING?

Retailing is a set of selling activities that adds value to the products and services sold to consumers for their own or family use and retailer is a business entity that sells products and/or services to consumers for individual or family use. Retailing is a final stage in selling and distribution process that ensures that products and services are reaching to final consumer for satisfying their personal or household need. Retailing makes products and services available in small quantities. Selling in small quantities as opposed to wholesale is called as retailing.

WHAT IS ORGANIZED AND UNORGANIZED RETAILING?

Retailing industry is gaining the attention of government, researchers, academicians and policy makers .For any country Retailing is a distinct, diverse and dynamic sector which is of huge economic significance to most developed nations. It generates revenue and wealth for nation, encourages investments and brings technological advancements. It also brings employment and creates wealth of the economy and vibrant part of our changing society and a major source of employment.

Retailing Industry is divided into two sectors: Organized Retailing Sector and Unorganized Retailing Sector.

Organized Retailers - Organized Traders/Retailers are those who are licensed for doing trading activities and registered to pay different taxes to the government.

Unorganized Retailers – Unorganized Retailers are those consisting of small shops - conventional Kirana shops, general stores, corner shops among various other small retail outlets selling different items in small quantity ,normally not paying tax to the government and majority of them are managed or controlled by the local government authorities.

Retailing in unorganized sector is not a profit oriented vocation but a mere source of livelihood. Naturally, the capital investment is very low and the infrastructure is rudimentary. The

unorganized retailing sector dominates the total retailing activity in India.. It includes thousands of small retail shops spread over the entire geographical area of the country. It refers to the traditional format of retail industry. These sectors is mainly characterized by small retailers and are subject to tax evasion and lack of labour law system. Example: Local kirana shops, pan bidi shops etc.

TYPES OF CUSTOMERS OF ORGANIZED RETAILING SHOPS

Persons who are visiting to shopping malls are described or called as customers or consumers or buyers or shoppers and the below mentioned is a new classification.

1) TIRED CUSTOMERS : They are non productive. Such customers are usually just bored. They are hit by work fatigue and find solace in visiting malls for a change. The idea is to get away from drudgery.

2) ATTIRED CUSTOMERS : These are the productive type. They come to malls purposefully with the intention of buying their own attire. Be it jeans, shirts, salwar kameez, a watch, a belt or shoes- the attired consumers will buy it all. They do not think twice before spending and would occasionally even go to the extent of buying jewellery. Malls are said to be reacting pretty strongly to this clan.

3) RETIRED CONSUMERS : They are highly productive but claims that they are not taken seriously by malls who gun for the younger crowd . Sales persons at malls are not seen to be paying too much attention to these consumers. But, the fact is, they have the buying power. All they want is respect. If they don't get it at malls, they would be very happy to go back to their old, neighborhood departmental stores . Though the retired consumers can be productive, malls are not taking advantage of this kind of consumers.

4) ADMIRED CONSUMERS : These are basically window-shoppers. They would window shop from outside a shop or inside shop. But they rarely make purchases. Therefore, they are non productive types.. Malls are hopeful that the admired consumers would transform into the attired consumers only the time will tell.

5) ASPIRED CONSUMERS : They are highly productive. They come with the deliberate intention to buy quality products. They aspire to upgrade each time they come to a mall, be it in foods, information technology or fashionable attire. The aspired consumers always wants to know what is new. The mall is thus the right place for them and they are the right consumers for a mall.

6) DESIRED CONSUMERS : These are not productive ,but could become so in time to come. They have an ardent desire to buy things at a mall but do not have buying power. They would go from mall to mall to look around and treat their eyes but would finally end up at the food court. Malls see a future in these desired consumers.

7) FIRED CONSUMERS : They are the fighter cocks who indulge in occasional tiffs with sales persons. . Their favorite line is call the manager. Such a consumers usually disrupt the atmosphere and may be the mood of serious shoppers as well.

8) HIRED CONSUMERS : Even since malls have come up, market research has gained importance . It is important to understand what consumers like in a mall. ,why they are there ,what is it that they would like changed?. The hired consumers – the market research people—throng malls in search for consumer insight. They are not there to make purchase and thus they are the unproductive type.

9) WIRED CONSUMER : They are IT savvy and frequently going to malls to satisfy their ever growing hunger for the latest gadgets. Sale of laptops, latest phones, ipods, pen drives and electronics thrives on such people. Wired consumers are very productive for malls. But there is a catch. Malls need to keep pace with the latest happenings in the IT world if they have to cater to the need of the wired consumer. The sales person better be as knowledgeable if not more, than the wired consumers about the latest in technology.

સને 2025માં આર્થિક ક્ષેત્રે ભારત

પ્રા.પરેશ એસ.પુરાણી

અર્થશાસ્ત્ર

આપણો દેશ છેલ્લા ઘણા વર્ષોથી હાર્દિક ક્ષેત્રે ઝડપી પ્રગતિ નોંધાવી રહ્યો છે ચાલુ વર્ષે નીચેના કેટલાક મુખ્ય ક્ષેત્રોમાં ખૂબ જ ઝડપી આર્થિક પ્રગતિ દર્શાવી છે જે ક્ષેત્રો છે. -

ક્લિનિકલ આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સી

ઇલેક્ટ્રીક ટુ વ્હીલર્સ

વિદેશ વેપાર

ઓફિસનો વિસ્તાર

સેમિ કંડકટર

રિન્યુએબલ એનર્જી

ક્લિનિકલ આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સી:

ભારતે ક્લિનિકલ આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સીમાં સારી એવી પ્રગતિ નોંધાવી છે ગયા વર્ષે 12% ક્લિનિકલ આર્ટિફિશિયલ ટેકનોલોજી નો ઉપયોગ કરતા હતા. ચાલુ વર્ષે ઓક્ટોબર મહિના સુધીમાં એક અભ્યાસ મુજબ 40% ભારતીય ક્લિનિકલ આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સી નો ઉપયોગ કરી રહ્યા છે. આ આંકડા યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ અને યુકે માટે અનુક્રમે 48% અને 34% છે. આ ઉપરથી એવું તારણ નીકળી શકે કે ભારતીય ક્લિનિકલ આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સી ભવિષ્યમાં મોટાભાગના દર્દીઓનું નિદાન કરવામાં આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સીનો વપરાશ વધારશે. આ આંકડાઓ અને અપેક્ષાઓ ભારતના આરોગ્યક્ષેત્રમાં કાર્યક્ષમતામાં ઝડપથી સુધારો થશે.

ઇલેક્ટ્રીક ટુ વ્હીલર્સ:

છેલ્લા આંકડા મુજબ ભારતમાં ઈલેક્ટ્રીક ટુ વ્હીલર્સની નોંધણીમાં 18% નો વધારો સૂચવે છે. આમાં મુખ્ય કંપનીઓ ઓલા ઈલેક્ટ્રીક, હીરો મોટો કોર્પ, એથર એનર્જી, ટીવીએસ, બજાજ વગેરે દ્વારા મોટા પાયે ટકાવારીની દ્રષ્ટિએ ઉછાળો આવેલ છે.

ઈલેક્ટ્રીક વાહનોનો વધતો વપરાશ દર્શાવે છે કે ભારતમાં ટકાઉ વિકાસને વેગ મળી રહ્યો છે.

વિદેશ વેપાર:

ચાલુ નાણાકીય વર્ષના પ્રથમ પાંચ મહિના દરમિયાન માલ સામાનની નિકાસ ૨.૫ ટકા વધી છે. જેમાં યુએસમાં નિકાસ 18 ટકા વધી છે. ભારત સરકાર દ્વારા વૈશ્વિક સ્પર્ધાત્મકતા વધારવા માટેના પ્રયત્નોનું આ સીધું પરિણામ છે. આ દર્શાવે છે કે ભારત સરકાર દ્વારા વિકાસકારોને આપવામાં આવતા ટેકાને કારણે વેપાર અને આર્થિક વૃદ્ધિમાં વધારો થઈ રહ્યો છે.

કોમર્શિયલ રીયલ એસ્ટેટ:

ભારતના ટોચના 8 શહેરોમાં ચાલુ નાણાકીય વર્ષ દરમિયાન ઓફિસ લિઝિંગમાં 35% નો વધારો જોવા મળ્યો છે. જે 16.3 મિલિયન ચોરસ ફુટ પર પહોંચ્યો છે. એટલે કે ઓફિસ લિઝિંગ વિસ્તાર વધ્યો છે. આમાં અગ્રણી શહેરો દિલ્હી, બેંગલોર, ચેન્નાઈ. પુણે અને મુંબઈનો સમાવેશ થાય છે. આમાં ગ્લોબલ કેપેબીલીટી સેન્ટર્સ, આઈટી, એન્જિનિયરિંગ અને મેન્યુફેક્ચરિંગ ક્ષેત્રોનો સમાવેશ થાય છે. સાથે સાથે ઓફિસના ભાડામાં પણ નોંધપાત્ર વધારો થયો છે.

કોમર્શિયલ રિયલ એસ્ટેટની મજબૂત માંગ સૂચવે છે કે ભારતમાં આર્થિક પ્રવૃત્તિઓમાં ઝડપી વધારો થઈ રહ્યો છે.

સેમિ કંડક્ટર:

ચાલુ નાણાકીય વર્ષ દરમિયાન સેમિકોન ઇન્ડિયાની દિલ્હીમાં 2025 સમિટ યોજાઈ હતી. જેમાં લગભગ 350 પ્રદર્શન કાર્યોએ ભાગ લીધો હતો. 15,000 થી વધુ મુલાકાતીઓ આવ્યા હતા. આ સમિટમાં સરકારી પ્રતિબદ્ધતા અને ઉદ્યોગ ની ભાગીદારી દ્વારા ચીપ ડિઝાઇન, ઉત્પાદન અને પેકેજિંગમાં થયેલી પ્રગતિનું પ્રદર્શન કરવામાં આવ્યું હતું. જેનો

ઉદ્દેશ ભારતને પૂર્ણ ટેક સેમિકન્ડક્ટર રાષ્ટ્ર તરીકે સ્થાપિત કરવાનો છે. આ ક્ષેત્રમાં કાર્યરત કંપનીઓએ લોજિસ્ટિક સપ્લાય ચેન,હાર્ડવેર, એન્જિનિયરિંગ અને પ્રોડક્ટ મેનેજમેન્ટ નો સમાવેશ કરવા માટે પોતાની કામગીરીમાં વિસ્તાર કર્યો છે. સેમિકન્ડક્ટર ઉદ્યોગ માટે હજારો એન્જિનિયર અને તૈયાર કરવા માટે લાંબા ગાળાની યોજનાઓ પણ ઘડવામાં આવી છે.

આ બાબત એ દર્શાવે છે કે ભારત વૈશ્વિક સેમી કંડક્ટર ઉદ્યોગમાં મુખ્ય ખેલાડી તરીકે સ્થાપિત થશે અને ટેકનોલોજી ક્ષેત્રે આત્મનિર્ભર બનશે.

રિન્યુએબલ એનર્જી:

ભારતે ચાલુ નાણાકીય વર્ષ દરમિયાન રિન્યુએબલ એનર્જી ક્ષેત્રમાં નોંધપાત્ર સફળતા મેળવી છે. ભારતે ચાલુ વર્ષે અત્યાર સુધીમાં 20.1GW રિનેબલ એનર્જી ક્ષમતા ઉમેરી છે જે પાછલા વર્ષની સરખામણીએ 123 ટકાનો વધારો દર્શાવે છે. ઉપરાંત હાલમાં 142.8GW વિકાસ હેઠળ છે. ચાલુ નાણાકીય વર્ષમાં સોલર સેલ અને મોડ્યુલની નિકાસમાં વાર્ષિક ધોરણે 21 ટકાનો નોંધપાત્ર વધારો થયો છે. હાલમાં ભારતીય સોલર નિકાસ પર તાજેતરની યુએસની ટેરીફ 50% છે જે ભવિષ્યમાં નિકાસના જથ્થાને અસર કરવાની સંભાવના દર્શાવે છે. ચાલુ વર્ષની વિગતો દર્શાવે છે કે ભારત ટકાઉ ઊર્જાના લક્ષ્ય તરફ પ્રગતિ કરી રહ્યું છે અને પેટ્રોલિયમ ઉપર નિર્ભરતા ધીરે ધીરે ઘટી રહી છે.

ઉપરોક્ત ચર્ચાના આધારે આપણે જાણી શકીએ છીએ કે ભારત આર્થિક રીતે મજબૂત અને ટકાઉ વિકાસ કરી રહ્યો છે.

તેથી આપણે વિકસિત ભારત તરીકે ખૂબ જલ્દી ઓળખાઈ શકીશું.

રાષ્ટ્રવિભૂતિ જમશેદજી ટાટા અને ઔદ્યોગિક વિકાસ

- પ્રા. નિલાબેન કે. સોલંકી

(વાણિજ્ય વિભાગ)

જમશેદજી ટાટા ભારતમાં ઔદ્યોગિક વિકાસનો પાયો નાખનારા ભારતના આદ્ય ઉદ્યોગપતિ હતા. ઔદ્યોગિક ક્રાંતિની આવશ્યકતા વિશે જમશેદજી ટાટા પૂર્વે ન્યા. રાનડે, દાદાભાઈ નવરોજી, ફિરોજ મહેતા જેવાઓએ કર્યો હતો. પરંતુ ભારતમાં ઔદ્યોગિક ક્રાંતિની કલ્પનાને સ્વરૂપ આપનાર તે જમશેદજી ટાટા.

ટાટાએ પોતાની દૂરંદેશી વિચારસરણી, અથાગ પરિશ્રમ, સાહસ અને સાથે જ રાષ્ટ્ર હિતની ભાવનાના અજંપાથી પ્રેરાઈને 19મી સદીના ઉત્તરાર્ધમાં ટાટા ઉદ્યોગસમૂહનો અને આ ઉદ્યોગસમૂહ દ્વારા ભારતમાં ઔદ્યોગિક વિકાસનો પાયો નાખ્યો. એ પછી 130 વર્ષથી અધિક સમયગાળા દરમિયાન ટાટા ઉદ્યોગ સમૂહે પોતે સ્વીકારેલા વ્યવસાયનો સાંગોપાંગ વિસ્તાર કર્યો. પશ્ચિમની હરીફાઈમાં વિશાળ લોખંડનું કારખાનું સ્થાપ્યું. મોટરો, રસાયણો, યંત્રસામગ્રી, રોજિંદી જરૂરિયાતોની વસ્તુઓ, કાપડ, ઇલેક્ટ્રોનિક્સ, પરસ્પર વ્યવહાર જેવાં દરેક ક્ષેત્રોમાં પોતાના કારખાના ઊભા કરીને ભારતને આધુનિક વિશ્વમાં લાવી મૂકે છે. વીજળીનું ઉત્પાદન મોટા પ્રમાણમાં કરીને તેનું વિતરણ કરીને ઔદ્યોગિક વૃદ્ધિમાં મહત્વનો ફાળો આપ્યો છે. એટલું જ નહીં પણ વૈજ્ઞાનિક શિક્ષણની અનેક સંસ્થાઓ ઊભી કરીને ભવિષ્યની પેઢીનો પાયો નાખ્યો. બીજા અનેક વ્યવસાયોનું જાતે નિર્માણ કર્યું અને તેને સફળતાપૂર્વક ચલાવીને બીજાઓ માટે ઉદાહરણ રજૂ કર્યું.

જમશેદજી ટાટાનું મૂળ વતન ગુજરાતનું નવસારી. તેમનો જન્મ ૩ માર્ચ ૧૮૩૯માં થયો હતો. તેમના પૂર્વજો પારસી ધર્મ ઉપદેશક હતાં. કૌટુંબિક પરિસ્થિતિ મધ્યમ હતી. તેર વર્ષની વયે જમશેદજી ટાટા મુંબઈ અભ્યાસ માટે આવ્યા. વીસ વર્ષની ઉંમરે તેઓ ચીન ગયા અને ત્યાં વ્યપાર શરૂ કરી ગોઠવાયા. ચીનમાં તેઓએ ચાર વર્ષના સમયગાળા જેવો વસવાટ કર્યો એ પછી હોંગકોંગ અને શાંગહાઈમાં તેમણે પોતાની પેઢીની ચાર શાખાઓ ઊભી કરી. ચીનથી પરત ફર્યા પછી તેઓ લંડન ગયા અને ત્યાં કપાસનો વ્યાપાર કરવા લાગ્યા. ત્યાંની મિલોનું નિદર્શન કરી એમના મનમાં વિચાર આવ્યો કે આપણે માત્ર માલની લેવડદેવડ ન કરીને ઉત્પાદનના ક્ષેત્રમાં અંપલાવવું જોઈએ અને આ વિચારથી તેઓ દ્રઢનિશ્ચયિ થયા અને મુંબઈ ખાતે એલેકઝાન્ડ્રા મિલની શરૂઆત કરી. જો કે મોટાભાગની મિલો મુંબઈ જેવા શહેરમાં ચાલતી હતી પણ ટાટાને એમ થયું કે જે જગ્યાએ કપાસનું ઉત્પાદન થાય છે ત્યાં જ આપણી મિલ હોવી જોઈએ. એટલે એમણે ઈ.સ.૧૮૭૭માં નાગપુર ખાતે એમ્પ્રેસ મિલની શરૂઆત કરી. આ એક લિમિટેડ કંપની હતી. ત્યારબાદ મુંબઈમાં સ્વદેશી મિલ, અમદાવાદમાં એગવાન્સ મિલ જેવી કાપડની મિલો સફળતાપૂર્વક સ્થાપી. એમના ધ્યાનમાં એક એવી બાબત આવી કે મુંબઈ શહેરને શોભાવે એવી એકપણ હોટલ મુંબઈમાં નથી જેથી તેમણે મુંબઈના દરિયાકિનારે તાજ હોટલ સ્થાપી. મુંબઈની તાજ હોટેલના જમશેદજીને એક બે આવા જ સપના હતા. જે તેમના પરિવારના સભ્યોએ પૂરા કર્યા તે દિવસોમાં ડિસેમ્બર ૧૯૦૩ માં ૪૪૨૦ ૨૧ લાખ રૂપિયાના વિશાળ ખર્ચ સાથે હોટલ તાજમહેલ બનાવવામાં આવી હતી તે દિવસોમાં તે ભારતની એકમાત્ર હોટલ હતી જેમાં વીજળીની વ્યવસ્થા હતી. આજે આટલા લાંબા સમય પછી પણ આ હોટલની ભવ્યતાની સરસાઈ કરી શકે તેવી કોઈ હોટલ નથી.

રાષ્ટ્રના ઔદ્યોગિક વિકાસના પાયામાં ઉદ્યોગ જોઈએ એ ખ્યાલ તેમના મનમાં હતો. અને આવા ઉદ્યોગો માટે દેશમાં લોખંડ અને પોલાદ પર્યાપ્ત પ્રમાણમાં ઉપલબ્ધ થવું જોઈએ. પર્યાપ્ત વીજ ઉત્પાદનની જરૂરિયાત છે અને શ્રેષ્ઠ તાંત્રિક અને વૈજ્ઞાનિક શિક્ષણની સવલત નિર્માણ થવી આવશ્યક છે એવું તેઓ વિચારતા હતા. આ વિચારને અનુસરીને ઈ.સ.1882માં જમશેદજીએ પોલાદનું કારખાનું શરૂ કરવાનો જોરદાર પ્રયત્નો શરૂ કર્યા. પોલાદ બનાવવાનું તંત્રજ્ઞાન ન હતું અને લોખંડનો સંગ્રહ ક્યાં છે એની જાણકારી પણ નહીં. આવી પરિસ્થિતિમાં જમશેદજીએ જીદપૂર્વક વિજય હાંસલ કર્યો. મયૂરગંજ રજવાડાની હદમાં કોલસા, લોખંડનો સંગ્રહ મળ્યો અને તેને કારણે ત્યાં જ કારખાનું શરૂ કરવાનું વિચાર્યું. આના માટે પરદેશથી તંત્રજ્ઞાન પણ તેમણે મેળવ્યું. પણ પેલો મૂડીનો પ્રશ્ન તો સામે ઊભો જ છે. એ સમયે બે કરોડ બત્રીસ લાખ રૂપિયાની મૂડી શેર વેચાણ દ્વારા પ્રાપ્ત કરીને પણ વાસ્તવિક લોખંડનું ઉત્પાદન જોવા જમશેદજી હયાત રહ્યાં નહીં. ઈ.સ.1904ના મે મહિનાની 19મી તારીખે જર્મનીમાં નોહેમ મુકામે તેઓ અવસાન પામ્યા.

1907 માં જમશેદજીના મૃત્યુના ત્રણ વર્ષ પછી ટાટા આર્ચન એન્ડ સ્ટીલ કંપનીની સ્થાપના કરવામાં આવી અને ત્યારબાદ ઝારખંડમાં (સકી ગામમાં) પ્લાન્ટ અને ઔદ્યોગિક ટાઉનશિપ પર કામ શરૂ કર્યું. જમશેદજી ટાટા એ કામદારો ને સુવિધાઓ મળે તે માટે સ્વચ્છ સુવ્યવસ્થિત અને આધુનિક શહેર જમશેદપુર ની રચના કરી જે આજે ભારતના પ્રથમ આયોજનબદ્ધ ઔદ્યોગિક શહેરમાંનું એક છે.

છતાં એટલું કહી શકાય કે તેમણે પોતાની બધી જ યોજનાઓનો પાયો એટલો મજબૂત નાખ્યો હતો કે અન્ય સાથીઓએ તેમના સ્વપ્ન પૂરાં કર્યા. તેમની બધી યોજનાઓ સફળ નીવડી. તેમના પુત્ર દોરાબજી ટાટાએ પિતાના મૃત્યુ પછી તેમના વીજળી ઉત્પાદનના સ્વપ્નને વળવણ અને મૂળશી

મુકામે બંધ બાંધીને પૂરું કર્યું.વીસમી સદીના અંતે ટાટા ઉદ્યોગ સમૂહના છત્ર હેઠળ 80 કંપનીઓ કાર્યરત હોવા સાથે એકંદર કારભાર છત્રીસહજાર કરોડ જેટલો થયો.

દેશની યુવાપેઢી વૈજ્ઞાનિક અને તાંત્રિક ક્ષેત્રે સિદ્ધિઓ મેળવે એવી જમશેદજી ટાટાની ઈચ્છા હતી એટલે તેમણે પોતાની હયાતીમાં જ ઈ.સ.ઈ.સ.1898માં વિજ્ઞાન યુનિવર્સિટીની સ્થાપના કરવા માટે મુંબઈની પોતાની ચૌદ ઈમારતો જેવી માલમિલકત દાનમાં આપવાની ઘોષણા કરી. તેમાંથી જ બેંગ્લોરની 'ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ સાયન્સ' જેવી ઉત્કૃષ્ટ દરજ્જાની સંસ્થા ઊભી થઈ.

ટાટા ગ્રુપ એમની બહેતરીન પ્રોડક્ટ થી તો જાણીતું છે જ પરંતુ બીજી ઘણી બાબતો એ પણ ખાસ છે જાણીને આનંદ થાય તેવી વાત એ છે કે વિશ્વ ના સૌથી મોટા દાનવીર એક ભારતીય છે આ દાનવીર બીજા કોઈ નહીં પરંતુ જમશેદજી ટાટા છે જેવો વિશ્વમાં સૌથી વધુ ચેરિટી કરવા માટે જાણીતા છે એડલ ગીવ ફાઉન્ડેશન અને હુરૂન રિપોર્ટ 2021 અનુસાર ટાટા ગ્રુપના સ્થાપક જમશેદજી ટાટાને છેલ્લી સદીના વિશ્વના સૌથી મોટા પરોપકારી અને દાનવીર તરીકે વર્ણવવામાં આવ્યા છે જમશેદજી ટાટા એ તેમના દાનમાં આપેલા નાણા નો મોટો હિસ્સો શિક્ષણ અને આરોગ્ય પાછળ ખર્ચો હતો તેમણે 1892 માં જ મોટા પાયા પર ચેરિટી શરૂ કરી હતી.

જમશેદજી ટાટા એ એક રાષ્ટ્રવિભૂતિ હતા. 125વર્ષ પૂર્વે તેમને આધુનિક ભારતનું સ્વપ્ન દેખાતું હતું. તેના બળે તેમણે ભારતની આધિભૌતિક સમૃદ્ધિનો પાયો નાખ્યો. તેમની દૂરદ્રષ્ટિએ સમૃદ્ધિના મૂળભૂત રહસ્ય જાણી લીધા હતા. પોલાદ, વીજળી અને વિજ્ઞાન એ તેમણે ભારતને આપેલી ભેટ છે. ટાટા ઉદ્યોગ સમૂહે જમશેદજીના સ્વપ્નો પૂરા કરવા માટે દેશના અનેક મૂળભૂત ઉદ્યોગોનો તો વિકાસ કર્યો જ પણ સામાજિક પ્રતિબદ્ધતા સાથે શિક્ષણ, વિજ્ઞાન-સંશોધન, તબીબી-સંશોધન, સંગીત, કલા જેવા જીવનસ્પર્શી અનેક કાર્યોને, તેમાં કાર્ય કરનાર સંસ્થાઓને તેમણે યોગદાન પણ આપ્યું. આ સર્વ

પાયો જમશેદજીએ નાખ્યો હતો. જે સમયે ઉદ્યોગના સ્વપ્ન જોવા જ વ્યવહાર્ય હતા તેવા સમયે લોખંડ અને પોલાદ ઉદ્યોગ જેવા વિપુલ મૂડી રોકાણ તંત્રકુશળ ઉદ્યોગના સ્વપ્ન તેમણે જોયા અને તે સાકાર કર્યા.

કારોબારના દરેક ક્ષેત્રમાં ટાટા જૂથે પોતાની હાજરી નોંધાવી એક સમય એવો આવ્યો કે ટાટાગૃપ સામાન્ય માનવજીવનને દરેક રીતે પ્રભાવિત કરે છે. ભાગ્યે જ કોઈ ક્ષેત્ર હશે જેમાં ટાટા કંપનીની કોઈ રીતે ભૂમિકા ન હોય ટાટા કંપની દેશમાં મીઠાથી માંડી વ્યવસાયિક વાહનો અને લક્ઝરીયસ ફોટલની ચેન બનાવવા માટે જાણીતી છે.

સંદર્ભ:

(1) 'એક હજાર વર્ષના ઘડવૈયાઓ'

સંપાદક: સુહાસ કુલકર્ણી અને મિલિંદ ચંપાનેરકર (આર. આર. શેઠની કંપની, 2007)

(2) 'પરિવર્તનના પ્રણેતા:જમશેદજી ટાટા'

-કિરણ મહેતા (દિવ્યભાસ્કર)

(3) Gujarati.webdunia.com

રમતોમાં પંચકાર્ય

પ્રા. વિજય એન.ગામીત

ડાયરેક્ટર ઓફ ફિઝિકલ એજ્યુકેશન

ખેલફૂલમાં કે કોઈપણ રમતની સ્પર્ધામાં પંચનું કાર્ય અનિવાર્ય છે. તેની પાછળનો હેતુ એ છે કે સ્પર્ધા તટસ્થ રીતે થાય અને નિયમસર થાય. પંચ શું કરશે કે રમત દરમિયાન તેના નીતિ નિયમોપૂર્વક નિરીક્ષણ કરશે અને જો નીતિ નિયમોનો ભંગ થતો હશે તો નિયમ મુજબ ભૂલ કરનારને શિક્ષા પણ જાહેર કરશે.

પંચ ઘણી વખત યોગ્ય નિર્ણય આપી શકતા નથી. એની પાછળ તેમનું અજ્ઞાન, અનુભવની ખામી તથા ઓછી કાર્યક્ષમતા જવાબદાર છે. યોગ્ય અને જવાબદાર પંચ બનવા માટે નીચેની કેટલીક બાબતો ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ.

૧. રમતમાં પ્રત્યક્ષ રીતે ભાગ લઈને રસ કેળવવો જોઈએ તથા તેના નિયમો અને નિયમ ભંગ ની શિક્ષા નો યોગ્ય અનુભવ મેળવવો જોઈએ.
૨. રમતોરસ પૂર્વક જોવી જોઈએ, પુસ્તકોના અભ્યાસ દ્વારા નવા બદલાયેલા નિયમો વિશે પણ જ્ઞાન મેળવવું જોઈએ અને નિયમો વિશેની યોગ્ય સમજણ કેળવવી જોઈએ.
૩. રમત દરમિયાન ઉપસ્થિત થતી પરિસ્થિતિને પહોંચી વળવાની સૂચ કેળવવી પડે. આ ઉપરાંત ત્વરિત નિર્ણયશક્તિ તથા પંચ સાથે સુસંવાદિતા, તટસ્થતા, પ્રામાણિકતા જેવા ગુણો વિકસાવવા જોઈએ. સાથે સાથે પોતાના શારીરિક બાંધા ઉપર પણ ધ્યાન આપવું જોઈએ.
૪. મહત્વનું એ છે કે પંચ કાર્ય માટે જરૂરી સાધનો જેવા કે વ્હિસલ, નિયમો અંગેની માહિતી, નોટ, પેન્સિલ, ઘડિયાળ વગેરે સાથે રાખવા જોઈએ. ઘડિયાળ શરૂઆતમાં જ બરાબર તપાસી લેવી અને

રમતના સમય મુજબ જ રમત શરૂ થશે તે જોવું જોઈએ અને તે માટે સમય બરાબર લેવાયો છે કે નહીં તેની ચકાસણી કરવા માટે ઘડિયાળ મુખ્ય પંચને આપવું યોગ્ય ગણાય. ઉપરાંત રમત મંડળ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલા ગણવેશને પણ ધારણ કરવો જોઈએ.

૫. પંચે હંમેશા નિર્ધારિત સમયથી અડધો કલાક વહેલા આવવું જોઈએ અને નીચે મુજબની કેટલીક કામગીરીઓ ચકાસી લેવી જોઈએ.

અ. રમતનું મેદાન બરાબર, યોગ્ય અને નિયમસર દોરેલું છે કે નહીં તે જોવું જોઈએ. જો બરાબર ન હોય તો તેમાં સુધારણા કરવી.

બ. રમત દરમિયાન વપરાતા સાધનો પૂરતા અને પ્રમાણસર તથા યોગ્ય ગુણવત્તાવાળા છે કે નહીં તે તપાસવું જોઈએ.

ક. સાથી પંચોને યોગ્ય કામગીરી સોંપવી નવા નિયમોની જાણકારી આપવી તથા તેની ચર્ચા કરીને યોગ્ય માર્ગદર્શન આપવું જોઈએ.

૬. રમત નક્કી કરેલા સમય મુજબ શરૂ થાય તે બાબતનું ધ્યાન રાખવું જોઈએ. આ કાર્ય માટે મુખ્ય પંચ અને મદદનીશ પંચ પાસે સહકાર મેળવવો જોઈએ.

૭. પંચે ખેલાડીના નામ, નંબર વગેરે યોગ્ય રીતે લખીને રમત દરમિયાન ખેલાડી દ્વારા મેળવતા ગુણની તટસ્થ રીતે નોંધ કરવી જોઈએ. પરિણામ લખી, તૈયાર કરી ટીમના નાયકોની, બીજા પંચની વગેરેની સહી લઈને ગુણપત્રક પૂર્ણ કરી મુખ્ય પંચને સુપ્રત કરવું જોઈએ.

૮. મુખ્ય પંચ દ્વારા જ રમત અંગેના યોગ્ય રીતે ચકાસેલા પરિણામો જાહેર કરવાનો આગ્રહ રાખવો.

સંદર્ભ: અખિલ અમદાવાદ વ્યાયામ મહામંડળ ૧૯૬૭

'સંસ્કૃત સાહિત્યમાં દેવીસ્તોત્ર'

-પ્રા. વર્ષાબેન યુ. પટેલ

(સંસ્કૃત વિભાગ)

આજનો માનવી વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીના ક્ષેત્રે હરણફાળ ભરી રહ્યો છે વિવિધ સંશોધનો અને નવી શોધખોળના કારણે માનવી આકાશને આંબવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યો છે. ઇન્ફોર્મેશન ટેકનોલોજીની મદદથી જોજનો દૂર-સદૂરની માહિતી એકત્ર કરી સમુદ્રને લાંઘવાનો પ્રયત્ન કરી રહ્યો છે આમ આરંભ કાળ થી જ જીજ્ઞાસુ એવો માનવી રહસ્યને પામવા મથતો રહ્યો છે ક્યારેક સુખની પ્રાપ્તિ માટે પ્રબળ પુરુષાર્થ કરનારો માનવી હારી થાકી જાય છે વિપત્તિમાં ફસાઈ જાય છે ત્યારે પોતાના ઉદ્ધાર માટે પરમ તત્વ એવા પરમાત્માને દીન ભાવે વિનવે છે અગમ્ય અગોચર એવા સૃષ્ટિના સર્જનહાર માટે તેના હૈયામાં અહોભાવ જાગે છે અને તેની અનન્ય ભાવે ભક્તિ કરે છે મુશ્કેલીથી ઘેરાયેલો માનવી આર્ત ભાવે આજીજી કરે છે પોતાના ઈષ્ટદેવના મહિમાનું ગાન કરે છે ભક્ત હૃદયના વિવિધ ભાવોને ભાવનાત્મક રીતે જોડી દેવામાં આવે છે. ભક્તની સરલ તરલ ભાષામાં એને શબ્દ બદ્ધ કરવામાં આવે છે.

સ્તોત્ર શબ્દ જ સૂચવે છે કે જેમાં પ્રધાન પણે સ્તુતિ હોય . જેમાં ભક્ત હૃદયની ઊર્મિઓને પોતાના ઈષ્ટદેવ સાથે ભક્તિ ભાવ પૂર્વક જોડી દેવામાં આવે છે.જેના પરીણામે ભક્તિનો ઉભરો ઠલવાય છે.

કેટલાક સંપ્રદાયો તથા સંપ્રદાયો રહિત ભક્ત કવિએ પોતાની ઈષ્ટ દેવી ભક્તિનો મહિમા ગાયો છે ઇતિહાસ પુરાણમાં અસંખ્ય દેવી સ્તોત્ર પ્રાપ્ત થાય છે પણ પુરાણોમાં પ્રસ્તુત દેવી ચરિતને આધારે

શિષ્ટ સંસ્કૃત સાહિત્યમાં કવિઓ ભક્ત કવિઓ તથા આચાર્ય દ્વારા રચાયેલા પ્રમુખ દેવી સ્તોત્ર નું પરીશીલન કરવાનો મારો ઉપક્રમ રહ્યો છે.

શ્યામલા દંડક:

પ્રાચીન સ્તોત્ર કૃતિ તરીકે કાલિદાસના શામળા દંડક ને સ્થાન અપાય છે એમાં માતંગીની સ્તુતિ કરાઈ છે એના પ્રારંભમાં કેશાદિપાન્ત વર્ણન શૈલીમાં દેવીના વસ્ત્રાભૂષણ તેમજ અંગ સૌંદર્યનું નિરૂપણ થયું છે દેવીના નખશિખ વર્ણનમાં શૃંગારી ભાવનાઓનો સમાવેશ કર્યો છે. દેવીની ત્રિવલીમા કવિને સૌંદર્ય રત્નાકર નો સમુલ્લાસ પ્રતીત થાય છે.જો કે આ સ્તોત્રનું કર્તૃત્વ સંદીગ્ધ છે.

ચંડી શતક:

શતક પ્રકાર ના દેવી સ્તોત્ર ની પરંપરા નો ભંગ કરી બાણભટ્ટ દેવી સ્તોત્રની સીમિત પરિધિનું અતિક્રમણ કરે છે ચંડી શતકમા શિવ પત્ની કાલી સ્વરૂપ ભવાની ની સ્તુતિ છે મહિષાસુરનો સંહાર કરવાની દેવીની અપ્રતિમ શક્તિના ગૌરવ ગાન માટે આની રચના થઈ આ દ્વારા કવિએ પોતાના કપાય ગયેલા હાથ પગની પુનઃપ્રાપ્તિ કરી હતી એવી કથા પ્રચલિત છે સ્તુતિના બળે માનસિક તેમજ શારીરિક અનિષ્ટમાંથી મુક્તિ મળ્યા ની આવી અનેક કથાઓ પ્રચલિત છે. સાહિત્યમાં પ્રકૃતિનું સ્થાન નારીને પ્રાપ્ત થતા રૂપ ચરિત્ર અને શૃંગારનો સમાવેશ દેવી સ્તોત્રમાં પણ થવા લાગ્યો એનો સંકેત ચંડીશતકમાં પ્રાપ્ત થાય છે બાણ ભટ્ટને મહિસાસુર સામે ઝઝુમતી ભવાની મા શણગાર ક્ષેત્રની નર્મ ક્રીડાઓ દેખાય છે.

પંચશતી:

મુક કવિનું 500 પદોમાં રચાયેલો ગેય કાવ્ય છે. આ સ્તોત્રમાં ધાર્મિક ભાવના ની સાથે સાથે કામાક્ષીદેવીના સૌંદર્ય વર્ણનમાં શૃંગારિક ભાવનાઓને વણી લીધી છે. કાંચી પૂરની અધિષ્ઠાત્રી દેવી કામાક્ષીની મનોહારિતાનું વર્ણન કટાક્ષ શતક, મંદસ્મિત શતક, પાદારવિન્દ શતક, આર્યાશતક અને સ્તુતિ શતક આ પાંચ શતક દ્વારા થયું છે કામાક્ષી નો કટાક્ષ નીલવર્ણનો હોવા છતાં હરિમાં અધિકા રાગ જન્માવે છે ચંચળ હોવા છતાં માણસમાં સ્થિર ભક્તિ જન્મ આવે છે વક્ર હોવા છતાં પ્રણામ કરનાર માણસમાં સમતા વિસ્તારે છે .એક એક અંગ વર્ણનમાં સો સો શ્લોક ના નિર્માણમાં કવિ ની કલ્પનાપૂર્ણ શક્તિમત્તા નું દર્શન થાય છે.

દેવીશતક:

નવમી સદીના ધ્વનિકાર આનંદ વર્ધનના દેવી શતક સ્તોત્રમાં દેવી પાર્વતી ની મહત્તા વિવિધ રૂપે વ્યક્ત થાય છે. છતાં ત્યાં દુર્ઘટ રચના શૈલીના કારણે ભાવાભિવ્યક્તિનો અભાવ ખટકે છે. દેવોનો ભય હરતી, મહિસાસુર ને હણતી અને નમન કરનારને કીર્તિવંત બનાવતી દેવી લોકોની રક્ષા કરે એવી વ્યાપક કલ્યાણની ભાવના વ્યક્ત થાય છે. દેવી ભક્તિના માહાત્મ્ય બતાવતા કવિ કહે છે કે દેવી ના નામ સ્મરણથી લક્ષ્મી ચપળ બનતી નથી પરંતુ અલક્ષ્મી પલાયન થઈ જાય છે સંસારમાં દેવીની ભક્તિ સાર તત્વ છે. તેથી જ કવિ દેવી પાસે નિર્મળ ભક્તિ યોગની પ્રાર્થના કરે છે. દેવી તો અવિદિત પરમાર્થા હોવા છતાં ભક્તિ થી સુલભ છે.ભાવાનુકુળ હોવા છતાં ભવ હણે છે. ધ્યેય હોવા છતાં અધ્યેતાને પામે છે. દેવીનું તો આવું વિસ્મયકારી ચરિત છે એમ. કૃષ્ણમાચાર્ય આને મધુર ઊર્મિ કાવ્ય કહેવા પ્રેરાય છે.

વક્રોક્તિ પંચાશિકા:

રાજાનક રત્નાકરનું આ સ્તોત્ર છે. જે વક્રોક્તિ સંપન્ન કાવ્ય છે, તેમાં શ્લેષ રચનાથી શિવપાર્વતીનો સંવાદ રજૂ થયો છે. વક્રોક્તિનું સર્જન કરી શિવપાર્વતીના પરિહાસાત્મક આનંદનું નિરૂપણ કરે છે.

લક્ષ્મીસહસ્ર:

વૈકટાધ્વરી રચિત સ્તોત્ર છે. જેમાં 25 સ્તબકોમાં ગ્રથિત 2018 શ્લોક પુષ્પની વિષ્ણુ પત્ની ભગવતી લક્ષ્મીની સ્તુતિ માળા અર્પણ કરેલ છે. વિષયોમાં રાચતા અને ખિન્ન થતા કવિનો કડુણાકંદન ધ્વનિ સ્તોત્રમાં વારંવાર સંભળાય છે. આ સ્તોત્રમાં મધુર ભક્તિરસ અને શૃંગારનો સમન્વય થાય છે.

યમુનાષ્ટક:

વૈષ્ણવ સ્તોત્ર મોટેભાગે અષ્ટક પ્રકારના છે પૃષ્ઠિ માર્ગમાં યમુનાને દેવીનો રૂપ અપાયું છે વલ્લભાચાર્ય વિક્રલેશ્વર રઘુનાથજી યમુનાષ્ટકોમાં કડુણામય રિદ્ધિ સિદ્ધિ પ્રદાયિકા કાલિન્દી તનયા યમુનાનો મહિમા રજૂ થયો છે વિક્રલેશ્વર દ્વારા રચિત યમુનાષ્ટક પદીમાં વ્રજેશ પ્રિયા યમુનાના અસંખ્ય નયન કુવલયની કલ્પના વૈચિત્ય સંપન્ન છે.

ત્રિપુરાસુંદરી પૂજન:

સામરાજ દીક્ષિત નું આ આ સ્તોત્ર કાવ્ય છે. જેમાં ભક્ત કવિએ 70 શ્લોકમાં અંબિકા પાર્વતી ની માનસિક પૂજા કરે છે. તેની સાથે પોતાના ભાવાત્મક ભાવને જોડી દે છે.

આનંદ સાગર સ્તવ:

નીલકંઠ દીક્ષિતનું 108 લોકોમાં રચાયેલ આ સ્તોત્ર કાવ્ય છે. શિવની પ્રિયતમા મીનાક્ષીની સ્તુતિ કરવામાં આવી છે. નિર્વ્યાજ કરુણા રેલાવતી વિશ્વ માતાના વાત્સલ્યની અભિવ્યક્તિ રમણીય છે.

ગંગાલહેરી:

પંડિત જગન્નાથ રચિત ત્રણ દેવીસ્તોત્રમાનું આ એક છે. સ્તોત્રમાં અસહાય ભક્તની આત્મનિવેદનાત્મક ભક્તિનો ઉત્કૃષ્ટ નમૂનો જોવા મળે છે. ગંગા પ્રત્યેનો ભક્તિ ભાવ કરુણ ભાવ રેલાવતી વાણીમાં વ્યક્ત થયો છે.

અમૃતલહેરી:

આ સ્તોત્ર કાવ્યમાં યમુનાની સ્તુતિ છે. ભક્તકવિ પંડિત જગન્નાથ યમુનાના જળ પ્રવાહ નામ ઈત્યાદિનો મહિમા ગાય છે. યમુનાના સ્નાન મહિમા દર્શાવતું એક પદ દર્શનીય છે.

લક્ષ્મીલહેરી:

જગન્નાથ એ 41 શ્લોકો દ્વારા લક્ષ્મીના મહિમાને વર્ણવ્યો છે. આ વર્ણનમાં વેદાંતનો પ્રભાવ જોવા મળે છે. માતા લક્ષ્મી આગળ શિશુ સમ ભક્તકવિની યાચનામાં ભક્તિનો ધ્વનિ હૃદય સ્પર્શી છે.

ચંડી કુચપંચાશિકા:

લક્ષ્મણાચાર્ય રચિત દેવી ચંડીના સ્તનનો મહિમા ગાવા વિવિધ વૃત્તોમા સ્તુતિ કરી છે. સ્તોત્ર કાવ્યમાં શૃંગારની પરાકાષ્ઠાનું દર્શન થાય છે. શ્લોક 19 થી 68 માં કવિએ ચંડીના સ્તનનું વિવિધ રીતે કલ્પના પ્રચુર વર્ણન અલંકૃત શૈલીમાં કરીને પોતાની શૃંગારી સૌંદર્ય વૃત્તિનું ભવ્ય પ્રદર્શન કર્યું છે. ભક્તિની માધુરીના અભાવમાં કૃતિ માત્ર અલંકૃત શૃંગારી કાવ્ય બની રહે છે.

આનંદમંદિર સ્તોત્ર:

કાશી નિવાસી લલ્લા દીક્ષિતે તે ઈ.સ. 1802 માં દેવીભવાનીની સ્તુતિ કરતું આ સ્તોત્ર રચ્યું. સમગ્ર કૃતિ વર્ણાનુપ્રાસ -યમકની છટાથી આકર્ષક બની છે માતા ભવાની ની સમક્ષ કાકલુદી તેમજ રોદન કરતા શિશુ ભક્ત કવિના દૈન્યની અનુરૂપ શબ્દમાં અભિવ્યક્તિ થઈ છે. શ્લોક 26 થી 60 માં પાદાદિકેશાન્ત વર્ણન છે. ભવાની ને પૂર્ણિમાની રાત સરોવર અને સંધ્યાના અપાયેલા રૂપકો રમ્ય છે. સરોવર રૂપી દેવીનું શબ્દ ચિત્ર દર્શનીય છે. ભવાનીની ત્રિવલીમાં શિવને જીતવા સ્તનપર્વ પર તપ કરતાં મદનની હૈમી નિ: શ્રેણીક અને નાભી સરોવરની સોપાન પંક્તિની ઉત્પ્રેક્ષા પરંપરિત છે.

સૌંદર્યલહરી:

શંકરાચાર્ય રચિત ત્રણ સ્તોત્ર મળે છે. સૌંદર્ય લહેરી આનંદ લહેરી અને લક્ષ્મી લહેરી જેમાં વિવિધ દેવીની સ્તુતિ જોવા મળે છે.

સંદર્ભ: 'સસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ'

(1) -પ્રિ. સી. એલ. શાસ્ત્રી

(ભારત પ્રકાશન, અમદાવાદ- ૧૯૬૨)

The Transformative Power of AI in Education

Pro.P.N.Shrivastav

English Department

Artificial intelligence (AI) is revolutionizing the education sector, offering numerous benefits and opportunities for students, teachers, and administrators alike. By leveraging AI-powered tools and algorithms, education can become more personalized, adaptive, and engaging.

Personalized Learning

AI-driven platforms can analyze vast amounts of data about students' learning styles, strengths, weaknesses, and progress to provide tailored learning experiences. This approach helps students learn at their own pace, reinforcing their understanding of concepts and filling knowledge gaps. AI-powered adaptive learning platforms use machine learning algorithms to continually adapt and adjust the learning path for each student ¹.

Key Applications of AI in Education

- **Automated Administrative Tasks:** AI automates grading, scheduling, and report generation, significantly reducing the workload on educators. Tools like Gradescope use AI to provide consistent and objective grading of assignments.
- **Intelligent Tutoring Systems:** AI-powered tutoring systems provide personalized, adaptive, and interactive instruction to students. Examples include Carnegie Learning and DreamBox.
- **Enhanced Online Discussion Boards:** AI enhances online discussion boards by moderating content, facilitating discussions, and providing personalized feedback. Tools like Packback use AI to encourage critical thinking and engagement in online forums.
- **Virtual Labs and Simulations:** AI replicates real-life scenarios in virtual environments, allowing students to conduct experiments and learn through practical experience. Platforms like Labster offer virtual labs where students can safely explore and experiment with scientific concepts ².

Benefits of AI in Education

- **Improved Learning Outcomes:** AI provides personalized instruction, immediate feedback, and targeted interventions, leading to better learning outcomes.
- **Increased Efficiency:** AI automates routine tasks, freeing up educators to focus on more meaningful instructional activities and student interactions.
- **Enhanced Accessibility:** AI-powered tools support students with different needs and learning styles, promoting inclusivity and accessibility ³.

The Future of AI in Education

As AI continues to evolve, its role in education will expand and become more integrated into learning platforms. We can expect AI to provide even more personalized learning experiences, support teachers, and improve accessibility. Virtual and augmented reality powered by AI may provide students with fully immersive learning experiences, making education more interactive and engaging ⁴.

Challenges and Opportunities

While AI offers numerous benefits in education, there are also challenges to overcome, including issues related to data privacy and digital equity. However, the potential benefits of AI in education are immense, and its transformative power can revolutionize the way we learn and teach. By embracing AI in education, we can create a more responsive, adaptive, and efficient learning environment that supports the diverse needs of students and educators alike ⁴.

Sources

1. The Evolution of AI in Education: Past, P...[teachflow.ai](https://www.teachflow.ai)
2. AI in Education: 39 Examples - Universit...onlinedegrees.sandiego.edu
3. AI in Education: Benefits, Challenges, a...blog.openlearning.com
4. How AI is Shaping the Future of Educati...www.sciencenewstoday.org

પુરુરવાની ઉર્વશીના પાત્રમાં માનવભાવ: 'વિક્રમોર્વશીયમ્' તથા 'ઉર્વશી' ના સંદર્ભે.

પ્રા. રાજેશ્રી એચ. જોશી

ગુજરાતી વિભાગ

'વિક્રમોર્વશીયમ્' તથા 'ઉર્વશી' કૃતિઓમાં આલેખિત ઉર્વશી અને પુરુરવાની પ્રણયકથા પ્રસિદ્ધ ગ્રંથોમાંથી લેવામાં આવી છે. આ કથા ઋગ્વેદ (૧૦:૯૫સંવાદસૂક્ત) થી માંડીને જુદા જુદા પુરાણો અને 'કથાસરિત્સાગર' સુધી નિરૂપાયેલી છે. કાલિદાસના નાટકનું કથાવસ્તુ મત્સ્યપુરાણને વધુ મળતું આવે છે. કાલિદાસે તેમાં યોગ્ય પરિવર્તન અને આયોજન વડે નાટકને મૌલિક બનાવ્યું છે. દિનકરજીએ પુરુરવાને સનાતન પુરુષ અને ઉર્વશીને સનાતન સ્ત્રીનાં પ્રતીક તરીકે પ્રયોજ્યાં છે. 'ઉર્વશી' શબ્દનો કોશગત અર્થ થાય છે – ઉત્કટ અભિલાષા, અપરિમિત વાસના, ઈચ્છા અથવા કામના. ઉર્વશી ચક્ષુ, રસના, ત્વચા, ઘ્રાણ અને શ્રોત્રની કામનાઓનું પ્રતીક છે તથા પુરુરવા રૂપ, રસ, સ્પર્શ, ગંધ અને શબ્દોથી મળનારા સુખોમાં રાચનાર પુરુષનું પ્રતીક છે.

'વિક્રમોર્વશીયમ્' નાટકની નાયિકા ઉર્વશીમાં દેવી અને માનુષી ગુણોનું વિલક્ષણ મિશ્રણ જોવા મળે છે. જેટલું અપ્રતિમ ઉર્વશીનું સૌંદર્ય છે તેટલા જ અલૌકિક ગુણો પણ તેનામાં છે. પોતાની આસપાસની તમામ વ્યક્તિઓ – સખીઓ, પ્રિયતમ પુરુરવા તથા સપત્ની ઔશીનરીને-તે ઉત્કટતાપૂર્વક ચાહે છે. બંને કૃતિઓમાં સર્જકોએ ઉર્વશીના પાત્રને ઉદાત્ત રીતે વ્યક્ત કર્યું છે. 'વિક્રમોર્વશીયમ્' માં ઉર્વશી મૂર્છામાંથી જાગૃત થતાં જ પોતાનું રક્ષણ કરનાર રાજાના પ્રેમમાં પ્રથમ દર્શને જ પડે છે. એ સમય પહેલાં તેને રાજાનો પરિચય નથી. જ્યારે દિનકરજીની રચનામાં ઉર્વશીએ દેવરાજ ઈન્દ્રની સભામાં પરાક્રમી પુરુરવાની પ્રશંસા સાંભળી છે. ત્યારથી તેને માટે આકર્ષણ પણ અનુભવે છે. અપ્સરા હોવા છતાં, દેવોની સાધારણ સ્ત્રી હોવા છતાં પૃથ્વી પરના રાજા માટેનું ઉર્વશીનું આ આકર્ષણ તેને દિવ્ય કરતાં માનવ્ય વધુ બનાવે છે. કાલિદાસની કૃતિમાં ભરતમુનિના શાપને કારણે તથા ઈન્દ્રની કૃપાદૃષ્ટિથી તે પુરુરવાને પામી શકી છે. 'ઉર્વશી'માં દેવરાજની કૃપાનો કોઈ ઉલ્લેખ નથી. પરંતુ પ્રિયતમ માટેના આકર્ષણને કારણે સખી ચિત્રલેખાને લઈ ઉર્વશી પૃથ્વી પર રાજાના ઉપવનમાં ઉપસ્થિત થાય છે. પુરુરવાના પોતાના વિશેના મનોભાવો જાણતાં જ અધીરાઈપૂર્વક તેની સામે આવે છે. નાટકના ચોથા અંકમાં

વિદ્યાધર કન્યા ઉદયવતીને ધ્યાનમગ્ન બનીને જોતા પુરુરવા પર ઉર્વશી ગુસ્સે થાય છે. ત્યારે તેનામાં માનવસહજ સંશયવૃત્તિ અનુભવાય છે. પોતાનો પ્રિયતમ અન્ય નારીપાત્રને મુગ્ધતાથી જુએ તેથી ઈર્ષાભાવ અનુભવતી ઉર્વશી માનવીય લાગે છે. વળી ઉર્વશી જ્યારે ઔશીનરીનાં સૌન્દર્યની તુલના ઈન્દ્રાણી સાથે કરીને તેનાં વખાણ કરે છે ત્યારે તે માનવ સ્ત્રી કરતાં ચડિયાતી અનુભવાય છે. ઉપરાંત આ નાટકમાં ઉર્વશી પુરુરવાને પત્ર લખવા તત્કાળ ભૂર્જપત્ર બનાવે છે, તિરસ્કરિણી વિદ્યાથી અદશ્ય રહી શકે છે, ઈચ્છિત વસ્તુને જાણી શકે છે, આકાશમાર્ગે ગમન કરી શકે છે, પ્રસૂતિનાં ચિહ્ને છુપાવી શકે છે – એ રીતે તેનાં પાત્રમાં દિવ્યતાનું તત્ત્વ, અપાર્થિવતા વારંવાર પ્રગટ થાય છે. જ્યારે દિનકરજીની નાયિકા પાર્થિવ પ્રેમિકા જ બની રહે છે. 'ઉર્વશી' કૃતિનો ત્રીજો અંક પુરુરવા અને ઉર્વશીનો સંવાદ છે. ત્યાં ઉર્વશી રાજાને જણાવે છે કે રાજાએ તેને યુદ્ધ વડે જીતી હોત અથવા તેનું અપહરણ કર્યું તો પોતાને વધુ ગમ્યું હોત. તેની આ ઉક્તિઓ તેનાં સૌન્દર્યથી પુરુરવા જેવો પરાક્રમી રાજા આકર્ષિત થયો છે એવો દર્પ સૂચવે છે. જે વિશેષે માનવસહજ છે. કવિએ પોતે પણ ઉર્વશી માટે રૂપગર્વિતા, સ્વતંત્ર અસ્મિતા બનાવે રાખને કી ઇચ્છુક, માંસલ પ્રેમ કી પક્ષધર જેવાં વિશેષણો પ્રયોજ્યાં છે. પુરુરવા પાસેથી તે પોતાનાં પ્રેમનું પ્રતિદાન ઈચ્છે છે. તેથી પુરુરવાના દાર્શનિક વક્તવ્યથી ગુસ્સે થાય છે. પુરુરવાની અનાસક્તિ તેને વ્યથિત કરે છે.

કાલિદાસના નાટકમાં પોતાના પુત્રને ચ્યવન ઋષિના આશ્રમમાં મૂક્યા પછી ઉર્વશીનો આશ્રમમાં જવાનો કોઈ ઉલ્લેખ નથી. દિનકરજી ચોથા અંકમાં ઉર્વશીને પોતાના પુત્રને મળવા જતી વર્ણવે છે. પતિ અને પુત્ર – બંનેને એકસાથે ક્યારેય પામી નહિ શકે એની વેદના હૃદયસ્પર્શી રીતે વર્ણવાઈ છે. શાપિત હોવાને કારણે પુત્રને છોડી ફરી પતિ પાસે પાછી ફરે છે. ઈન્દ્રિયરાગની સંતૃપ્તિ માટે પૃથ્વી પરના જીવનને પસંદ કરનારી આ અપ્સરા અહીં વાત્સલ્યમયી માતા તરીકે ભાવકનું હૃદય જીતી લે છે. જાણે ઉર્વશીમાં પરંપરાગત ભારતીય નારી અનુભવાય છે.

દેવો તથા અપ્સરાઓનું જીવન ક્યારેય વિકલ્પોમાં વિભાજિત હોતું નથી. શ્રેષ્ઠતમ એવું સર્વકાંઈ તેમને પ્રાપ્ય હોય છે. જ્યારે માનવજીવન વિકલ્પોથી ભરેલું છે. તેથી માનવી હંમેશા આ વિકલ્પોની પસંદગીના દ્વંદ્વમાં મૂકાય છે. દિનકરજીની કૃતિમાં ઉર્વશીનું પાત્ર શરૂઆતથી અંત સુધી દ્વંદ્વમાં ઘેરાયેલું છે. પુરુરવાના પોરુષ

પ્રત્યેની તેની આસક્તિ અને પુરુરવાની તેના પ્રત્યે ક્યારેક આસક્તિ તો ક્યારેક અનાસક્તિ, પુત્રજન્મ પછી પુત્ર કે પતિ – બેમાંથી એકને જ તે પામી શકે છે એવાં દ્વન્દ્વોમાં ઉર્વશી વહેંચાતી રહે છે.

કાલિદાસે પાંચમાં અંકમાં પુરુરવા અને પુત્ર આયુના મિલન પછી સ્વર્ગમાં પાછા ફરવાની ઉર્વશીને મળેલી શરતને કારણે દુઃખાન્ત બનતા નાટકને શરતભંગ ન ગણાય એ રીતે દેવરાજ ઈન્દ્રના પુનઃ અનુગ્રહ પછી હંમેશા પૃથ્વી નિવાસ પામતી ઉર્વશી વડે નાટકને સુખાન્ત બનાવ્યું છે. દિનકરજીએ એમ કર્ચું નથી. પુત્ર અને પતિના મિલનથી શરત પ્રમાણે ઉર્વશી તરત જ સ્વર્ગગમન કરે છે. રાજા પણ પુત્ર આયુનો યુવરાજપદે રાજ્યાભિષેક કરી પ્રવજ્યા લે છે. ઔશીનરી આયુને પુત્ર તરીકે સ્વીકારી રાજમાતા બનવામાં ગૌરવ લે છે.

દિનકરજીએ દેવત્વ અને મનુષ્યત્વની તુલના કરીને મનુષ્યની વિશેષતા પ્રતિપાદિત કરી છે. માનવજીવન અનેક રીતે સીમિત હોવા છતાં લાગણીની ઉષ્મા, આવેગ અને પ્રબળ જિજિવિષાને કારણે મર્ત્ય હોવા છતાં વધુ ચૈતન્યશીલ અને સ્પૃહણીય છે એમ ઉર્વશીના પાત્ર વડે દર્શાવ્યું છે.

શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતાના અપર્યાપ્ત... (૧.૧૦) શ્લોક નો ભાવાર્થ

ડૉ.જિતેન્દ્ર એ. પટેલ

ખંડસમયના વ્યખ્યાતા, સંસ્કૃત વિભાગ

ભગવદ્ગીતા સદીઓથી કર્મ, જ્ઞાન અને ભક્તિનો પ્રકાશ વિશ્વમાં ફેલાવી રહી છે. અનેક જિજ્ઞાસુઓએ ગીતામાંથી સંદેશ પ્રાપ્ત કરીને પોતાના જીવનને યોગ્ય દિશા આપી છે. શંકરાચાર્યાદિ આચાર્યોએ પોતપોતાના દર્શનને અનુકૂળ સિદ્ધાંતો ભગવદ્ગીતામાં જોયા છે. બતાવ્યા છે. સૈદ્ધાંતિક રીતે પરસ્પર વિરોધી એવા દર્શનોના આચાર્યોએ પણ ભગવદ્ગીતા પર ભાષ્યો લખ્યાં છે. આચાર્યોનાં ભાષ્યો ઉપર પણ અનેકાનેક ટીકાઓ લખાઈ છે. આમ, ગીતાને મનીષીઓના ગહનચિંતનનો લાભ મળ્યો છે.

આમ હોવા છતાં ઘણા ભાષ્યકારો અને ટીકાકારોએ બીજા અધ્યાયથી જ ભાષાર્થો રજૂ કર્યાં છે. પ્રથમ અધ્યાયને ગીતાજ્ઞાન માટેની ભૂમિકા માત્ર ગણીને ટીકાઓ લખેલ નથી. શ્રી શંકરાચાર્યે પ્રથમ અધ્યાય ઉપર ભાષ્ય લખેલ નથી. આધુનિક ટીકાકારોમાંથી શ્રી બાળ ગંગાધર ટિલકે પણ પ્રથમ અધ્યાયના બહુ ઓછા શ્લોકો ઉપર ટિપ્પણી લખી છે. આમ, દ્વિતીયાદિ અન્ય અધ્યાયો બાબતે જેવું ઊંડું ચિંતન થયું છે, તેવું પ્રથમ અધ્યાયમાં થયું નથી. આથી ભગવદ્ગીતા સદીઓથી લખાતી-વંચાતી હોવા છતાં પ્રથમ અધ્યાયમાં હજુ સંશોધનને અવકાશ છે.

પ્રથમ અધ્યાયમાં દુર્યોધને આચાર્ય દ્રોણને બન્ને સેનાના મુખ્ય યોદ્ધાઓની જાણ કરી છે. પ્રમુખ સેનાનાયકોના નામ જણાવ્યાં પછી દુર્યોધન આચાર્યને કહે છે કે ભીષ્માભિરક્ષિત આપણી સેના અપર્યાપ્ત છે અને ભીમાભિરક્ષિત પાંડવસેના પર્યાપ્ત છે. આ શ્લોકમાં આવેલા પર્યાપ્ત અને અપર્યાપ્ત શબ્દોના અર્થઘટન બાબતે વિદ્વાનોમાં મતભેદો પ્રવર્તે છે.

અપર્યાપ્તંતદસ્માકંબલંભીષ્માભિરક્ષિતમ્ □ પર્યાપ્તંત્વિદમેતેષાંબલંભીમાભિરક્ષિતમ્ □□

(ગીતા૧.૧૦)

શ્રી બાળ ગંગાધર ટિલકે આ 'શ્લોક પર જે ટિપ્પણી' લખી છે, તેના ગુજરાતી અનુવાદના કેટલાક અંશો પ્રસ્તુત છે.

૧."આ શ્લોકમાં 'પર્યાપ્ત' અને 'અપર્યાપ્ત' એ બે શબ્દોના અર્થ કેવા કરવા, તે બદલ મતભેદ છે. 'પર્યાપ્ત' એ શબ્દનો સામાન્ય અર્થ 'પૂરતું' - 'જોઈએ તેટલું' એવો થાય છે. અને તેથી પાંડવોનું સૈન્ય પૂરતું અને આપણું 'જોઈએ તેના કરતાં ઓછા બળવાળું - અને પૂરું પડી ન શકે તેટલું એવો અર્થ કેટલાક કરે છે, પણ આ અર્થ બરાબર નથી." ૨ સૈનિકોને પ્રોત્સાહન આપવા હર્ષથી આ વર્ણન કરેલું હોવાથી 'અપર્યાપ્ત' એનો 'અમર્યાદિત અમાપ - અગણિત' આ સિવાય બીજો અર્થ સંભવતો નથી.

૩ દુર્યોધન ડરીને પોતાનું સૈન્ય અપર્યાપ્ત' 'અપૂરતું' એમ કહે છે, એવો જે ખુલાસો કેટલાદ આપે છે, તે બરાબર નથી, કારણ કે દુર્યોધન ડરેલો હતો, એવું કોઈ ઠેકાણે વર્ણન નથી, એટલું જ નહીં પણ ઊલટું દુર્યોધનનું સૈન્ય મોટું હોવાથી પાંડવોએ વજ્જ્ય નામનું વ્યૂહ રચ્યું. અને કૌરવોનું સૈન્ય મોટું જોઈને યુધિષ્ઠિરને વિષાદ થયો હતો.....

ઉપર્યુક્ત ટીકાઓમાં ટિકળના જે વિચારો સ્પષ્ટ થાય છે, તેમાંથી ત્રણ બાબતો ખાસ નોંધવાલાયક છે.

ટિકળ માને છે કે -

(૧) દુર્યોધને સૈનિકોને પ્રોત્સાહન આપવા હર્ષથી બન્ને સેનાઓનું વર્ણન કર્યું છે.

(૨) દુર્યોધન ભૂતકાળના કોઈપણ પ્રસંગોમાં ડર્યો નથી. આથી અહીં મહાભારતના યુદ્ધના પ્રારંભે પણ ડર્યો ન હોય.

(૩) દુર્યોધન પોતાના સૈન્યને પ્રોત્સાહિત કરી રહ્યો છે. આથી તે પોતાના સૈન્યને વધારે તાકાતવાળું અને પાંડવસૈન્યને ઓછી તાકાતવાળું જ જણાવે.

આ અર્થઘટનથી ઉદ્ભવતા પ્રશ્નો

આ અર્થઘટનને સ્વીકારવાથી પ્રથમ અધ્યાયના અન્ય શ્લોકોના અર્થ કરતી વખતે કેટલાક પ્રશ્નો ઉદ્ભવે છે. જેમ કે,

(૧) દુર્યોધન દ્રોણાચાર્ય પાસે જાય છે અને તેમને જણાવે છે કે "આચાર્ય ! આપ પાંડુપુત્રોની મોટી સેનાને જુઓ.!" પાંડવોના પક્ષે સાત અક્ષૌહિણી અને કૌરવોના પક્ષે અગિયાર અક્ષૌહિણી સેના હોવા છતાં દુર્યોધનને પાંડવસેના મંહતી શા માટે જણાય છે ? પોતાના સૈન્યને પ્રોત્સાહિત કરતો નાયક શત્રુ સેનાને મંહતી કહે ખરો ? નીડર

વ્યક્તિને શત્રુબળ હંમેશાં અલ્પ અને આત્મબળ વધારે જણાતું હોય છે. પરંતુ અહીં યુદ્ધારંભે દુર્યોધન શત્રુસેનાને મંહતી આ માટે કહે છે ?

(૨) દુર્યોધન શ્લોક-૧૧માં સમગ્ર સેનાને તાકીદ કરે છે કે "સર્વ અયનોમાં રહીને તમારે ભીષ્મનું જ રક્ષણ કરવું...." "આપણું બળ અપર્યાપ્ત (પૂરતું) અને પાંડવબળ પર્યાપ્ત (અપૂરતું) છે' એમ દશમા શ્લોકમાં જણાવી તરત જ ૧૧મા શ્લોકમાં તે ભીષ્મના રક્ષણની વાત શા માટે કરે છે?

આ સંભવિત પ્રશ્નનો ખુલાસો આપતાં ટિળકે લખ્યું છે કે "સેનાપતિ ભીષ્મ એ પોતે પરાક્રમી અને કોઈથી પણ જિતાય નહીં તેવા હોવા છતાં 'સર્વએ સર્વ બાજુએથી તેમનું રક્ષણ કરવું જોઈએ' એમ કહેવાનું કારણ દુર્યોધને બીજે ઠેકાણે એવું આપેલું છે કે શિખંડીની સામે પોતે શસ્ત્ર લેનાર નથી. એવો ભીષ્મનો નિશ્ચય હોવાથી શિખંડીથી ભીષ્મનો ઘાત થયાનો સંભય હતો. એટલે સર્વેએ ખબરદારી રાખવી જોઈએ.

અહીં શિખંડીવાળી સમગ્ર બાબત અપ્રાસંગિક જણાય છે. પોતાની સેનાને યુદ્ધના આરંભની પૂર્વે પ્રોત્સાહન આપતો વિચક્ષણ દુર્યોધન પોતાની સેનાના નાયકના રક્ષણની વાત કરે, તે બાબત આસાનીથી ચાલુ પ્રસંગ સાથે ભળી શકતી નથી.

(૩) કવિ શ્લોક – ૧૨માં તેને હર્ષ પમાડતાં ભીષ્મે શંખનાદ કર્યો એમ જણાવે છે. જો તે હર્ષાન્વિત જ હોય તો ભીષ્મે તેને હર્ષ પમાડવા પ્રયત્ન ન કરવો પડે. કવિના તસ્યસંજનયન્ એ શબ્દો, એ બાબતને સૂચવે છે કે, તે સમયે દુર્યોધન હર્ષાસ્થિત ન હતો.

દુર્યોધને પોતાની સેનાને પ્રોત્સાહિત કરી લીધા પછી ભીષ્મે તેને હર્ષ પમાડવા શા માટે પ્રયત્ન કરવો પડ્યો ? તે પ્રશ્નનો ઉત્તર ઉપર્યુક્ત અર્થઘટનથી મળતો નથી.

(૪) ભીષ્મપિતામહના શંખનાદને અનુસરીને કૌરવસેનામાં ભેરી, પણવાનક ઇત્યાદિના વિભીષક અવાજો થવા લાગ્યા. પાંડવસેનામાંથી પણ મહારથીઓએ ભયંકર શંખનાદ કર્યો. વ્યાસજી ૧૮મા શ્લોકમાં જણાવે છે કે પાંડવસેનામાં થતા ભયંકર શંખનાદથી કૌરવોના હૃદય ચિરાઈ ગયાં. કવિએ અહીં ધૃતરાષ્ટ્રપુત્રોના હૃદયો

ચીરાવાની વાત સ્પષ્ટ શબ્દોમાં કરી છે. કૌરવપક્ષે અગિયાર અક્ષૌહિણી સેના હોવા છતાં, તેમનાં હૃદયો ચીરાવાની વાત કવિ શા માટે કરે છે ?

આમ, દુર્યોધને ઉભયસેનાનું કરેલું વર્ણન પોતાની સેનાને પ્રોત્સાહિત કરવા માટે છે, અને તે સમયે દુર્યોધનની માનસિક પરિસ્થિતિ બિલકુલ સ્વસ્થ જ છે, એમ સ્વીકારવાથી ઉપર્યુક્ત પ્રશ્નો ઉદભવે છે. આથી આ બાબતો ઘણું સંશોધન માંગી લે તેવી છે.

(૧) શ્રી ટિળકે લખ્યું છે કે “સૈનિકોને પ્રોત્સાહન આપવા હર્ષથી આ વર્ણન કરેલું હોવાથી 'અપર્યાપ્ત'નો “અમર્યાદિત -અમાપ-અગણિત આ સિવાય બીજો અર્થ સંભવતો નથી

(૨) કેટલાક પાશ્ચાત્ય વિદ્વાનોએ, દુર્યોધન ડરીને આચાર્ય પાસે ગયો હોવાનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. પરંતુ શ્રી ટિળક દુર્યોધનના પાત્રને ધ્યાનમાં રાખીને સાચું જ લખે છે કે તે ભૂતકાળમાં ક્યારેય ડર્યો નથી. આથી આ પ્રસંગે તેને ડરેલો માનવાથી તેના પાત્રને અન્યાય થશે.

વળી, અત્યાર સુધીના યુદ્ધપ્રસંગો કરતાં આ યુદ્ધપ્રસંગ બિલકુલ જુદા પ્રકારનો છે. અત્યાર સુધીના પ્રસંગો દુર્યોધનની કપટનીતિના જ એક ભાગ રૂપ હતા. તે તે પ્રસંગે છળ કરીને પાંડવોને હંફાવવામાં તેને અપાર આનંદ મળતો હતો. તેની ઈર્ષ્યાવૃત્તિને પરમ સંતોષ પ્રાપ્ત થતો હતો. પરંતુ આ તો અંતિમ યુદ્ધ હતું. અહીં તો શત્રુપક્ષે પણ અનેક મહારથીઓ યુદ્ધ માટે સજ્જ થઈને ઊભા હતા. આવા સમયે મૃત્યુનો કે ઘાયલ થવાનો ડર દુર્યોધન જેવા શૂરવીરને ન હોય તે સ્વાભાવિક છે, પરંતુ યુદ્ધના પરિણામ અંગેની દહેશત તો હોઈ શકે. આમ, યુદ્ધને જીતી લેવાના રઘવાટને કારણે કે યુદ્ધના પરિણામ અંગેની દહેશતને લીધે તે વ્યગ્ર હોઈ શકે. શૂરવીર દુર્યોધનમાં ડરને સ્થાન ન હોય, પરંતુ ઉચ્ચ મહત્ત્વાકાંક્ષી દુર્યોધનમાં રઘવાટ કે દહેશતજન્ય વ્યગ્રતાને તદ્દન નકારી શકાતાં નથી.

સંદર્ભસૂચિ:-

(૧) શ્રીમદ્ ભગવતગીતા રહસ્ય (ગુજરાતી અનુવાદ)

(૨) શ્રીમદ્ ભગવતગીતા (સાધક સંજીવની) ગીતા પ્રેસ ગોરખપુર

શિક્ષક અને શિક્ષણ : આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સના યુગમાં

-ડો. દિવ્યાંગ કે વ્યાસ

કોમર્સ એન્ડ એકાઉન્ટસી વિભાગ

◆ પ્રસ્તાવના

માનવજીવનના વિકાસમાં શિક્ષણનું સ્થાન સર્વોચ્ચ માનવામાં આવે છે. પ્રાચીન ગુરુકુળથી લઈને આજના આધુનિક સ્માર્ટ ક્લાસરૂમ સુધી, શિક્ષણવ્યવસ્થા સતત પરિવર્તિત થતી રહી છે. દરેક યુગમાં ટેકનોલોજીએ શિક્ષણને નવી ઊંચાઈઓ પર પહોંચાડ્યું છે. પથ્થર પર લખાણથી શરૂઆત કરીને છાપખાનાની ક્રાંતિ, પછી ઇન્ટરનેટ અને હવે આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ (AI) – આ દરેક તબક્કાએ શિક્ષણને અલગ જ દિશામાં આગળ ધપાવ્યું છે.

આજના યુગમાં AI માત્ર એક ટેકનોલોજી નથી પરંતુ એ માનવ જીવનની દરેક પ્રવૃત્તિને અસર કરતું શક્તિશાળી સાધન છે. આરોગ્ય, કૃષિ, વેપાર, ઉદ્યોગ જેવા ક્ષેત્રો સાથે સાથે શિક્ષણક્ષેત્રમાં પણ તેનો વ્યાપક પ્રભાવ જોવા મળી રહ્યો છે. AI આધારિત સ્માર્ટ લર્નિંગ સિસ્ટમો, પર્સનલાઇઝ્ડ કોર્સ, ડિજિટલ એસેસમેન્ટ, વર્ચ્યુઅલ ક્લાસરૂમ અને ઇ-લાઇબ્રેરી – આ બધું શિક્ષણના સ્વરૂપને જ બદલી રહ્યું છે.

પરંતુ, આવા સમયમાં શિક્ષકની ભૂમિકા શું રહી? શું AI શિક્ષકનું સ્થાન લઈ શકે? કે પછી શિક્ષક અને AI મળીને શિક્ષણને વધુ પ્રભાવશાળી બનાવી શકે? આ પ્રશ્નો અત્યંત મહત્વપૂર્ણ છે.

◆ શિક્ષકની અવિનાશી ભૂમિકા

શિક્ષક હંમેશા માત્ર જ્ઞાન પ્રદાન કરનાર નથી, પરંતુ માર્ગદર્શક, પ્રેરણાસ્ત્રોત અને સંસ્કારદાતા તરીકે ઓળખાય છે. AI જેટલું પણ પ્રગતિ કરે, તે માનવીય મૂલ્યો, ભાવનાઓ અને સંવેદનાઓ આપી શકતું નથી.

- માર્ગદર્શક તરીકે શિક્ષક : વિદ્યાર્થીને કઈ દિશામાં આગળ વધવું, કયા વિષયમાં કારકિર્દી બનાવવી કે જીવનમાં કયા મૂલ્યો અપનાવવા – તેનું માર્ગદર્શન માત્ર શિક્ષક આપી શકે છે.

- પ્રેરણા આપનાર શિક્ષક : ઘણીવાર વિદ્યાર્થીની પ્રતિભા હોવા છતાં તે આત્મવિશ્વાસના અભાવે આગળ વધી શકતો નથી. એવા સમયે શિક્ષક જ તેને પ્રેરણા આપીને જીવનમાં સફળ બનાવી શકે છે.
- મૂલ્યોના સંવર્ધક શિક્ષક : ટેકનોલોજી જ્ઞાન આપે છે, પરંતુ સંસ્કાર, માનવીય મૂલ્યો, નૈતિકતા શિક્ષક જ આપી શકે છે.

◆ AI દ્વારા શિક્ષણમાં લવાયેલા બદલાવ

AI એ શિક્ષણની પદ્ધતિઓમાં અનેક નવાપણું લાવ્યું છે, જે પરંપરાગત પદ્ધતિ કરતાં ઝડપી અને સુગમ છે.

૧. વ્યક્તિગત અભ્યાસ (Personalized Learning)

દરેક વિદ્યાર્થીની ક્ષમતા, ગતિ અને રસ અલગ હોય છે. AI આધારિત એપ્લિકેશન્સ વિદ્યાર્થીની પ્રગતિનું વિશ્લેષણ કરીને તેને અનુકૂળ અભ્યાસક્રમ તૈયાર કરે છે. ઉદાહરણ તરીકે, જો કોઈ વિદ્યાર્થી ગણિતમાં નબળો હોય તો AI તેને વધુ પ્રેક્ટિસ એક્સરસાઇઝ આપે છે.

૨. સ્માર્ટ મૂલ્યાંકન (Smart Assessment)

પરંપરાગત પરીક્ષામાં પરિણામ આવતા અઠવાડિયાં લાગી જાય. પરંતુ AI આધારિત સિસ્ટમ તરત જ મૂલ્યાંકન કરીને વિદ્યાર્થીને ફીડબેક આપે છે. આથી વિદ્યાર્થી તરત જ પોતાની ભૂલ સમજવા સક્ષમ બને છે.

૩. ડિજિટલ સાધનો (Digital Tools)

વર્ચ્યુઅલ રિયાલિટી (VR) અને ઓગમેન્ટેડ રિયાલિટી (AR) દ્વારા અભ્યાસને જીવંત બનાવવામાં આવે છે. ઇતિહાસનો પાઠ શીખવો હોય તો AI આધારિત VR સિસ્ટમ વિદ્યાર્થીઓને સીધા જ એ યુગમાં લઈ જઈ શકે છે.

૪. આજીવન શિક્ષણ (Lifelong Learning)

AI આધારિત ઓનલાઇન પ્લેટફોર્મ્સના કારણે હવે અભ્યાસ માત્ર શાળામાં મર્યાદિત નથી રહ્યો. કોઈપણ વ્યક્તિ કોઈપણ વયે નવી કૌશલ્ય શીખી શકે છે – જેમ કે નવી ભાષા, પ્રોગ્રામિંગ, ડિજિટલ માર્કેટિંગ વગેરે.

◆ શિક્ષણમાં AI ના લાભ

1. ઝડપ અને સુગમતા – કોઈપણ માહિતી તાત્કાલિક ઉપલબ્ધ થાય છે.
2. સમયની બચત – મૂલ્યાંકન, નોટ્સ તૈયાર કરવી જેવી કામગીરી AI તરત કરે છે.
3. વિદ્યાર્થીની પ્રગતિનું ચોક્કસ વિશ્લેષણ – AI ડેટા આધારિત અભ્યાસક્રમ આપે છે.
4. વિશ્વવ્યાપી જ્ઞાન સુધી પહોંચ – કોઈપણ વિષય પર વૈશ્વિક સ્તરે ઉપલબ્ધ અભ્યાસ સામગ્રી તરત મેળવી શકાય છે.

◆ પડકારો અને ચિંતાઓ

AI જેટલું લાભદાયી છે તેટલું જ કેટલાક પડકારો પણ ઊભા કરે છે.

- સર્જનાત્મકતાનો અભાવ : AI પર અતિનિર્ભરતા વિદ્યાર્થીની કલ્પનાશક્તિ અને સ્વતંત્ર વિચારશક્તિને ઓછી કરે છે.
- માનવીય મૂલ્યોની ખામી : નૈતિકતા, સહાનુભૂતિ, સહકાર, કડુણા જેવા ગુણ AI શીખવી શકતું નથી.
- ડેટા સુરક્ષા : AI સિસ્ટમો માટે ડેટા અત્યંત મહત્વનો છે. પરંતુ વિદ્યાર્થીઓની વ્યક્તિગત માહિતી લીક થવાનો ખતરો રહે છે.
- શિક્ષકની અવગણના : જો AI પર વધારે ભાર મૂકવામાં આવે તો શિક્ષકનું મહત્વ ઘટી શકે છે, જે લાંબા ગાળે નુકસાનકારક સાબિત થઈ શકે છે.

◆ શિક્ષક અને AI : સુમેળની જરૂરિયાત

AI શિક્ષકનો શત્રુ નથી, પરંતુ સહાયક છે. શિક્ષક અને AI વચ્ચેનો સુમેળ જ શિક્ષણક્ષેત્રને નવી મંજિલો સુધી લઈ જઈ શકે છે.

શિક્ષક માનવીય મૂલ્યો અને પ્રેરણા આપે, જ્યારે AI માહિતી અને ડેટા આધારિત સહાય આપે.

શિક્ષક વિદ્યાર્થીઓને જીવન કૌશલ્ય શીખવે, જ્યારે AI તેમને ટેકનિકલ જ્ઞાન પ્રદાન કરે.

શિક્ષક અને AI મળીને શિક્ષણને સર્વાંગી વિકાસ તરફ દોરી શકે છે.

◆ ઉપસંહાર

AI ના યુગમાં શિક્ષણ વધુ ઝડપથી, વધુ સરળતાથી અને વધુ રસપ્રદ રીતે આગળ વધી રહ્યું છે. પરંતુ એ સાથે જ, શિક્ષકની ભૂમિકા અવિનાશી છે. શિક્ષક જ એવો પ્રેરણાસ્ત્રોત છે જે જ્ઞાનને સંસ્કાર સાથે જોડે છે અને વિદ્યાર્થીને માત્ર સફળ જ નહીં પરંતુ સાર્થક જીવન જીવવા પ્રેરિત કરે છે. ભવિષ્યનું શિક્ષણ એ AI અને શિક્ષક વચ્ચેના સુમેળનું શિક્ષણ હશે – જ્યાં ટેકનોલોજી સહાયક તરીકે કાર્ય કરશે અને શિક્ષક પ્રેરણાસ્ત્રોત તરીકે અવિનાશી રહેશે.

દેવ મોગરાનો મેળો

ડૉ.પ્રિયકાન્ત આર.શ્રીમાળી

અધ્યાપક સહાયક, ઇતિહાસ વિભાગ

પ્રસ્તાવના:

મેળા ભારતીય સંસ્કૃતિનું અભિન્ન અંગ છે. ગુજરાત તેના વારસા, લોકજીવન, ઉત્સવો અને અને મેળાઓ અને ભાતીગળ ઉજવણીઓ માટે સમગ્ર વિશ્વમાં આગવું સ્થાન ધરાવે છે એકધાર્યા જીવનમાં વૈવિધ્ય અને ઉત્સાહ ભરવાનું કામ મેળા અને તહેવારો કરે છે. દરેક ઉજવણીનું આગવુંમહત્વ છે. ઉજવાતા મેળા સાથે ઇતિહાસ અને માન્યતાઓ જોડાયેલી હોય છે. ગુજરાતના લોકમેળાઓ ગુજરાતની લોકસંસ્કૃતિને સાચવી રાખનારું એક મજબૂત માધ્યમ છે. માટે આપણા ગુજરાતમાં નર્મદા જિલ્લામાં ભરાતા દેવ મોગરાના મેળા વિશે જાણીએ.

દેવમોગરા મેળાનો ઇતિહાસ:

નર્મદા જિલ્લાના આદિવાસીઓનો સૌથી મોટો મેળો એટલે દેવમોગરાનો મેળો; અહીં શિવરાત્રિએ શિવની નહીં પણ શક્તિની ઉપાસના થાય છે. નર્મદા જિલ્લાના સાગબારા તાલુકાના દેવમોગરા ખાતે આદિવાસીઓની કુળદેવી પાંડોરી માતા (યાહામોગી) ના મંદિરે મહાશિવરાત્રિનો ભવ્ય મેળો ભરાય છે. એકમાત્ર નેપાળી શૈલીના આ પ્રાચિન મંદિરે આદિવાસી સંસ્કૃતિના દર્શન કરાવતા આ મંદિરે મહાશિવરાત્રિથી પાંચ દિવસ સુધી મેળો ભરાય છે. આ મેળામાં ગુજરાત, મહારાષ્ટ્ર અને મધ્ય પ્રદેશ ત્રણ રાજ્યોના શ્રદ્ધાળુઓ ઉમટે છે. આદિવાસી લોકસંસ્કૃતિના અનોખા દર્શન કરાવતો નર્મદાનો સૌથી મોટો મેળો ગણાય છે.

મહાશિવરાત્રિએ જ દેવમોગરાનો મેળો ભરાય સામાન્ય રીતે મહાશિવરાત્રિએ સમગ્ર દેશમાં શિવની પૂજા થાય છે. જ્યારે એક માત્ર દેવમોગરામાં મહાશિવરાત્રિએ આદિવાસીઓ શક્તિની પૂજા કરે છે. જો કે, શિવ કે શિવરાત્રિ સાથે કોઈ સંબંધ નથી છતાં આ મેળો મહાશિવરાત્રિના રોજ ભરાય છે. આ ધાર્મિક સ્થળ માટે એમ કહેવાય છે કે પાંડવો અજ્ઞાતવાસ દરમિયાન આ સ્થળે આવીને વસ્યાં હતા. નેપાળના પશુપતિનાથ શૈલીનું એકમાત્ર મંદિર દેવમોગરા ખાતે આવેલું છે. ગુજરાત સરકાર દેવમોગરાને યાત્રાધામ તરીકે વિકસાવવા જઈ રહી છે. ત્યારે આ ધાર્મિક સ્થળનું મહત્ત્વ વધી ગયું છે. બે હજાર ફૂટની ઉંચાઈએ સાતપૂડાની ગિરિમાળામાં આવેલા આ મેળામાં પગપાળા સંઘ દ્વારા, બળદગાડામાં, વાહનો દ્વારા લાખોની સંખ્યામાં આદિવાસીઓ પોતાની બાધા-આખડી- માનતા પૂરી કરવા આવે છે. પરંપરાગત વસ્ત્રો પરિધાન કરીને સ્ત્રીઓ આગવી શૈલીના અલંકારો સજ્જીને આદિવાસી સંસ્કૃતિને જીવંત કરે છે.

પૂજા-પાઠ અને નૈવૈધ:

આદિવાસીઓની બાધા માનવા કાપડના ટુકડાથી ટોપલી બાંધીને શ્રદ્ધાપૂર્વક માથે મૂકીને કલાકો સુધી લાઈનમાં ઊભા રહીને દર્શન કરીને ધન્યતા અનુભવે છે. દેવમોગરા મંદિરે પહેલી ધારનો દેશી દાડુ ચઢાવવાનો અનોખો રિવાજ પણ છે. આદિવાસીઓ બોટલમાં પહેલી ધારનો દેશી દાડુ પાંડોરી માતાને નૈવૈધ તરીકે ધરાવે છે. એટલું જ નહીં ખેતીના પહેલા પાકનું નવું ધાન્ય ચઢાવવાનો પણ રિવાજ છે. ટોપલીમાં ધાન્ય લઈને આવે છે અને માતાજીને અર્પણ કરે છે. ઉપરાંત બકરા-મરઘા જીવતા રમતા મૂકવાનો પણ રિવાજ છે, પહેલા બકરા મરઘાનો બલિ ચઢાવવાનો પણ રિવાજ પર હતો, પરંતુ આ પ્રથા હવે બંધ થઈ ગઈ છે. આદિવાસીઓ પશુઓને રમતા મૂકી પોતાની બાધા માનતા પૂરી કરે છે. ધન-ધાન્ય બારેમાસ ખૂટે નહિં એવી લોકવાયકાઓ છે. નર્મદા જિલ્લાના સાતપૂડાની

ગિરિમાળામાં આવેલા આદિવાસી લોકસંસ્કૃતિના ભવ્ય દર્શન કરાવતો આ સૌથી મોટો લોકમેળો છે. આ મેળામાં લાખોની સંખ્યામાં આવેલા શ્રદ્ધાળુઓ પરંપરાગત વસ્ત્રો પરિધાન કરીને સ્ત્રીઓ આગવી શૈલીના અલંકારો થકી પોતાની સંસ્કૃતિને ઉજાગર કરે છે. દર્શનાર્થે આવનાર શ્રદ્ધાળુઓ ખેતીનો પહેલો પાક માતાજીને અર્પણ કરે છે. શક્તિની આરાધના સમા પાંડોરી માતાને નૈવેદ્યમાં નવા વાંસમાંથી બનાવેલી ટોપલીઓમાં ખેતીનો પહેલા પાક ધાન્ય સહિત માનેલી માનતા આધારે ચીજ-વસ્તુઓ લાવીને માતાજીને અર્પણ કરીને પૂજા અર્ચના કરે છે. પ્રસાદરૂપે મળેલા ધાન્યને અનાજના કોઠારમાં રાખે છે. જે બારેમાસ ખૂટશે નહિં એવી લોકવાયકાઓ છે.

પૌરાણિક મંદિર અને લોકવાયકાઓ:

સાતપૂડાની ગિરિમાળાની વચ્ચે આવેલું પૌરાણિક મંદિર અત્રે ઉલ્લેખનીય છે કે, દેવમોગરા ખાતે નૈવેદ્ય તરીકે પહેલી ધારનો દેશી દારૂ ચઢાવવાની અનોખી પરંપરા જોવા મળે છે. તેની ઘણી પુરાણ કથાઓ પ્રચલિત છે. જેમાં નર્મદાના સાતપૂડાની ગિરિમાળાની વચ્ચે આવેલું આ પ્રાચીન મંદિર પૌરાણિક મંદિર છે. નર્મદા નદીના દક્ષિણ કાંઠેથી સાતપૂડા પર્વતની હારમાળાના આ હેલદાબ વિસ્તારથી ઓળખાય છે. જે પ્રાકૃતિક રમણીય સૌંદર્ય વિસ્તારથી જાણીતું છે અને પાંડોરી માતાજીના ઇતિહાસની સાથે જોડાયેલો છે.

દૈવીપુરુષો ઘોડા પર સવાર થઈ માતાજીના દર્શને આવતાં હતા. હેલદાબ ઉમરાવણ નામની દેવી કે જેમને સાત પુત્રીઓ હતી. તેમાં સૌથી નાની પુત્રીનું નામ યાહામોગી ખૂબ જ દૈવી શક્તિ ધરાવતાં હતાં તેમના દર્શન, પૂજન, અર્ચનથી દીન દુખિયાના દુઃખ દર્દો દૂર થાય છે, યાહામોગી ખૂબ જ શક્તિ ધરાવતાં હતાં અને તેમનાં દર્શન અને ભક્તિથી મનોકામના પૂર્ણ થતી હતી. તેથી પાંડોરી માતાની ભારે ભક્તિભાવપૂર્વક આદિવાસીઓ પૂજા ભક્તિ કરતા હતા. તેમની ખ્યાતિ ચારેબાજુ ફેલાવા

લાગી તે જમાનામાં રાજાપાંઠા અને વીનાદેવના નામના દૈવી પુરુષો ઘોડા પર સવારી કરીને માતાજીના દર્શને જતા હતાં.

ધનધાન્ય-મદીરા સાથે દાગીના માતાજીને ધરાવાય છે. માતાજીના આ બાબતની જાણ થતા માતાજી અંતઃક્રમિય થઈ ગયા. માતાજીની આ શક્તિ અને પરચો જોઈને બંને દૈવી પુરુષો અભિભૂત થઈ ગયા અને તેમણે સોનાની માતાજીની મૂર્તિ બનાવી અને દેવમોગરા ખાતે પ્રતિષ્ઠા કરી અને પૂજામાં ધનધાન્ય-મદીરા, પશુપક્ષીઓને માતાજીને ચરણે પ્રસાદી ધર્યાં. ત્યારથી માતાજીની આજ પ્રકારે આજે પણ પૂજા થાય છે. આજે પણ ભક્તો માતાજીની બાધા રાખે છે અને બાધા પૂરી થતા ધનધાન્ય-મદીરા સાથે સોના-ચાંદીના દાગીના પણ માતાજીને ચરણે ધરાવી ધન્યતા અનુભવે છે. એવી પણ એક માન્યતા છે કે, આ મંદિરની જગ્યાએ પાંડવોએ નિવાસ કરેલો અને પાંડવોએ માતાજીનું પૂજન શિવરાત્રિએ કરેલું તેથી જ પાંડોરી માતા ઓળખાય છે. ત્યારથી અહીં દેવમોગરાનો મેળો દર વર્ષે શિવરાત્રિએ ભરાય છે.

સમાપન:

આમ નર્મદા જિલ્લામાં આવેલું દેવમોગરા ખાતેનું પાંડોરી માતાનું મંદિર આદિવાસીઓમાં અનોખી આસ્થા ધરાવે છે. પાંડોરી માતા આદિવાસીઓની કુળદેવી ગણાય છે. પરંતુ આ દેવીની વિશેષતા એ હોય છે કે શિવરાત્રીના દિવસે આ વિસ્તારમાં શિવ નહિ પણ શક્તિની પૂજા થતી હોય છે. નર્મદા જિલ્લામાં અનાદિકાળથી યોજાતો દેવમોગરાનો ધાર્મિક મેળો અલગ રીતે ઐતિહાસિક મહત્વ ધરાવે છે.

સંદર્ભસૂચિ:

(૧) રૂબરૂ મુલાકાત-૧૩/૦૧/૨૦૨૫

(૨) <https://gujaratistory.in/mela/>

(૩) WWW.Divayabhashkar.com/

(૪) <https://www.adivasitvindia.com/>

(૫) [Dev Mogra - Wikipedia](#)

દેવ મોગરા તીર્થ પરિસર:

ગુજરાતમાં વનનાબૂદીના પડકારો અને નીતિ

-પ્રા.ડૉ.રાકેશભાઈ આર. વણકરસાધુ

અધ્યાપક સહાયક, અર્થશાસ્ત્ર વિભાગ,

સારાંશ (Abstract)

ગુજરાત જે ઝડપી ઔદ્યોગિક અને શહેરી વિકાસ માટે જાણીતું રાજ્ય છે, તે વન સંરક્ષણ (Forest Conservation)માં નોંધપાત્ર પડકારોનો સામનો કરી રહ્યું છે. સામાજિક વનીકરણ (Social Forestry) કાર્યક્રમો દ્વારા નિયુક્ત વન વિસ્તારોની બહાર વૃક્ષ આવરણ વધારવામાં નોંધપાત્ર સિદ્ધિઓ હોવા છતાં, રાજ્યમાં એકંદર વૃક્ષ આવરણમાં લાંબા ગાળે તીવ્ર ઘટાડો જોવા મળ્યો છે. આ ઘટાડો મુખ્યત્વે ઔદ્યોગિક અને માળખાકીય પરિયોજનાઓ જેવા બિન-વન હેતુઓ માટે વન જમીનના પરિવર્તનને કારણે થયો છે. આ અભ્યાસ વનનાબૂદીના મુખ્ય કારણો, તેના પરિણામે ઉભા થતા પર્યાવરણીય અને સામાજિક-આર્થિક મુદ્દાઓની ચર્ચા કરે છે અને પર્યાવરણના આ અધોગતિને ઘટાડવાના હેતુથી કેન્દ્રીય અને રાજ્ય-સ્તરની પહેલ સહિતની નીતિગત માળખાનું વિશ્લેષણ કરે છે.

Key Words: પર્યાવરણ, જંગલ, વનનાબૂદી

પ્રસ્તાવના

ગુજરાતમાં જંગલો ખાસ કરીને રાજ્યના પૂર્વીય અને દક્ષિણી જિલ્લાઓમાં જેમ કે ડાંગ, વલસાડ અને નર્મદામાં વિશેષ પ્રમાણમાં આવેલ છે. ઐતિહાસિક રીતે ગુજરાતમાં ભૌગોલિક વિસ્તારનો પ્રમાણમાં નાનો હિસ્સો વન આવરણ હેઠળ રહ્યો છે. તાજેતરના અહેવાલો એક ચિંતાજનક વલણ દર્શાવે છે. રાજ્યના વૃક્ષ આવરણમાં ૨૦૧૩ અને ૨૦૨૩ ની વચ્ચે ૨૦% થી વધુનો તીવ્ર લાંબાગાળાનો ઘટાડો નોંધાયો છે, જેમાં સૌથી મોટો ઘટાડો ઔદ્યોગિક પરિયોજનાઓનાં કારણે થયો છે.

વૃક્ષ અને કુદરતી વનનું નુકસાન (2001-2024)

ગુજરાતે આશરે 104 હેક્ટર (ha) જેટલું વૃક્ષ આવરણ ગુમાવ્યું છે, જે 2000ના વૃક્ષ આવરણના વિસ્તારના 0૫૮.૫% જેટલું છે. ૨૦૨૪માં ૭૨ હેક્ટર કુદરતી વનનું નુકસાન થયું છે. ૨૦૦૧ થી ૨૦૨૪ દરમિયાન વૃક્ષ આવરણના નુકસાનનો ૮૨% હિસ્સો એવા કારણોને આભારી હતો, જેના પરિણામે વનનાબૂદી થઈ છે)Gujarat Forest Department, 2021). આમાં કાયમી ખેતી એક કારણ હતું જેના કારણે ૫૨ હેક્ટર વન નુકશાન થયું હતું. વૃક્ષ આવરણના નુકસાન માટેના ટોચના જિલ્લાઓમાં ૨૦૦૧ થી ૨૦૨૪ દરમિયાન નર્મદામાં ૨૭ હેક્ટર ડાંગમાં ૨૫ હેક્ટર અને દાહોદમાં ૨૨ હેક્ટરનો સમાવેશ થાય છે)Global Forest Watch, 2024).

ગુજરાતમાં મુખ્ય વન આવરણ વિસ્તારોમાં (ખુલ્લા, મધ્યમ અને ગાઢ જંગલો) ઘટાડો અને છેલ્લા દાયકામાં કુલ વૃક્ષ આવરણમાં નોંધપાત્ર લાંબા ગાળાનો ઘટાડો જોવા મળ્યો છે. તેમ છતાં તેણે નોંધાયેલ વન વિસ્તાર (RFA)ની બહારના વન આવરણમાં સૌથી વધુ વધારો પણ નોંધાવ્યો છે, જે મુખ્યત્વે વૃક્ષારોપણ અને સામાજિક વનીકરણના પ્રયાસોને આભારી છે. કુદરતી વનનો વિસ્તાર (2020)માં ૨૬૨ kha કુદરતી વન જે જમીન વિસ્તારના ૧.૪% ને આવરી લે છે. ડાંગ જિલ્લામાં તેના પોતાના ભૌગોલિક વિસ્તારની તુલનામાં સૌથી વધુ વન આવરણની ટકાવારી છે (ISFR 2023 મુજબ ૭૧.૪૭%).

સમય જતાં વન અને વૃક્ષ આવરણમાં ફેરફાર

આ માહિતી નોંધપાત્ર વધઘટ દર્શાવે છે અને "વન આવરણ" અને "વૃક્ષ આવરણ" વચ્ચે તફાવત બતાવે છે.

સમયગાળો	માપદંડ	ફેરફાર	ભૌગોલિક વિસ્તારની ટકાવારી
2023	વન આવરણ	15,016.64 ચો. કિ.મી.	7.65 %
2023	વૃક્ષ આવરણ- વન વિસ્તારની બહાર	6,632.29 ચો. કિ.મી.	3.38 %
2023	ગ્રીન કવર- કુલ વન + વૃક્ષ આવરણ	21,648.93 ચો. કિ.મી.	11.03 %
2015-16 થી 2021-22	વૃક્ષ આવરણમાં ઘટાડો- નોંધપાત્ર	17 % ઘટાડો (8,034 ચો. કિ.મી. થી 6,632 ચો. કિ.મી.)	-
2013 થી 2023	વૃક્ષ આવરણમાં ઘટાડો- લાંબા ગાળે	20.65 % ઘટાડો (8,358 ચો. કિ.મી. થી 6,632.29 ચો. કિ.મી.)	-
2021 થી 2023	વન આવરણ- સમગ્ર	61.22 ચો. કિ.મી. જેટલો ઘટાડો	-
2021 થી 2023	વન આવરણમાં વધારો- નોંધાયેલ વન વિસ્તારની બહાર	241.29 ચો. કિ.મી. જેટલો વધારો (ભારતમાં સૌથી વધુ)	-
2000 થી 2020	નેટ વૃક્ષ આવરણ ફેરફાર	35.7 kha નો નેટ વધારો	9.5 % નો નેટ ફેરફાર

મુખ્ય પડકારો

ઝડપી ઔદ્યોગિકીકરણ અને શહેરીકરણ: વૃક્ષ આવરણના નુકસાનનું સૌથી મોટું કારણ ઔદ્યોગિક અને મોટા પાયની માળખાકીય પરિયોજનાઓ માટે અનામત જંગલો અને ખુલ્લી જમીનનું રૂપાંતરણ છે. ગુજરાત એક મોટું આર્થિક અને ઔદ્યોગિક કેન્દ્ર હોવાથી ઝડપી શહેરીકરણ અને ઔદ્યોગિક વિકાસ વન સંસાધનો પર સતત દબાણ લાવી રહ્યા છે (Vadodara Region Study, 2001; Land Degradation in Gujarat, 2000s).

મેગા-પ્રોજેક્ટ્સ માટે જમીન-ઉપયોગમાં પરિવર્તન: વન જમીનને વારંવાર બિન-વન હેતુઓ જેમ કે રસ્તાઓનું નિર્માણ, ખાણકામ અને નવા ઔદ્યોગિક અને શહેરી કેન્દ્રોની સ્થાપના માટે રૂપાંતરિત કરવામાં

આવે છે. સૌર ઊર્જા એકમો જેવા પ્રોજેક્ટ્સ માટે જમીનની મોટી જરૂરિયાતને જંગલના સંકોચનના મુખ્ય કારણ તરીકે સ્પષ્ટપણે ટાંકવામાં આવ્યું છે.

કુદરતી જંગલો પર દબાણ: નર્મદા અને ડાંગ જેવા વિસ્તારોમાં સૌથી વધુ વૃક્ષ આવરણનું નુકસાન જોવા મળે છે. કુદરતી જંગલોનું રૂપાંતરણ જોકે કુલ જમીન વિસ્તારની નાની ટકાવારી (૨૦૨૦ સુધીમાં જમીનના લગભગ ૧.૪%) ધરાવે છે, તેમ છતાં તે રાજ્યની જૈવવિવિધતા અને ઇકોલોજીકલ સંતુલન (Ecological Balance) પર ગંભીર અસર કરે છે.

પર્યાવરણીય સંવેદનશીલતા: વન આવરણનું નુકસાન ખાસ કરીને દરિયાકાંઠાના વિસ્તારોમાં કુદરતી સંરક્ષણને નબળું પાડે છે. પર્યાવરણવિદોએ ચેતવણી આપી છે કે ઓછી ગીચ મેન્ગ્રોવ પટ્ટીઓ (Mangrove Belts) દરિયાકાંઠાના વિસ્તારોને ચક્રવાતની ગંભીર અસરો સામે સંવેદનશીલ બનાવે છે અને ખારાશ પ્રવેશનું જોખમ વધારે છે.

વધુ પડતું શોષણ અને બિનટકાઉ પદ્ધતિઓ: પશુઓ દ્વારા અતિ-ચરાઈ (overgrazing) વન અધઃપતન તરફ દોરી જતું મુખ્ય પરિબલ છે, જે રોપાઓનો નાશ કરે છે અને વનસ્પતિના પુનર્જીવનને અટકાવે છે (Vadodara Region Study, 2001; Land Degradation in Gujarat, 2000s). ઇમારતી લાકડા અને બળતણ માટે લાકડાં ભેગા કરવા માટે વૃક્ષોનું અવિચારી રીતે કાપવું, ખાસ કરીને વસ્તી કેન્દ્રો નજીકના આરક્ષિત વન વિસ્તારોમાં, પણ અધઃપતનમાં નોંધપાત્ર ફાળો આપે છે (Degradation of Reserved Forest, Bhavnagar, 2000s; Dehingia & Surendra, 2020).

કૃષિ વિસ્તરણ અને જમીન પર અતિક્રમણ: ઐતિહાસિક રીતે અને વર્તમાનમાં, ખેતી માટે વન જમીનનું રૂપાંતરણ એક પ્રાથમિક કારણ છે. સ્થાનિક અભ્યાસો પુષ્ટિ કરે છે કે ખેતી અને અન્ય જરૂરિયાતો માટે ગ્રામજનો દ્વારા જમીન પરના અતિક્રમણ વૃક્ષ આવરણના નુકસાનમાં ફાળો આપે છે, ખાસ કરીને

અનામત વન સીમાઓ નજીક (Vadodara Region Study, 2001). વઘેલા કૃષિ ઉત્પાદનની ઇચ્છા, ક્યારેક રાજ્ય-પ્રાયોજિત, ઘણીવાર જંગલની સફાઈ તરફ દોરી જાય છે (Journal of Bio Innovation, 2017).

પર્યાવરણીય અને સામાજિક-આર્થિક

ગુજરાતમાં ગાઢ વન આવરણના સતત નુકસાન અને અધઃપતનના કેટલાક નોંધપાત્ર પર્યાવરણીય અને સામાજિક-આર્થિક પરિણામો છે.

જમીનનું અધઃપતન અને રણીકરણ: વન કટાઈ જમીનના અધઃપતન માટે મુખ્ય ફાળો આપનાર છે, જે જમીનનું ધોવાણ અને કુદરતી સંસાધન આધારનું નુકસાન જેવી સમસ્યાઓને વધારે છે (Land Degradation in Gujarat, 2000s). વન આવરણ દૂર કરવાથી જમીન પડતર ભૂમિમાં રૂપાંતરિત થવા માટે વધુ સંવેદનશીલ બને છે (Vadodara Region Study, 2001).

જૈવવિવિધતાનું નુકસાન અને ઇકોસિસ્ટમનું અસંતુલન: જંગલનું નુકસાન ઇકોલોજીકલ સંતુલનને ખોરવે છે, જે રાજ્યની જૈવવિવિધતા માટે ગંભીર જોખમો ઊભા કરે છે (Land Degradation in Gujarat, 2000s). જંગલની સાતત્યતા અને વસવાટના વિભાજનનું નુકસાન વનસ્પતિ અને પ્રાણીસૃષ્ટિ બંને પર નકારાત્મક અસર કરે છે.

આબોહવા પરિવર્તન અને કાર્બન ઉત્સર્જન: વન કટાઈ એ ગ્રીનહાઉસ વાયુ ઉત્સર્જનનો સ્રોત છે. ૨૦૦૧ થી ૨૦૨૪ દરમિયાન, રાજ્યના વૃક્ષ આવરણનું નુકસાન ૯૦.૩ કિલોટન (kt) CO₂ ઉત્સર્જન જેટલું હતું (Global Forest Watch, 2024). આનાથી વિપરીત, વન કટાઈ વરસાદમાં ઘટાડો અને તાપમાનમાં

વધારા સાથે જોડાયેલું છે, જે આબોહવા પરિવર્તનની અસરોને વધારે છે (Journal of Bio Innovation, 2017).

સામાજિક-આર્થિક અસમાનતાઓ: વન અધઃપતન સ્થાનિક સમુદાયો, ખાસ કરીને આદિવાસી વસ્તી, જે જંગલ સંસાધનો પર આધાર રાખે છે, તેમની આજીવિકાને જોખમમાં મૂકી શકે છે. પરિણામી પર્યાવરણીય અસંતુલન મોટા પાયે બેરોજગારી અને શ્રમ સ્થળાંતરમાં પણ ફાળો આપે છે (Land Degradation in Gujarat, 2000s).

નીતિગત માળખું અને સંરક્ષણ પ્રયાસો (Policy Framework and Conservation Efforts)

ગુજરાત વનીકરણ કાર્યક્રમોમાં ખાસ કરીને સામાજિક વનીકરણ દ્વારા નિયુક્ત વન વિસ્તારોની બહાર વૃક્ષ આવરણ વધારવામાં અગ્રણી રહ્યું છે.

કાનૂની માળખું (રાષ્ટ્રીય અધિનિયમો):

વન સંરક્ષણ અધિનિયમ (Forest Conservation Act - FCA) ૧૯૮૦: આ કેન્દ્રીય અધિનિયમ બિન-વન હેતુઓ માટે વન જમીનના ડિ-રિઝર્વેશન અથવા ઉપયોગ પર પ્રતિબંધ મૂકીને વનનાબૂદીને નિયંત્રિત કરવા માટેનું મુખ્ય માળખું છે. તે કોઈપણ પરિવર્તન માટે કેન્દ્ર સરકારની પૂર્વ મંજૂરી લેવી ફરજિયાત છે.

વળતરરૂપ વનીકરણ ભંડોળ વ્યવસ્થાપન અને આયોજન સત્તામંડળ (CAMPA): આ વ્યવસ્થાનો હેતુ વિકાસ પરિયોજનાઓ માટે પરિવર્તિત કરાયેલી વનજમીનના નુકસાનની ભરપાઈ કરવા માટે વળતરરૂપ વનીકરણ (Compensatory Afforestation)ને ભંડોળ આપવાનો છે. જો કે, આ વાવેતરોના ગુણવત્તા અને લાંબા ગાળાના અસ્તિત્વનો દર એક પડકાર રહેલો છે.

રાજ્ય-સ્તરની પહેલ:

સામાજિક વનીકરણ કાર્યક્રમ (Social Forestry Programme): ૧૯૭૯-૭૦ માં શરૂ કરાયેલો આ કાર્યક્રમ સામુદાયિક ભાગીદારી સાથે બિન-વન જમીન (રસ્તાની બાજુ, પડતર જમીન, ખેતરો વગેરે) પર વૃક્ષ

આવરણ વધારવાનો લક્ષ્ય ધરાવે છે. ગુજરાત આ ક્ષેત્રે અગ્રણી રાજ્ય છે અને બિન-વન વૃક્ષ સંપત્તિને ટ્રેક કરવા માટે સમયાંતરે વૃક્ષ ગણતરી (Tree Census) કરે છે.

સમુદાય-આધારિત સંરક્ષણ (Community-Based Conservation): રાજ્યનું સફળ મેન્ગ્રોવ રિસ્ટોરેશન મોડેલ લાંબા ગાળાના સંરક્ષણ માટે સરકાર, ખાનગી ક્ષેત્ર અને સ્થાનિક સમુદાયો સહિત બહુ-ભાગીદાર સહભાગિતાનું ઉદાહરણ છે.

ગ્રીન ગુજરાત મિશન (૨૦૨૨): આ મિશન આબોહવા પરિવર્તનનો સામનો કરવા માટે વનીકરણ, નીતિ સુધારાઓ અને જાહેર ભાગીદારીને એકીકૃત કરે છે, જેનો લક્ષ્ય ગ્રીન નોકરીઓ (Green Jobs)નું સર્જન કરવાનો અને ટકાઉ વિકાસને પ્રોત્સાહન આપવાનો છે.

પ્રાકૃતિક સંસાધન વ્યવસ્થાપન માટે મનરેગા (MGNREGA): ગુજરાત વન વિભાગ દ્વારા મહાત્મા ગાંધી રાષ્ટ્રીય ગ્રામીણ રોજગાર ગેરંટી અધિનિયમ (MGNREGA) નો ઉપયોગ પ્રાકૃતિક સંસાધન વ્યવસ્થાપન અને ગ્રામીણ રોજગાર સર્જન માટે વ્યાપકપણે કરવામાં આવે છે.

તારણ અને ભલામણો

ગુજરાત માટે મુખ્ય પડકાર ભારતનું વિકાસ એન્જિન (Growth Engine) હોવાની તેની ઓળખને ઇકોલોજીકલ ટકાઉપણાની આવશ્યકતા સાથે સંતુલિત કરવાનો છે. જોકે સામાજિક વનીકરણ કાર્યક્રમોએ જંગલોની બહાર વૃક્ષ આવરણ સફળતાપૂર્વક વધાર્યું છે, પરંતુ ઉદ્યોગ માટે કુદરતી વન જમીનનું સતત પરિવર્તન એક ગંભીર અને કાયમી નુકસાનનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે. અસરકારક નીતિગત હસ્તક્ષેપ માટે લાંબા ગાળાની પ્રતિબદ્ધતા, FCA નો સખત અમલ અને શહેરી આયોજનમાં આબોહવાની અસરને સંકલિત કરવા માટે પરિવર્તનની જરૂર છે. વળતરરૂપ વાવેતરોના અસ્તિત્વના દરમાં વધારો કરવા અને વન

વિકાસ એજન્સી (FDA) જેવી સ્થાનિક સંસ્થાઓ અને સમુદાયોની સહભાગી વન વ્યવસ્થાપનમાં ભૂમિકાને મજબૂત કરવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું જોઈએ.

ભલામણો:

1. સખત FCA અમલીકરણ: વન પરિવર્તન માટેની દરખાસ્તોની વધુ સખત તપાસ લાગુ કરવી, મંજૂરી આપતા પહેલા બિન-વન વિકલ્પોની શોધને પ્રાથમિકતા આપવી.
2. ગુણાત્મક વનીકરણ: માત્ર વૃક્ષારોપણના લક્ષ્યોને પૂર્ણ કરવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવાને બદલે વળતરરૂપ વનીકરણ સ્થળોના લાંબા ગાળાના અસ્તિત્વ અને ઇકોલોજીકલ ગુણવત્તાને સુનિશ્ચિત કરવા તરફ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવું.
3. દરિયાકાંઠાની સ્થિતિસ્થાપકતાને મજબૂત કરવી: આબોહવા પરિવર્તનની અસરો સામે મજબૂત કુદરતી અવરોધો બનાવવા માટે મેન્ગ્રોવ પુનઃસ્થાપનનો વિસ્તાર અને ગીચતા વધારવી.
4. સંકલિત જમીન-ઉપયોગ આયોજન: ભવિષ્યમાં જંગલના અતિક્રમણને ઘટાડવા માટે શહેરી અને ઔદ્યોગિક આયોજનમાં આબોહવા અને પર્યાવરણીય અસર આકારણીઓને ફરજિયાત પાણે એકીકૃત કરવી

References

1. Dehingia, S., & Surendra. (2020). Spatio-Temporal Changes of Forest Cover in Gujarat State. *Geo-Eye*, 9(2), 59–65.
2. Global Forest Watch. (2024). Gujarat, India Deforestation Rates & Statistics. Retrieved from [Source 2.1].
3. Gujarat Forest Department. (2021). Tree Wealth in The Non-Forest (Rural) Areas of Gujarat - 2021. Retrieved from [Source 1.4].
4. Gujarat Forest Department. (2018). Status of Tree Cover Urban Areas of Gujarat. Retrieved from [Source 3.5].

5. Journal of Bio Innovation. (2017). Deforestation in India and Climate Change. Journal of Bio Innovation, 4(2), 158-164.
6. Kadu, R. (2020). A Study on the Deforestation and Forest Degradation on the Population. Journal of the Gujarat Research Society, 22(1). Retrieved from [Source 1.7].
7. Land Degradation in Gujarat: An Overview. (2000s). Journal of Industrial Pollution Control. Retrieved from [Source 3.2].
8. PMC. (2022). The role of climate in past forest loss in an ecologically important region of South Asia. PLoS One, 17(7). Retrieved from [Source 3.3].
9. Degradation of Reserved Forest near Bhavnagar City Due to Overexploitation. (2000s). FAO. Retrieved from [Source 3.6].
10. Vadodara Region Study. (2001). Forest change detection in Kalarani round, Vadodara, Gujarat— a Remote Sensing and GIS approach. ResearchGate. Retrieved from [Source 3.1].

“ભારતીય જ્ઞાન પરંપરા: શાસ્ત્રીય શાણપણ અને આધુનિક પુનર્જનન”

ડૉ. સાધના ર. ટાંક (ગુજરાતી વિભાગ)

પ્રાસ્તાવિક:

ભારતીય જ્ઞાન પરંપરા, જે અંગ્રેજીમાં ઇન્ડિયન નોલેજ સિસ્ટમ્સ (IKS) તરીકે ઓળખવામાં આવે છે, વિશ્વની સૌથી પ્રાચીન અને વૈવિધ્યસભર જ્ઞાન પરંપરાઓમાંની એક છે. આ પરંપરા હજારો વર્ષો જૂની છે અને તેમાં વેદો, ઉપનિષદો, પુરાણો, આયુર્વેદ, ગણિત, ખગોળશાસ્ત્ર, દર્શનશાસ્ત્ર, કળા, સાહિત્ય અને અનેક અન્ય ક્ષેત્રોનો સમાવેશ થાય છે. આ જ્ઞાન માત્ર વૈજ્ઞાનિક કે તાર્કિક દૃષ્ટિએ જ નહીં, પરંતુ આધ્યાત્મિક, સાંસ્કૃતિક, વ્યવહારિક અને પર્યાવરણીય દૃષ્ટિએ પણ વિકસિત થયું છે. આ પરંપરા 'શ્રુતિ' (સાંભળેલું જ્ઞાન), 'સ્મૃતિ' (યાદ કરેલું જ્ઞાન) અને 'અનુભવ' (વ્યવહારિક અનુભવ) પર આધારિત છે, જેમાં જ્ઞાનને જીવનની એક અભિન્ન પદ્ધતિ તરીકે જોવામાં આવે છે.

ભારતીય જ્ઞાન પરંપરા માત્ર એક જ્ઞાનનો સંગ્રહ નથી, પરંતુ તે એક જીવનદર્શન છે જે વ્યક્તિ, સમાજ અને પ્રકૃતિ વચ્ચે સંતુલન સ્થાપિત કરે છે. પ્રાચીન ભારતમાં જ્ઞાનને 'બ્રહ્મ' તરીકે માનવામાં આવતું હતું અને તેની પ્રાપ્તિને જીવનનું પરમ લક્ષ્ય ગણવામાં આવતું હતું. આ પરંપરા વૈદિક કાળથી શરૂ થઈને મધ્યયુગ અને આધુનિકકાળ સુધી વિસ્તરી છે. વેદોમાં બ્રહ્માંડનાં રહસ્યો અને માનવજીવનના નૈતિક મૂલ્યોનું વર્ણન છે, જ્યારે ઉપનિષદોમાં આધ્યાત્મિક જ્ઞાનની ગહન ચર્ચા છે. આ જ્ઞાનને ગુરુ-શિષ્ય પરંપરા દ્વારા પેઢીઓમાં આગળ વધારવામાં આવ્યું છે, જેમાં મૌખિક અને લેખિત બંને પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ થયો છે.

રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ 2020માં આ પરંપરાને કેન્દ્રસ્થાને મૂકવામાં આવી છે. NEP અનુસાર, IKSનો શિક્ષણમાં સમાવેશ કરીને યુવા પેઢીમાં રાષ્ટ્રીય ગૌરવ અને આત્મવિશ્વાસ વધારવાનો છે. આ નીતિમાં 50% IKSને અભ્યાસક્રમમાં સામેલ કરવાની ભલામણ કરવામાં આવી છે, જેમાં આધુનિક સમસ્યાઓ જેમ કે-આરોગ્ય, પર્યાવરણ અને સ્થિર વિકાસ માટે પ્રાચીન જ્ઞાનનો ઉપયોગ કરવાનું છે.

આ પરંપરા એ વૈશ્વિક જ્ઞાનને પણ પ્રભાવિત કરી છે, જેમ કે ગ્રીક, અરબી અને યુરોપીય વિદ્વાનોને. દૃષ્ટાંત તરીકે અરબી વિદ્વાન અલ-બરુનીએ ભારતીય ગણિત અને ખગોળશાસ્ત્રનું અધ્યયન કરીને તેને પશ્ચિમી વિશ્વમાં પહોંચાડ્યું.

આજના વૈશ્વિકીકરણના યુગમાં, જ્યારે વિશ્વ આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ અને ટેકનોલોજી તરફ વળી રહ્યું છે, ત્યારે ભારતીય જ્ઞાન પરંપરા જેવી પરંપરાઓ વધુ પ્રાસંગિક બની છે. તેમાં ટકાઉ અને સંતુલિત વિકાસના સિદ્ધાંતો છે, જે આધુનિક સમસ્યાઓ જેમ કે જળવાયુ પરિવર્તન અને માનસિક આરોગ્યને હલ કરી શકે છે. આ લેખમાં આપણે આ પરંપરાના મુખ્ય તત્ત્વો, તેના ઐતિહાસિક અને આધુનિક સંશોધન, વર્તમાન મહત્વ તથા પડકારો વિશે વિસ્તારથી ચર્ચા કરીશું. આ જ્ઞાન માત્ર ભૂતકાળનો વારસો નથી, પરંતુ ભવિષ્યના વિકાસ માટેનું માર્ગદર્શન છે.

ભારતીય જ્ઞાન પરંપરા એક અનન્ય મિશ્રણ છે, જેમાં વિજ્ઞાન અને આધ્યાત્મિકતા એકસાથે વિકસિત થયા છે. તેમાં જ્ઞાનને માત્ર વ્યક્તિગત વિકાસ માટે જ નહીં, પરંતુ સમાજ અને વિશ્વના કલ્યાણ માટે વાપરવાનું છે. પ્રાચીન ભારતમાં જ્ઞાનને સમાજના તમામ વર્ગો માટે ઉપલબ્ધ કરવામાં આવતું હતું, જેમાં મહિલાઓ અને વિવિધ સમુદાયોના લોકો પણ સમાવિષ્ટ હતા. દૃષ્ટાંત તરીકે ગાર્ગી અને મૈત્રેયી જેવી વિદુષીઓ વૈદિક ચર્ચાઓમાં ભાગ લેતાં હતાં. આ પરંપરા વિશ્વને શાંતિ, સમાનતા અને સ્થિરતાના માર્ગ પર લઈ જાય છે. આજે, જ્યારે પશ્ચિમી વિજ્ઞાન વસ્તુવાદ પર આધારિત છે, ત્યારે IKS સર્વાંગી અભિગમ પ્રદાન કરે છે, જેમાં મન, શરીર અને આત્માનું સંતુલન છે.

આ પરંપરાનું મહત્વ આજના સમયમાં વધુ વધી રહ્યું છે કારણ કે વૈશ્વિક સમસ્યાઓ જેમ કે મહામારીઓ, પર્યાવરણીય કટોકટી અને સામાજિક અસમાનતા માટે પ્રાચીન જ્ઞાનમાંથી ઉકેલો મળી શકે છે. દૃષ્ટાંત તરીકે

આયુર્વેદ અને યોગને વિશ્વ આરોગ્ય સંગઠન (WHO) દ્વારા માન્યતા મળી છે. આ લેખમાં આપણે આ તમામ પાસાઓને વિસ્તારથી જોઈશું, જેથી આ પરંપરાની ગહનતા સમજી શકાય.

૧. ભારતીય જ્ઞાન પરંપરાના મુખ્ય તત્ત્વો:

ભારતીય જ્ઞાન પરંપરાના મુખ્ય તત્ત્વોમાં વેદ અને ઉપનિષદોનું સ્થાન સર્વોચ્ચ છે. વેદો એ વિશ્વના સૌથી પ્રાચીન ગ્રંથો છે, જેમાં ઋગ્વેદ, સામવેદ, યજુર્વેદ અને અથર્વવેદનો સમાવેશ થાય છે. ઋગ્વેદના મંત્રોમાં પ્રકૃતિ, દેવતાઓ અને માનવ જીવનની ચર્ચા છે. આ ગ્રંથોમાં બ્રહ્માંડનાં રહસ્યો, નૈતિક મૂલ્યો, વિજ્ઞાન અને આધ્યાત્મિક જ્ઞાનનું વર્ણન છે. ઉપનિષદો વેદોના અંતિમ ભાગ છે અને તેમાં 'આત્મા' અને 'બ્રહ્મ'ના એકત્વની વાત છે. 'અહં બ્રહ્માસ્મિ' અને 'તત્ત્વમસિ' જેવા મહાવાક્યો વ્યક્તિને આત્મજ્ઞાન તરફ દોરે છે. આ જ્ઞાન આધુનિક ક્વોન્ટમ ફિઝિક્સ સાથે સમાનતા ધરાવે છે, જેમ કે અવલોકનકર્તા અને અવલોકિત વચ્ચેનો અભેદ ઉપનિષદોમાં 108થી વધુ ગ્રંથો છે, જેમાં બૃહદારણ્યક, છાંદોગ્ય અને માંડુક્ય જેવા મુખ્ય છે. આમાં બ્રહ્માંડની ઉત્પત્તિ, જીવન-મૃત્યુનું ચક્ર અને મોક્ષની વાત છે. વેદાંગોમાં શિક્ષા, કલ્પ, વ્યાકરણ, નિરુક્તિ, છંદ અને જ્યોતિષનો સમાવેશ થાય છે, જે વેદોના અધ્યયન માટે આવશ્યક છે. આ તત્ત્વો દર્શાવે છે કે ભારતીય જ્ઞાનમાં વિજ્ઞાન અને આધ્યાત્મિકતા અભિન્ન છે.

આયુર્વેદ અને ચિકિત્સા ક્ષેત્રમાં ચરક અને સુશ્રુત સંહિતાઓ મુખ્ય છે. આયુર્વેદ 'આયુષ'નું વિજ્ઞાન છે, જેમાં ત્રિદોષ (કફ, વાત, પિત્ત), સપ્તધાતુ અને ત્રિમલના સંતુલન પર આધારિત છે. તેમાં વનસ્પતિઓ, ખનિજો અને જીવનશૈલી દ્વારા રોગની સારવાર કરવામાં આવે છે. ચરક સંહિતામાં આંતરિક ચિકિત્સાનું વર્ણન છે, જ્યારે સુશ્રુત સંહિતામાં શસ્ત્રક્રિયા છે. સુશ્રુતને 'શસ્ત્રચિકિત્સાના પિતા' કહેવામાં આવે છે. જેમણે પ્લાસ્ટિક સર્જરી, કેટરેક્ટ ઓપરેશન અને 300થી વધુ સર્જિકલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ્સ વિકસાવ્યા. આજે, WHO આયુર્વેદને માન્યતા આપે છે અને તેને આધુનિક ચિકિત્સા સાથે જોડવાના પ્રયાસો થઈ રહ્યા છે. કોવિડ-19માં આયુર્વેદિક ઔષધિઓ જેમ કે અશ્વગંધા અને ગિલોયનો ઉપયોગ થયો. આયુર્વેદમાં યોગ અને પ્રાણાયામનો પણ સમાવેશ છે, જે

માનસિક આરોગ્ય માટે મહત્વપૂર્ણ છે. આ પદ્ધતિ પ્રિવેન્ટિવ હેલ્થકેર પર ભાર મૂકે છે, જે આધુનિક તબીબી વિજ્ઞાનને પૂર્ણ કરે છે.

ગણિત અને ખગોળશાસ્ત્રમાં આર્યભટ્ટ, ભાસ્કરાચાર્ય અને વરાહમિહિર જેવા વિદ્વાનોનું યોગદાન અમર છે. આર્યભટ્ટે 'આર્યભટ્ટીયમ'માં શૂન્ય, દશાંશ પદ્ધતિ, પૃથ્વીની ગોળાકાર અને તેની ધરી પર ફરવાનું વર્ણન કર્યું. તેમણે પાઈ (π)નું મૂલ્ય 3.1416 તરીકે ગણ્યું અને ગ્રહણોની ગણતરી કરી. ભાસ્કરાચાર્યે 'લીલાવતી'માં અલ્જેબ્રા અને ત્રિકોણમિતિ વિકસાવી, જ્યારે 'સિદ્ધાંતશિરોમણિ'માં ગ્રહોની ગતિનું વર્ણન છે. વરાહમિહિરે 'બૃહતસંહિતા'માં ભૂકંપ, વરસાદ અને જ્યોતિષની આગાહી કરી. આ જ્ઞાને અરબી અને યુરોપીય વિજ્ઞાનને પ્રભાવિત કર્યું અને આજે અવકાશ વિજ્ઞાનમાં વપરાય છે, જેમ કે દર્શન અને નીતિશાસ્ત્રમાં અર્થશાસ્ત્ર અને યોગસૂત્ર જેવા ગ્રંથો મુખ્ય છે. ભગવદ્ગીતા કર્મયોગ, ભક્તિયોગ અને જ્ઞાનયોગની વાત કરે છે, જેમાં નિષ્કામ કર્મ અને ધર્મનું મહત્વ છે. તે આધુનિક મેનેજમેન્ટ અને નીતિશાસ્ત્રમાં વપરાય છે. ચાણક્યનું અર્થશાસ્ત્ર રાજ્યવ્યવસ્થા, અર્થશાસ્ત્ર અને નીતિ વિશે છે, જેમાં 'ધર્મ', 'અર્થ', 'કામ' અને 'મોક્ષ'નું સંતુલન છે. પતંજલિના યોગસૂત્રમાં અષ્ટાંગ યોગનું વર્ણન છે, જે માનસિક અને શારીરિક આરોગ્ય માટે છે. આ ગ્રંથો જીવનના વ્યવહારિક અને નૈતિક પાસાઓને આવરી લે છે અને આજે કોર્પોરેટ એથિક્સમાં પ્રયોજાય છે.

આ તત્ત્વો દર્શાવે છે કે ભારતીય જ્ઞાન માત્ર સિદ્ધાંતોનો સંગ્રહ નથી, પરંતુ જીવન જીવવાની એક સંપૂર્ણ પદ્ધતિ છે. આ પરંપરામાં 64 કળાઓનું વર્ણન છે, જેમાં સંગીત, નૃત્ય, વાસ્તુશાસ્ત્ર અને હસ્તકલાનો સમાવેશ છે, જે આધુનિક ક્રિએટિવ ઇન્ડસ્ટ્રીને પ્રભાવિત કરે છે. દૃષ્ટાંત તરીકે વાસ્તુશાસ્ત્રમાં ધરોનું નિર્માણ પર્યાવરણ સાથે સંતુલિત છે, જે આજના ગ્રીન આર્કિટેક્ચરમાં જોવા મળે છે.

૨. ભારતીય જ્ઞાન પરંપરા વિષયક સંશોધનનો ઇતિહાસ:

ભારતીય જ્ઞાન પરંપરા પર સંશોધનનો ઇતિહાસ ખૂબ જૂનો છે. તક્ષશિલા અને નાલંદા જેવી પ્રાચીન વિદ્યાપીઠો વિશ્વના પ્રથમ વિશ્વવિદ્યાલયોમાંના હતા. તક્ષશિલા ઈ.સ. પૂર્વે 700માં સ્થાપિત થઈ અને ત્યાં 64 ક્ષેત્રોમાં શિક્ષણ આપવામાં આવતું હતું, જેમાં ગણિત, ચિકિત્સા અને યુદ્ધકળા સામેલ હતા. નાલંદા ઈ.સ.ની

5મી સદીમાં સ્થાપિત થયું અને ત્યાં 10,000 વિદ્યાર્થીઓ અને 1500 શિક્ષકો હતા, જ્યાં વેદ, બૌદ્ધ દર્શન અને વિજ્ઞાનનું અધ્યયન થતું હતું. વિદેશી વિદ્યાર્થીઓ જેમ કે ચીની પ્રવાસી હ્યુ-એન ત્સાંગ અને ઇ-ત્સિંગ ત્યાં આવ્યા અને ભારતીય જ્ઞાનને વિશ્વમાં ફેલાવ્યું.

ગુપ્તકાળમાં આ સંશોધનોનો ઉદય થયો, જેમાં આર્યભટ્ટ અને વરાહમિહિર જેવા વિદ્વાનો હતા. મધ્યયુગમાં ભાસ્કરાચાર્ય અને માધવ જેવા ગણિતજ્ઞોએ કેરળ સ્કૂલ ઓફ મેથેમેટિક્સ વિકસાવી, જે કેલ્ક્યુલસના પાયા નાખ્યા. વસાહતી કાળમાં બ્રિટિશ વિદ્વાનો જેમ કે વિલિયમ જોન્સ અને મેક્સ મુલરે સંસ્કૃત ગ્રંથોનો અનુવાદ કર્યો, પરંતુ તેમાં ક્ષતિ પણ આવી. સ્વાતંત્ર્ય પછી, ભારત સરકારે IKS પર સંશોધનને પ્રોત્સાહન આપ્યું. 1980માં ઇન્ડિયન કાઉન્સિલ ઓફ ફિલોસોફિકલ રિસર્ચ (ICPR) અને 2000માં ટ્રેડિશનલ નોલેજ ડિજિટલ લાઇબ્રેરી સ્થાપિત થયા, જે પેટન્ટ ચોરીને અટકાવે છે.

આજે, શિક્ષણ મંત્રાલયના IKS વિભાગ દ્વારા સંશોધનને પ્રોત્સાહન મળે છે. NEP 2020માં IKSને અભ્યાસક્રમમાં સમાવેશ થયો છે, જેમાં IIT અને અન્ય સંસ્થાઓમાં MoU થયા છે. ગુજરાતમાં ગુજરાત યુનિવર્સિટી અને IIM અમદાવાદમાં IKS પર પરિષદો યોજાય છે.

3. આધુનિક સંશોધન અને એપ્લિકેશન્સ:

આધુનિક સંશોધનમાં IKSને વિજ્ઞાન સાથે જોડવામાં આવી રહ્યું છે. પુરાતત્ત્વમાં રાખીગઢી અને સિંધુ ઘાટીના પુરાવાઓ દર્શાવે છે કે ભારતીય જ્ઞાન સ્વદેશી છે. આયુર્વેદને કોવિડમાં ઉપયોગ થયો અને IITમાં IKS પર સંશોધન થઈ રહ્યા છે. ગણિતમાં ભારતીય અલ્ગોરિધમ્સને AIમાં વાપરવામાં આવે છે. દર્શનમાં ગીતાના સિક્કાંતોને બિઝનેસ એથિક્સમાં અપનાવવામાં આવે છે. ગુજરાતમાં આ પરંપરાને પ્રોત્સાહન મળી રહ્યું છે, જેમ કે ગુજરાતી સાહિત્યમાં ગાંધીજીના લેખોમાં IKSનું પ્રતિબિંબ છે.

૪. વર્તમાન મહત્વ અને પડકારો- ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલી (IKS):

ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલી (Indian Knowledge Systems - IKS) એ પ્રાચીન ભારતીય વિજ્ઞાન, દર્શન અને વ્યવહારિક જ્ઞાનનું વિશાળ સંગ્રહ છે, જેમાં વેદ, ઉપનિષદ, આયુર્વેદ, યોગ, વાસ્તુશાસ્ત્ર અને પર્યાવરણીય

જ્ઞાનનો સમાવેશ થાય છે. આજના સમયમાં IKSનું મહત્વ વધુ વધારે છે કારણ કે તે આધુનિક વિશ્વની પર્યાવરણ અને આરોગ્ય સંબંધિત સમસ્યાઓ માટે વ્યાપક અને ટકાઉ ઉકેલો પૂરા પાડે છે. પર્યાવરણના ક્ષેત્રમાં, IKS પ્રકૃતિ સાથે સંતુલિત માર્ગદર્શન આપે છે. ઉદાહરણ તરીકે, પ્રાચીન ભારતીય પરંપરાઓમાં વનસ્પતિ, પ્રાણીઓ અને પર્યાવરણને પવિત્ર માનવામાં આવે છે, જે આજે આબોહવા પરિવર્તન અને જૈવ વિવિધતાના નુકસાન સામે લડવામાં મદદ કરે છે. ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલી પર્યાવરણીય ટકાઉપણા માટે સમુદાય આધારિત અને સમય-પરીક્ષિત માર્ગદર્શન આપે છે, જેમાં કૃષિ પદ્ધતિઓ જેમ કે વર્મીકમ્પોસ્ટિંગ અને જલ સંરક્ષણના પ્રાચીન તરીકાઓનો સમાવેશ થાય છે. આ જ્ઞાનને આધુનિક પર્યાવરણ વિજ્ઞાન સાથે સંયોજિત કરીને ટકાઉ વિકાસના લક્ષ્યો હાંસલ કરી શકાય છે.

આરોગ્યના ક્ષેત્રમાં IKS નું મહત્વ અનન્ય છે. આયુર્વેદ અને યોગ જેવી પ્રણાલીઓ શરીર, મન અને આત્માના સંતુલન પર ભાર મૂકે છે, જે આજે માનસિક આરોગ્ય અને જીવનશૈલીના રોગો જેમ કે ડાયાબિટીસ અને તણાવ સામે અસરકારક છે. વિશ્વ આરોગ્ય સંસ્થા (WHO) પણ આયુર્વેદને માન્યતા આપે છે અને તેને વૈશ્વિક આરોગ્ય માટે મહત્વપૂર્ણ માને છે. IKS આધારિત જ્ઞાન આધુનિક દવાઓ સાથે મળીને પર્યાવરણ અને આરોગ્યને જોડે છે, જેમ કે હર્બલ ઔષધિઓ જે પર્યાવરણને અનુકૂળ છે. આજના કોવિડ પછીના યુગમાં, IKS રોગ પ્રતિરોધક શક્તિ વધારવા અને સર્વાંગી આરોગ્ય માટે માર્ગદર્શન આપે છે.

પરંતુ IKS ના વિકાસમાં અનેક પડકારો છે. મુખ્ય પડકાર ભાષા અવરોધ છે, કારણ કે મોટા ભાગનું જ્ઞાન સંસ્કૃત, તમિલ અને અન્ય પ્રાચીન ભાષાઓમાં છે, જે આધુનિક વિદ્યાર્થીઓ અને વૈજ્ઞાનિકો માટે સમજવું મુશ્કેલ છે. આ ઉપરાંત, ઔપનિવેશિક કાળથી IKS ની અવગણના થઈ છે, જેના કારણે તેનું જ્ઞાન લુપ્ત થઈ રહ્યું છે અને તેને આધુનિક શિક્ષણમાં સ્થાન મળતું નથી. આર્થિક અને સામાજિક પડકારો પણ છે, જેમ કે આદિવાસી સમુદાયોમાં જ્ઞાનના સંરક્ષણ અને પ્રસારણ માટે સંસાધનોની અછત. દસ્તાવેજીકરણનો અભાવ અને મૌખિક પરંપરાઓને કારણે પણ જ્ઞાન ખોવાઈ રહ્યું છે.

આ પડકારોનું નિવારણ રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ (NEP) 2020 દ્વારા કરવામાં આવી રહ્યું છે. NEP 2020 IKS ને મુખ્ય પ્રવાહના શિક્ષણમાં સંકલિત કરવા પર ભાર મૂકે છે, જેમાં તમામ સ્તરો પર અભ્યાસક્રમમાં IKS નો સમાવેશ કરવાનો છે. આ નીતિ ભારતીય જ્ઞાનને પુનર્જીવિત કરીને ભાષા અવરોધોને દૂર કરવા માટે અનુવાદ અને આધુનિકીકરણની વ્યવસ્થા કરે છે. NEP દ્વારા સંશોધન અને વિકાસ માટે ભંડોળ અને સંસ્થાઓની સ્થાપના કરવામાં આવી રહી છે, જે અવગણનાને રોકશે અને IKS ને વૈશ્વિક સ્તરે પ્રોત્સાહિત કરશે. આ રીતે, NEP IKS ને આધુનિક શિક્ષણ સાથે જોડીને ભારતને આત્મનિર્ભર અને ટકાઉ વિકાસ તરફ લઈ જશે.

આમ, IKS આજે પર્યાવરણ અને આરોગ્ય માટે અનિવાર્ય છે, અને NEP તેના પડકારોને પહોંચી વળીને તેને મજબૂત કરી રહી છે. આનાથી ભારતીય સંસ્કૃતિનું પુનરુત્થાન થશે અને વૈશ્વિક સમસ્યાઓના ઉકેલ મળશે.

તારણ :

ભારતીય જ્ઞાન પરંપરા (Indian Knowledge Systems - IKS) એ માત્ર ભૂતકાળનો વારસા નથી, પરંતુ આધુનિક વિશ્વની સમસ્યાઓના ઉકેલ માટેનું એક શક્તિશાળી માર્ગદર્શન છે. આ પરંપરા વેદો, ઉપનિષદો, આયુર્વેદ, ગણિત, ખગોળશાસ્ત્ર, દર્શનશાસ્ત્ર અને કળાઓના સમૃદ્ધ સંગ્રહ દ્વારા વિશ્વને એક હોલિસ્ટિક દૃષ્ટિકોણ આપે છે, જેમાં વિજ્ઞાન, આધ્યાત્મિકતા અને વ્યવહારિક જીવનનું સંતુલન છે. આ જ્ઞાન પરંપરા 'શ્રુતિ', 'સ્મૃતિ' અને 'અનુભવ' પર આધારિત છે, જે માનવ જીવનને પ્રકૃતિ અને બ્રહ્માંડ સાથે જોડે છે. આજના વૈશ્વિકીકરણના યુગમાં, જ્યાં પર્યાવરણીય કટોકટી, માનસિક આરોગ્યની સમસ્યાઓ અને સામાજિક અસમાનતા જેવા પડકારો વધી રહ્યા છે, IKS આ સમસ્યાઓનો સામનો કરવા માટે ટકાઉ અને સંતુલિત ઉકેલો પૂરા પાડે છે.

આ પરંપરાનું મહત્વ રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ (NEP) 2020માં સ્પષ્ટપણે જોવા મળે છે, જે IKSને શિક્ષણમાં સમાવવાની હિમાયત કરે છે. NEPનો ધ્યેય યુવા પેઢીમાં રાષ્ટ્રીય ગૌરવ અને આત્મવિશ્વાસ જગાડવાનો છે,

જેથી તેઓ પોતાના સાંસ્કૃતિક વારસાને સમજીને આધુનિક વિજ્ઞાન સાથે જોડી શકે. આયુર્વેદ, યોગ અને ધ્યાન જેવી પદ્ધતિઓ આજે વૈશ્વિક સ્તરે માન્યતા પ્રાપ્ત કરી રહી છે, જેમાં વિશ્વ આરોગ્ય સંગઠન (WHO) પણ તેની પ્રશંસા કરે છે. ઉદાહરણ તરીકે, કોવિડ-19 મહામારી દરમિયાન આયુર્વેદિક ઔષધિઓ અને યોગનો ઉપયોગ રોગપ્રતિકારક શક્તિ વધારવા માટે કરવામાં આવ્યો, જે દર્શાવે છે કે આ પરંપરા આધુનિક વિજ્ઞાનને પૂર્ણ કરે છે. IKSનું ગણિત અને ખગોળશાસ્ત્ર આધુનિક ટેકનોલોજી અને અવકાશ વિજ્ઞાનમાં પણ ઉપયોગી છે. આર્યભટ્ટની શૂન્ય અને દશાંશ પદ્ધતિ આજના કમ્પ્યુટર વિજ્ઞાનનો પાયો છે, જ્યારે ભાસ્કરાચાર્યની ગણતરીઓ અવકાશ મિશનમાં મદદરૂપ થાય છે. દર્શનશાસ્ત્રમાં ભગવદ્ગીતા અને અર્થશાસ્ત્ર જેવા ગ્રંથો નીતિશાસ્ત્ર અને મેનેજમેન્ટમાં નવા પરિમાણો ઉમેરે છે. આ ગ્રંથો નિષ્કામ કર્મ અને સામાજિક જવાબદારીના મૂલ્યો શીખવે છે, જે આજના કોર્પોરેટ જગતમાં પણ લાગુ પડે છે.

ગુજરાતમાં આ પરંપરાને પ્રોત્સાહન આપવા માટે ગુજરાત યુનિવર્સિટી અને IIM અમદાવાદ જેવી સંસ્થાઓમાં પરિષદો અને સંશોધન કાર્યક્રમો યોજાય છે. ગાંધીજીના ગુજરાતી લેખોમાં IKSનું પ્રતિબિંબ જોવા મળે છે, જેમાં નીતિ, સ્વદેશી અને સ્થિરતાની વાત છે. આ પરંપરાને યુવા પેઢી સુધી પહોંચાડવા માટે શિક્ષણમાં ગુજરાતી અને અન્ય પ્રાદેશિક ભાષાઓનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ. આ પરંપરાને પુનર્જનન આપવામાં કેટલાક પડકારો છે, જેમ કે ભાષા અવરોધ, અંગ્રેજીનું વર્ચસ્વ અને ઐતિહાસિક અવગણના. આધુનિક શિક્ષણમાં પશ્ચિમી વિચારધારાઓનું પ્રભુત્વ રહ્યું છે, જેના કારણે IKSનું મહત્વ ઘટ્યું. જોકે, NEP 2020 અને TKDL જેવા પ્રોજેક્ટ્સ આ પડકારોને દૂર કરી રહ્યા છે. ભવિષ્યમાં, IIT અને AIIMS જેવી સંસ્થાઓમાં IKS પર સંશોધન વધારવું જોઈએ, જેથી આ જ્ઞાન વૈશ્વિક સ્તરે પહોંચે. આ પરંપરા આપણને યાદ અપાવે છે કે જ્ઞાન એ વિશ્વને શાંતિ, સમૃદ્ધિ અને સંતુલન આપવાનું સાધન છે.

A Study of the Education System in India: Past, Present, and Future

Dr. Kavita Joshi (Economics Department)

The educational system of any nation is the foundation of its growth and prosperity. It is an effective tool for social change, national integration, and human growth rather than just a way to make a living. Since education has been carefully linked into India's intellectual, ethical, and cultural traditions for thousands of years, it occupies a special and valued place in the nation. The Indian educational system has long been admired for its complete approach, encouraging not only intellectual development but also moral, emotional, and behavioral growth.

The Gurukul system, in which students, typically referred to as shishyas, lived with their professors in an atmosphere that promoted self-discipline, humility, and a fundamental respect for knowledge, is where India's educational history began.

Through the study of disciplines like philosophy, mathematics, astronomy, medicine, literature, and the Vedas, the focus was on the holistic development of the individual—physical, mental, and spiritual. Creating responsible citizens with a solid moral foundation and a sense of obligation to society was the goal of this traditional educational paradigm.

The Indian education system has evolved through different stages over time, from ancient centers of learning such as Takshashila, Nalanda, and Vikramshila, which attracted academics from all over the world, to modern schools created during and after British rule. Significant changes occurred during the colonial era, including the introduction of Western sciences, English as a language of education, and a structured structure for schools and colleges. With this, value-based learning gave way to a system that prioritized employability and literacy.

After independence, education became an important part of India's development process. The government recognized that a strong educational system is critical to achieving social fairness, economic progress, and technological advancement. With the arrival of the digital age, the Indian educational system has experienced yet another significant change. The traditional classroom has been transformed by digital learning platforms, online schooling, and smart technologies.

Thus, the purpose of education in India has changed significantly over time, moving from the old goal of teaching ethical and religious knowledge to the modern goal of promoting technical skills and professional excellence.

Historical Background of Education in India

India has one of the world's oldest and richest educational histories, that includes centuries and reflecting the country's diverse cultural, religious, and philosophical traditions. Education in India has its origins in the Vedic era (1500–500 BCE), when oral traditions were the main method of information transmission. Education at this time was centered on the intellectual, moral, and spiritual growth of the individual rather than just teaching facts. In Gurukuls, students, referred to as shishyas, would live with their instructors (gurus) and learn by conversation, observation, and hands-on practice. Philosophy, mathematics, astronomy, language, literature, music, and martial arts were all included in the extensive and comprehensive curriculum. knowledge that could direct decisions in life.

As Indian civilization advanced, higher educational institutions emerged, becoming well-known not only in India but around the world. From the fifth to the twelfth centuries CE, establishments such as Takshashila (Taxila), Nalanda, and Vikramshila developed became centers of higher education. Students and researchers from places as far away as China, Persia, and Greece were drawn to these colleges because they offered studies in medicine, law, politics, astronomy, literature, and religion. With libraries, lecture halls, and residential facilities, these centers offered systematic education that reflected a highly structured and active intellectual culture.

The arrival of Islamic kings throughout the medieval period led to the establishment of madrasas and other Islamic educational establishments. By introducing courses in medicine, mathematics, geometry, astronomy, geography, philosophy, and literature, these institutions enhanced India's educational system and combined traditional knowledge with novel concepts. During this time, notable scientists and academics flourished, adding to Indian and global knowledge.

The Indian educational system underwent a significant alteration during the colonial era, especially during British administration. The English language, contemporary sciences, and administrative abilities were prioritized in the Western-style education that the British brought. A system of education based in English was established by the Macaulay's Minute of 1835 with the goal of producing a class of middlemen who could help with administration. Traditional Indian learning systems and vernacular languages declined as a result of this system, even if it revolutionized education and provided access to world knowledge.

Structure of the Education System in India

The Indian education system is one of the largest and most diverse in the world, designed to cater to the learning needs of over 1.5 billion people. Currently, it follows the 10+2+3 structure, which provides a systematic progression from primary schooling to higher education, ensuring a strong foundation in basic literacy, conceptual understanding, and professional skills. In recent years, this structure is gradually being

reformed under the National Education Policy (NEP) 2020, but the 10+2+3 system still forms the backbone of Indian education.

1. Primary Education (Grades 1–5)

Primary education is the first stage of formal learning, typically for children aged 6 to 10 years. At this level, the focus is on basic literacy and numeracy, helping students develop reading, writing, and arithmetic skills. Alongside academic learning, emphasis is given to social skills, discipline, values, and creative expression through art, music, and physical activities. Primary education is crucial as it lays the foundation for higher learning and ensures that every child achieves minimum educational standards.

2. Upper Primary Education (Grades 6–8)

Upper primary education, also called middle school, targets children aged 11 to 13 years. During this stage, students move beyond basic literacy and numeracy to conceptual learning, fostering critical thinking and problem-solving skills. Subjects such as science, social studies, mathematics, languages, and environmental studies are taught in a more structured and detailed manner. Students are encouraged to participate in group activities, projects, and extra-curricular programs to develop leadership, teamwork, and holistic understanding.

3. Secondary Education (Grades 9–10)

Secondary education, for students aged 14 to 16 years, introduces learners to more specialized and advanced subjects. At this stage, students are gradually prepared for career-oriented learning. Schools typically offer a common curriculum covering core subjects like mathematics, science, social science, languages, and computer education. This stage also emphasizes examinations and assessment, as students appear for board exams at the end of Grade 10, which play a key role in shaping their academic future.

4. Higher Secondary Education (Grades 11–12)

Higher secondary education, or senior secondary schooling, is a critical stage where students aged 16 to 18 years choose a stream based on their interests and career aspirations. The three main streams are: Science, Commerce, Arts/Humanities. At this stage, education focuses on in-depth knowledge, analytical skills, and preparation for higher studies or professional courses.

5. Higher Education

Higher education in India includes undergraduate, postgraduate, and doctoral programs offered by universities, colleges, and professional institutes. Undergraduate courses usually last three to four years, while postgraduate programs take one to two years. Doctoral programs focus on research and innovation. Higher education is highly diverse, covering disciplines such as engineering, medicine, law, management, arts, sciences, and vocational studies. Renowned institutions like IITs, IIMs, AIIMS, and central universities contribute to advanced learning and global research standards.

Additional Components

In addition to the formal education structure, India has vocational training, technical education, and distance learning programs to make education more accessible and employment-oriented.

- **Vocational Training:** Programs aimed at developing specific skills for industries like IT, agriculture, healthcare, and manufacturing.
- **Technical Education:** Focuses on engineering, technology, and applied sciences to meet the demands of a modern economy.
- **Distance and Online Learning:** Platforms like SWAYAM and digital classrooms ensure that education reaches remote areas and non-traditional learners.

These supplementary pathways ensure that the education system in India is inclusive, flexible, and capable of catering to the diverse needs of its population, preparing students not just academically but also for professional and social life.

Challenges in the Indian Education System

Despite significant progress over the decades, the Indian education system continues to face multiple challenges that hinder its ability to provide equitable, high-quality, and skill-oriented education to all citizens. These challenges are deeply rooted in socio-economic disparities, policy implementation gaps, and systemic inefficiencies.

1. Inequality in Access

One of the most pressing issues in Indian education is the inequality in access. Children from rural areas, economically weaker sections, and marginalized communities often struggle to attend school due to factors

such as poverty, distance, social discrimination, and gender bias. While urban students may have access to well-equipped schools and private coaching, many rural schools suffer from overcrowding and lack of trained teachers. This disparity creates a digital and learning divide, limiting opportunities for large segments of the population to acquire quality education.

2. Infrastructure Deficiency

A significant number of schools in India, especially in rural and remote areas, suffer from inadequate infrastructure. Many schools lack basic facilities such as safe classrooms, electricity, clean drinking water, functional toilets, libraries, and laboratories. Without these fundamental amenities, it becomes challenging to provide an effective learning environment, adversely affecting attendance, student engagement, and overall educational outcomes. Infrastructure gaps also limit the implementation of modern teaching methods such as digital and experiential learning.

3. Quality of Education

While enrollment rates in India have increased significantly, the quality of education remains a major concern. Traditional teaching methods often rely heavily on rote learning, emphasizing memorization over understanding. As a result, students may score well in examinations but lack critical thinking, problem-solving, creativity, and application-based skills. The curriculum in many schools is also rigid and theoretical, making it difficult for students to relate learning to real-world contexts.

4. Teacher Shortage and Training

A shortage of qualified and well-trained teachers continues to affect the standard of education. According to reports, many schools, particularly in rural areas, operate with a teacher vacancy rate exceeding 25%, leading to overcrowded classrooms and overburdened staff. In addition, teacher training programs often fail to equip educators with modern pedagogical techniques, digital skills, and methods for inclusive education. The lack of continuous professional development hampers teachers' ability to foster interactive and student-centric learning.

5. Unemployment and Skill Gap

Another critical challenge is the mismatch between academic education and employability skills. While India produces millions of graduates every year, many of them remain unemployed or underemployed due to a lack of practical skills, industry-relevant knowledge, and vocational training. The education system

often focuses on theoretical knowledge rather than hands-on experience, internships, and entrepreneurship skills. This skill gap limits students' ability to succeed in a competitive job market and affects national economic growth.

6. Additional Challenges

Apart from the above, the education system also struggles with language barriers, regional disparities, student dropouts, and outdated curricula. Moreover, social issues such as child labor, early marriage, and socio-cultural attitudes toward education—especially for girls—further exacerbate these challenges

Future of Education in India

The future of education in India is poised for a major transformation driven by inclusivity, technology, and innovation. With the implementation of the National Education Policy (NEP) 2020, By encouraging innovation, critical thinking, and lifelong learning, India hopes to become a worldwide knowledge superpower. The emphasis is shifting from traditional learning to skill-based and experiential learning, which allows students to apply knowledge in real-world circumstances.

Digital learning platforms, smart classrooms, and artificial intelligence are reshaping how education is delivered, making it more interactive, accessible, and personalized. Emphasis on vocational education and entrepreneurship will equip students with employable skills suited to the needs of a rapidly changing job market.

Furthermore, the integration of multidisciplinary education, research, and global collaboration will foster innovation and adaptability. The vision is to build an education system that is flexible, inclusive, and future-ready, empowering India's youth to lead confidently in a competitive, technology-driven world.

Conclusion

Education is not merely a process of acquiring knowledge; it is the very foundation upon which the progress and prosperity of a nation rest. The Indian education system, with its deep historical roots and continuous evolution, reflects the country's enduring commitment to learning and development. From the ancient Gurukul tradition to today's technology-enabled classrooms, India's journey in education has been both inspiring and transformative.

Despite remarkable achievements, challenges such as inequality in access, inadequate infrastructure, and the gap between education and employability continue to persist. However, with the implementation of progressive reforms like the National Education Policy (NEP) 2020, there is renewed hope for a more inclusive, flexible, and skill-oriented education system.

The future of Indian education lies in blending traditional wisdom with modern innovation, fostering critical thinking, creativity, and global competence among learners. If effectively implemented, these reforms can empower the youth to become not only job seekers but also job creators, contributing meaningfully to the nation's growth.

The fundamental goal of education must be to create responsible citizens with the values, information, and abilities to create a just and sustainable society. In order to achieve the goal of "Viksit Bharat 2047," which is to make India a fully advanced, knowledge-driven country, a strong, creative, and caring educational system will be essential.

'સાહિત્ય અને સમાજ'

ડૉ.કનુભાઈ બી. પરમાર

(ગુજરાતી વિભાગ)

સમાજને પ્રતિબિંબિત કરવાનું સૌથી ઉત્તમ માધ્યમ એટલે સાહિત્ય. સાહિત્ય એક સાંસ્કૃતિક અને સામાજિક પ્રવૃત્તિ છે. સંસ્કૃતિનાં અંગોમાં સાહિત્ય અને સમાજ બંને સમાવિષ્ટ છે. સમાજ સાંસ્કૃતિક પ્રગતિ માટે છે, તેમ સાહિત્ય પણ માનવ અને સંસ્કૃતિના વિકાસ અર્થે છે. સાહિત્ય સમાજને સ્પર્શતું અને તેને સુધારતું - સંસ્કારતું - આનંદ આપતું કલાસ્વરૂપ છે.

સાહિત્ય : સામાજિક સ્વરૂપ

સાહિત્ય સામાજિક સ્વરૂપ છે. સાહિત્યમાં સર્જક અને ભાવક એટલે કે સામાજિકનો સંગમ કે સહભાવ થાય છે. નાટક સામાજિકોના આનંદ અને ઉપદેશ માટે છે તેમ કહેવાયું છે. સાહિત્ય એક સમૂહમાધ્યમ છે, તે એક સમાજ કે જનસમૂહને સ્પર્શે છે અને તેના જીવનને પ્રભાવિત કરે છે.

કવિતા જેવાં આત્મલક્ષી સ્વરૂપોને બાદ કરીએ તો સાહિત્યનાં વિવિધ સ્વરૂપો પરલક્ષી અને સમાજલક્ષી છે. નાટક તો સમાજ વચ્ચે રજૂ થાય છે અને સમાજના મનોરંજન સાથે સમાજને ઉન્નત કરવાનું સામાજિક કલ્યાણનું કાર્ય કરે છે. નવલકથા તો સ્વરૂપે જ સામાજિક છે. એક નવલકથા એટલે એક સમાજ. 'માનવીની ભવાઈ' એટલે ઇડરિયા મુલકનો સમાજ ને 'બનગરવાડી' એટલે મહારાષ્ટ્રના એક ગામડાના પશુપાલકોનો સમાજ. 'સરસ્વતીચંદ્ર' જાતજાતના સમાજની ઝાંખી કરાવે. સાહિત્યમાં ક્યાંક શિષ્ટ સમાજ આવે, તો ક્યાંક પલ્લીસમાજ, નવલકથા, વાર્તા કે નાટક સમાજનું ચિત્રણ ને અવલોકન કરે છે. સમાજનું નવનિર્માણ કરવાનો પ્રયત્ન પણ કરે છે. નવલકથા સમાજપરિવર્તનના મહાનિબંધનો વિષય છે.

સાહિત્ય : સમાજદર્પણ

મધ્યકાલીન સાહિત્યમાં ભક્તિ-જ્ઞાન-દર્શનની અનુભૂતિની ઊર્મિકવિતામાં સમાજ બહુ ઓછો આવતો. જ્ઞાન અને ભક્તિનો બોધ કરનારા કવિઓ સંસારને અસાર માનતા અને સમાજને ભાંડતા. એ ભાંડણલીલામાંથી સમાજના વરવા રૂપનું દર્શન થાય છે. અખાના છપ્પા કે ભોજાના ચાબખા સમાજની ટીકા કરે છે, પણ તે પર્મની દ્રષ્ટિએ. એટલે તે સાચી સામાજિક કવિતા નથી. આખ્યાનોમાં 'કુંવરબાઈનું મામેરું' જેવામાં ગુજરાતી સમાજનું વાસ્તવિક કે પછી સાહિત્યિક દસ્તાવેજ જેવું ચિત્ર મળે છે, ત્યાં પણ સમાજનું તટસ્થ નિરૂપણ નથી. 'જુઓને, આ સમાજ ભગતન કેવો હેરાન કરે છે?' એવું દર્શાવવા માટે આલેખાયેલું ચિત્ર છે.

સાહિત્ય : સમાજસુધારાનું માધ્યમ

નર્મદ-દલપતરામનો સુધારાયુગ સમાજની સમીક્ષા કરી સુધારાની ક્ષાન્તિનો બોધ કરે છે. મોટે ભાગે કુરિવાજોને દૂર કરવાની અને સુધારો અપનાવવાની એ ઝુંબેશ છે. ગાંધીજી તો સમાજસુધારક હતા. એટલે ગાંધીયુગનું સામાજિક સાહિત્ય વિવિધ ક્ષેત્રોને સ્પર્શે છે. ખાસ કરીને ભદ્રલોકથી નીચે ઊતરી શુદ્રલોકને અપનાવે છે. દરિદ્રનારાયણની ભાવનાથી નીચલા વર્ગના સમાજના ઉચ્ચ ગુણો પ્રગટાવે છે. ધૂમકેતુનો અલીડોસો, ભૈયાદાદા અને મોચી તથા દ્વિરેફની ખેમી એ રીતે ખાન ખેંચે છે. ર. વ. દેસાઈ સમાજજીવનની નવલકથાઓ આપે છે. મુનશી સામાજિક નાટકો ને નવલો આપે છે. સમાજવાદી અભિગમ આવે છે. માર્ક્સ અને ગાંધીની ભાવના ભેગી ધૂંટાય છે ને ઠેરઠેર વ્યક્ત થાય છે. નવલકથામાંનું 'કલ્યાણગ્રામ' તો 'સરસ્વતીચંદ્ર'થી આગળ વધી 'ગ્રામલક્ષ્મી' ને છેક 'બાવડાનાં બળે' સુધી આલેખાયા છે. સાહિત્ય સમાજજીવનનાં આંદોલનને ઝીલતું આગળ વધે છે અને આધુનિક સાહિત્યના અ-સમાજ સુધી પહોંચે છે.

આમ, સાહિત્ય અને સમાજનો સંબંધ સતત પરસ્પરના પ્રભાવને ઝીલતો રહે છે. સમાજજીવનનાં આંદોલનો સાહિત્યમાં આંદોલન સર્જે છે. સમાજવાદી સાહિત્ય કે પ્રગતિવાદી સાહિત્ય એનાં નિદર્શન છે. તો, સાહિત્ય પણ સમાજપરિવર્તનનું એક અનોખું સાધન છે.

સાહિત્ય : સમાજજીવનની સમીક્ષા

સાહિત્યમાં આલેખાય છે તે સમાજજીવન એ સાહિત્યે કરેલી સમાજજીવનની સમીક્ષા પણ છે. સાહિત્ય એ જીવનની સમીક્ષા છે, એટલે સમાજજીવનની પણ સમીક્ષા છે. સમાજશાસ્ત્રીય અવલોકન સાહિત્યનો વિષય બને છે. આજે પણ દહેજ, પૈઠણ, સ્ત્રી ઉપરના બળાત્કાર, સ્ત્રીહત્યા, લગ્ન, છુટાછેડા, કુટુંબજીવનના પ્રશ્નો, સામાજિક સમસ્યાઓ સાહિત્યમાં વિષય બનીને આવે છે. સમાજ આંતરિક વ્યવહાર અને પરસ્પર સહકારના પાયા પર ઊભો છે. એ આધાર હયમર્થ એવી ઘટનાઓ સાહિત્યનો વિષય બને છે. કેટલાક સાહિત્યકારો તો સામાજિક સાહિત્યકારો જ છે. સાહિત્યમાં સામાજિક નવલકથાઓ અને સામાજિક નાટકોના તો વિશિષ્ટ વર્ગ છે.

સમાજવાદની સામે વ્યક્તિવાદ આવે છે અને સાહિત્યના આધુનિક પ્રકારોમાંથી સમાજ ઓછો થઈ જાય છે. લઘુનવલ સમાજને બદલે વ્યક્તિને કેન્દ્રમાં રાખે છે. 'સરિયલ' સાહિત્ય અચેતન મનને આલેખે છે, જોકે ત્યાં પણ 'સામૂહિક અચેતન મન' છે. એબ્સર્ડ નાટકો વિચિત્ર સમાજ કરતાં વિચિત્ર વ્યક્તિઓને જ વિશેષ આલેખે છે. વાર્તા-કવિતા વ્યક્તિના આંતરિક વ્યાપારનું દર્શન કરાવે છે. અસ્તિત્વવાદી નવલકથામાં સમાજના સંદર્ભમાં માનવીનું અસ્તિત્વ વર્ણવાય છે. આજનું સાહિત્ય સમાજના વાસ્તવિક ચિત્રને આલેખે છે, અ-સામાજિક તત્ત્વોને પણ આલેખે છે.

આધુનિક સાહિત્ય સમાજથી દૂર ચાલ્યું ગયું છે. સાહિત્ય અને સમાજ વચ્ચે જે પરસ્પરને પોષક સંબંધ હતો તે ઓછો ને આછોપાતળો થઈ ગયો છે. આપણું સમાજજીવન કથળતું જાય છે, સમાજમાં જીવનઘોરણો

કે મૂલ્યો બદલાતાં જાય છે. 'ક્યાં છે સમાજ?' એમ પૂછવાનું મન થાય છે. સમાજનો પ્રભાવ કે દાબ ચાલ્યો ગયો છે. સમાજનાં નીતિનિયમોનાં બંધનો કે સામાજિક અંકુશ ઊઠી ગયો છે, ત્યાં સાહિત્યિક સામાજિકતાનું પણ અવમૂલ્યન થાય એ સ્વાભાવિક છે. આજે સાહિત્ય સમાજસુધારાનું શસ્ત્ર રહ્યું નથી. પણ સાહિત્યમાં સમાજનું સૂક્ષ્મ સ્વરૂપ તો આલેખાય છે જ. દલિત સાહિત્ય તો આક્રોશપૂર્વક સામાજિક સમાનતા, સ્વતંત્રતા અને માનવબંધુતાની હાકલ કરે છે. હવે પ્રાદેશિક સમાજો એ અજાણ્યા સમાજો રહ્યા નથી, એથી પ્રાદેશિક સામાજિક નવલકથાઓ અને વાર્તાઓનો યુગ આથમી ગયો છે.

સાહિત્ય : એક વિશ્વસમાજ

પણ હવે નવલકથામાં એક વિશ્વસમાજનું આલેખન થઈ રહ્યું છે. દર્શકે 'ઝેર તો પીધાં છે જાણી જાણી'માં ગ્રામસમાજ, નગરસમાજ, દેશસમાજ પછી વિદેશસમાજનું કે આંતરરાષ્ટ્રીય સમાજનું આલેખન કર્યું. 'સમયઢીપ'માં બે સમાજની તુલના પણ છે. 'ઉર્ધ્વમૂલ'માં મૂળ વગરનાં માનવીઓના સમાજજીવનની સમસ્યા છે. મહાનવલો તો પલટાતા સમાજના રંગો આલેખ્યા વગર રહેતી જ નથી. મહાનગરના પચરંગી સમાજનું આલેખન તો આજેય કથાત્મક સાહિત્યનું આકર્ષણ છે. સાહિત્ય સ્વયં એક વિશ્વમેળો છે, આંતરરાષ્ટ્રીય સમાજચેતના છે.

સાહિત્ય : સામાજિક સંપત્તિ

સાહિત્ય એ સમાજની સૂક્ષ્મ ઉપયોગી લોકોત્તર સંપત્તિ છે. સાહિત્ય એ સમાજનાં સંવેદનોની ખાતાવહી છે. સાહિત્ય એ સમાજની સમીક્ષા છે. સાહિત્ય સમાજ-અભિમુખ રહે અને સમાજ સાહિત્ય-અભિમુખ રહે એમાં ઉભયનું શ્રેય છે. મેથ્યુ આર્નલ્ડ જનતાનો વિવેચક હતો. તેણે સાહિત્યકારોને સમાજજીવનની સમસ્યાઓની સમીક્ષા દ્વારા સમાજનું ધારણ-પોષણ થાય એવા સાહિત્યનું સર્જન કરવાનો અનુરોધ કર્યો હતો. ગાંધીજીએ પણ નીચલા વર્ગના લોકો માટે સાહિત્ય સર્જવાનું કહ્યું હતું. કમનસીબે સામાન્ય લોકોમાં પ્રિય છે તે લોકપ્રિય

સાહિત્ય સાચું ને ઊંચું સાહિત્ય નથી અને ઉત્તમ સાહિત્ય છે તે સમાજ સુધી પહોંચતું નથી. એટલે કલાત્મક સાહિત્ય લઘુ ભદ્ર સમાજનું સાહિત્ય બની રહ્યું છે.

એકંદરે જોતા, સાહિત્ય એ સમાજનું દર્પણ છે, સમાજનો દસ્તાવેજ છે, સમાજની સમીક્ષા છે. સામાજિક શ્રેયનું સામાજિક સમૂહમાધ્યમ છે. સાહિત્ય એ સમાજની અભિવ્યક્તિ છે. પ્લેટો સાહિત્યને સમાજની અનુકૃતિ માનતો. ભરતે પણ નાટકને લોકવૃત્તનું અનુકરણ કહ્યું છે. સૌપ્રથમ, સિસેરોએ કહ્યું હતું કે કવિતા એ સામાજિક રીતિરિવાજોનું દર્પણ છે. લિયોનાર્ડો દ વિંચીએ આગળ વધી કહ્યું કે સાહિત્ય સમાજનું દર્પણ છે તેમ જ કલાકારની ચેતના પણ સાહિત્યનું દર્પણ છે. પ્રશિષ્ટતાવાદી સાહિત્યમાં સમાજનું પ્રતિબિંબ તેમ જ સમાજનો આદર્શ રજૂ થતો. સ્વચ્છંદતાવાદી રંગદર્શી સાહિત્યકારોએ કહ્યું કે સાહિત્ય એ સમાજનો દીપક છે, સમાજને પ્રકાશ આપતું પરિબળ છે. શ્રેષ્ઠ કહે છે કે સાહિત્ય સમાજનું દર્પણ કે દીપક નથી, પણ 'ડાયનેમો' છે. અઢારમી સદીમાં લુઈ દ બોના કહે છે કે સાહિત્ય એ જે તે કાળના સમાજને જાણવાનું સાધન છે. સ્ટેન્ટાલ નવલકથા વિષે કહે છે કે તે એવું ફરતું દર્પણ છે, જે ક્યારેક સ્વયિ સૌંદર્ય, તો ક્યારેક ખાડાનું કીચડ-કદર્ય પ્રતિબિંબિત કરે છે. લોવેન્થલ સાહિત્યને સામાજિક ચેતનાનું માધ્યમ માને છે. ટેઈન કહે છે કે સાહિત્ય એ સમાજની નીપજ છે. પ્રકૃતિવાદીઓ સાહિત્યને સમાજનું યથાર્થ ચિત્રણ માને છે, તો સમાજવાદીઓ સાહિત્યને સમાજકલ્યાણ-પ્રગતિનું સાધન માને છે. લુઈ દ બોના સાહિત્યને સમાજની અભિવ્યક્તિ માને છે. રેને વેલેકને મતે, સાહિત્ય માત્ર સમાજનું દર્પણ જ નથી, પણ તે સંપૂર્ણ ઇતિહાસનો સાર, મૂળ ને સંક્ષેપ છે. આમ, સાહિત્ય અને સમાજ વિવિધ સંબંધે સંકળાયેલાં છે.

સંદર્ભ:

(૧) 'સાહિત્યમીમાંસા'-ડૉ.બહેચરભાઈ પટેલ (યુનિવર્સિટી ગ્રંથનિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ)

અધ્યાપકો દ્વારા વર્ષ દરમ્યાન રજુ કરવામાં આવેલ / પ્રકાશિત થયેલ પેપર

અધ્યાપકનું નામ	રજુ કરવામાં આવેલ / પ્રકાશિત થયેલ પેપરનું શીર્ષક	સેમીનાર/ કોન્ફરન્સ /વર્કશોપ / જર્નલ	જર્નલનું નામ	ISSN/ISBN નંબર	મહિનો અને વર્ષ
DR D V PATEL	“ ROLE OF DIGITAL FINANCIAL SERVICES IN THE UPCOMING ERA OF VIKSHIT BHARAT @ 2047 FROM THE PERSPECTIVE OF COMMERCE AND BUSINESS MANAGEMENT ”	INTERNATIONAL JOURNAL	SANKALPA JOURNAL OF MANAGEMENT AND RESEARCH (A PEER-REVIEWED JOURNAL)	ISSN NO 2231-1904 VOLUME 15 ISSUE 1	JANUARY TO JUNE 2025
DR D K VYAS	“ ROLE OF DIGITAL FINANCIAL SERVICES IN THE UPCOMING ERA OF VIKSHIT BHARAT @ 2047 FROM THE PERSPECTIVE OF COMMERCE AND BUSINESS MANAGEMENT ”	INTERNATIONAL JOURNAL	SANKALPA JOURNAL OF MANAGEMENT AND RESEARCH (A PEER-REVIEWED JOURNAL)	ISSN NO 2231-1904 VOLUME 15 ISSUE 1	JANUARY TO JUNE 2025
DR D K VYAS	ANALYZING THE EFFECT OF EMERGING TRENDS ON THE DIGITAL TRANSFORMATION OF SELECTED MSMES IN DABHOI OF VDODARA DISTRICT	NATIONAL CONFERENCE	PERCEPTION	2395-0129 (VOL.9 ISSUE 2)	APRIL 2025
DR D K VYAS	THE RISE OF UPI IN INDIA'S DIGITAL FINANCIAL SERVICES: A CATALYST FOR FINANCIAL INCLUSION AND CASHLESS TRANSACTIONS	INTERNATIONAL JOURNAL	INSPIRA	2395-7069 (VOL.11 ISSUE 3)	SEPT. 2025
Dr.Priyakant R. Shrimali	કલાની દ્રષ્ટીએ ગુજરાતની રંગભૂમિમાં નાટ્યપરંપરા	સેમીનાર/જર્નલ	Soham: an International multidisciplinary peer reviewed research journal Vol-45, Issue-1	2350-0697	July-Sept. 2025

અધ્યાપકનું નામ	રજુ કરવામાં આવેલ / પ્રકાશિત થયેલ પેપરનું શીર્ષક	સેમીનાર/ કોન્ફરન્સ /વર્કશોપ / જર્નલ	જર્નલનું નામ	ISSN/ISBN નંબર	મહિનો અને વર્ષ
Dr.Priyakant R. Shrimali	પરિવર્તનનો વર્ગખંડ:NEP-2020 શાળાકીય શિક્ષણનો નવો યુગ	સેમીનાર	Two days multidisciplinary national seminar on "Science meets society : a multidisciplinary fusion of science, arts, commerce and humanities for sustainable future"	978-81-996166-7-7	December 2025
Dr. Rakeshbhai R. Vankarsadhu	Uses of AI tools in Demand Forecasting	Journal	Perception : International Multidisciplinary Referred Journal (Peer-Reviewed) Volume: IX, Issue: IV	2395-0129	October - 2025
ડૉ. સાધનાઆર.ટાંક	અનુવાદ અને આધુનિક ટેકનોલોજી: પડકારો અને	સેમીનાર	ત્રિરુપતિ ફાઉન્ડેશન ટ્રસ્ટ સંચાલિત-સરદાર પટેલ કોલેજ ઓફ એજ્યુકેશન, બાકરોલ અને ગુજરાત સાહિત્ય અકાદમી, ગાંધીનગરના સંયુક્ત ઉપક્રમે આયોજિત એક દિવસીય રાષ્ટ્રીયકક્ષા પરિસંવાદ "ગુજરાતી ભાષા સાહિત્ય: ડિજિટલ યુગ અને બદલાતા પ્રવાહો"	-	30/06/2024
ડૉ. સાધનાઆર.ટાંક	ડિજિટલ સંવાદ: ફેસબુક અને ઇન્ટરનેટમાં સાહિત્યિક સર્જનાત્મકતા-નવમાધ્યમ	સેમીનાર & Journal	Bohal Shodh Manjusha AN INTERNATIONAL PEER REVIEWED, REFEREED MULTIDISCIPLINARY & MULTIPLE LANGUAGES RESEARCH JOURNAL UGC Valid Journal (The Gazette of India, Extraordinary Part III, Section 4, Dated July 18, 2018)	ISSN: 2395-7115 Impact Factor 8.642 Vol.-22, Issue-3(2)	Sept. 2025

અધ્યાપકનું નામ	રજુ કરવામાં આવેલ / પ્રકાશિત થયેલ પેપરનું શીર્ષક	સેમીનાર/ કોન્ફરન્સ /વર્કશોપ / જર્નલ	જર્નલનું નામ	ISSN/ISBN નંબર	મહિનો અને વર્ષ
ડૉ. સાધનાઆર.ટાંક	"G20 Declaration and Indian Youth: Literary and Linguistic Perspectives on Emerging Challenges"	સેમીનાર	National Seminar organised by Khwaja Moinuddin Chishti Language University, Lucknow and Sponsored by Indian Council of Social Science Research (ICSSR), New Delhi "Energising Indian Youth in Context of G20 Declaration: Emerging Issues, Challenges and Way Forward"	-	07-08 November, 2025
ડૉ. સાધનાઆર.ટાંક	"ચાંદો ઉગ્યો ચોકમાં...: લોકગીત તથા લોકગીતનો સમન્વય"	Journal	લોકસાહિત્યકાર શ્રી ઝવેરચંદ મેઘાણી લોકસાહિત્ય કેન્દ્ર, રાજકોટ લોકગુર્જરી ત્રિમાસિક (UGC- care listed)	2320-8872 સળંગ અંક : 3 અંક:78 (વર્ષ 14)	ડિસેમ્બર 2025 અંક: 3
ડૉ. સાધનાઆર.ટાંક	CREATIVITY AND RESISTANCE THROUGH TECHNOLOGY: STORYTELLING IN DIASPORA	Journal	GAP BODHI TARU A GLOBAL JOURNAL OF HUMANITIES GRAND ACADEMIC PORTAL RESEARCH JOURNAL Globally peer-reviewed and open access journal Impact Factor: SJIF-5.551, IFS-5.12	ISSN-2581-585 Impact Factor: SJIF-5.551, IFS-5.12	GAP BODHI TARU- Volume-VIII November 2025 Special Issue on Global Insights: Geopolitics, Commerce and Humanities

અધ્યાપકનું નામ	રજુ કરવામાં આવેલ / પ્રકાશિત થયેલ પેપરનું શીર્ષક	સેમીનાર/ કોન્ફરન્સ /વર્કશોપ / જર્નલ	જર્નલનું નામ	ISSN/ISBN નંબર	મહિનો અને વર્ષ
ડૉ. સાધનાઆર.ટાંક	મેર બોલી: સૌરાષ્ટ્રની મૌખિક પરંપરાની ત્રિવેણી - ભાષા, સંસ્કૃતિ અને ઓળખનું સામાજિક-સાંસ્કૃતિક અનુસંધાન"	Journal	એન. એસ. પટેલ આર્ટ્સ (ઓટોનોમસ) કોલેજ, આણંદ દ્વારા પ્રકાશિત થતા કોલેજ સામાયિક "કંઠસંપદા "કંઠસંપદા મણકો- 23/24 Gujarati Biannual Peer Reviewed Journal	2349 - 5901	વર્ષ- 2025-26
ડૉ. સાધનાઆર.ટાંક	भारत के स्वाधीनता संग्राम में साहित्य और साहित्यकारों का योगदान	-	राष्ट्रीयता बोध और भारतीय समाज: एक पुनराख्यान प्रो. गोपीराम शर्मा डॉ. भूपेन्द्र कुमार महेंद्रा	P-ISBN: 978-93-7002-763-3	2025
Dr. kavita joshi	Artificial Intelligence and its Impact on Employment in India	E-Book chapter	Research Matrix with imprint HENXI Publication	ISBN: 978-81-987316-8-5	5TH SEPT,2025
Dr. kavita joshi	"Economic and Social Challenges Faced by Youth: An Analytical Study"	NATIONAL SEMINAR	Indian Council of Social Science Research (I.C.S.S.R) New Delhi		November, 7th & 8th, 2025.
Dr. kavita joshi	GAP BODHI TARU - A GLOBAL JOURNAL OF HUMANITIES	International Seminar	A COMPARATIVE ANALYSIS OF THE IMF AND WTO: ORIGINS, ROLES, AND FUNCTIONS	ISSN No.: 2581-5857	November 2025
Dr. kavita joshi	Indian Economy: 2047 Viksit Bharat	National Conference	भारत 2047 : विकास की दिशा में ऐतिहासिक आधार और नीति-नियोजन दृष्टिकोण	-	-

સંખેડા કોલેજ : સમાચાર પત્રોની નજરે

વિશ્વ યોગ દિવસની ઉજવણીમાં આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંખેડા સહભાગી બની

કમલેશ પટેલ | સંખેડા
તા. 21/6/2025 ના રોજ ડી. બી. પારેખ હાઈસ્કૂલમાં તાલુકા કક્ષાનો વિશ્વ યોગ દિવસની ઉજવણી કરવામાં આવી હતી. તેમાં મામલતદારશ્રી તથા સહકર્મચારીઓની ઉપસ્થિતિમાં શાળા પરિવાર અને કોલેજના આચાર્યશ્રી ડી.વી.પટેલ અને ફિઝિકલ ડાયરેક્ટર શ્રી વી.એન. ગામીત તથા શૈક્ષણિક અને વહીવટી સ્ટાફ તથા એન.એસ. એસ. ના સ્વયંસેવકો અને કોલેજના વિદ્યાર્થી ભાઈઓ બહેનોએ યોગ કરી સ્વાસ્થ્ય સુધારવા માટે સહભાગી બન્યા હતા.

એક્સપ્રેસ
WEDNESDAY • 10-09-2025

NEWS BRIEF

સંખેડા કોલેજમાં વૃક્ષારોપણ કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવ્યું

કમલેશ પટેલ | સંખેડા
તા. 08/09/2025નાં રોજ શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનિવર્સિટી સંલગ્ન આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંખેડા એન.એસ.એસ. વિભાગ દ્વારા એક વૃક્ષ ભારત માતા કે નામ યોજના અંતર્ગત કોલેજ કમ્પાઉન્ડમાં વૃક્ષારોપણના કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં એન.એસ.એસ. યુનિટના સ્વયંસેવકો તથા આચાર્યશ્રી ડો. દીપકભાઈ પટેલ અને શૈક્ષણિક સ્ટાફ તથા વહીવટી સ્ટાફના કર્મચારીઓ પણ જોડાયા હતા. સમગ્ર કાર્યક્રમનું આયોજન એન.એસ.એસ. પ્રોગ્રામ ઓફિસર ડો. પ્રિયકાંત શ્રીમાળી દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં સમગ્ર કોલેજ પરિવારે સહકાર આપ્યો હતો.

સંખેડાની કોલેજમાં સ્વચ્છતા અભિયાન: NSS દ્વારા 'સ્વચ્છતા હી સેવા' કાર્યક્રમ; વિદ્યાર્થીઓ, કોલેજનો સ્ટાફ, સ્વયંસેવકોએ કરી કેમ્પસની સફાઈ

કમલેશ પટેલ | સંખેડા, છોટા ઉદેપુર | 29/09/25

સંખેડાની આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજમાં NSS વિભાગ દ્વારા 'સ્વચ્છતા હી સેવા' અભિયાન અંતર્ગત કેમ્પસ સફાઈ કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આ કાર્યક્રમ 29 સપ્ટેમ્બર, 2025ના રોજ યોજાયો હતો.

એક્સપ્રેસ
WEDNESDAY • 17-09-2025

નમો કે નામ રક્તદાન પ્રોગ્રામમાં NNS વિભાગ સંખેડા કોલેજ સહભાગી બની

તા. 16/9/2025 ના રોજ ડી.બી.પારેખ હાઈસ્કૂલ સંખેડામાં માનનીય વડાપ્રધાનશ્રી નરેન્દ્ર મોદી સાહેબના જન્મદિવસના ઉજવણીના ભાગરૂપે નમો કે નામ રક્તદાન કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું જેમાં આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંખેડા ના આચાર્યશ્રી ડો. ડી.વી.પટેલ એન.એસ.એસ. વિભાગના સ્વયંસેવકો તથા પ્રોગ્રામ ઓફિસર ડો. પી.આર શ્રીમાળી અને કોલેજ પરિવાર સહભાગી બન્યા. **-કમલેશ પટેલ. સંખેડા**

એન.એસ.એસ.કે અંતર્ગત અલગ અલગ સ્પર્ધાઓ આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંખેડાનું ગૌરવ

સંખેડા : શ્રી ગોવિંદ ગુરુ યુનિવર્સિટી ગોધરાના ચર્ચમાન પટે શ્રી નીલકંઠ કોલેજ કાલોલ મુકામે રાષ્ટ્રીય સેવા યોજના દ્વારા એન.એસ.એસ.કે અંતર્ગત અલગ અલગ સ્પર્ધાઓ યોજાયેલી હતી. જે અનુસંધાને આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંખેડામાંથી એન.એસ.એસ. પ્રોગ્રામ ઓફિસર ડો. પ્રિયકાંત શ્રીમાળીના માર્ગદર્શન હેઠળ શીઘ્રકાવ્ય સ્પર્ધામાં હરીવળ તોરલ, એક પાત્રીય અભિનયમાં તડવી સાક્ષી અને રંગોળી સ્પર્ધામાં ભોઈ ટીશા ભાગ લીધો હતો. જેમાં ત્રણે સ્પર્ધામાં યુનિવર્સિટી કક્ષાએ પ્રથમ નંબર આવેલ છે. જે બદલ કોલેજના આચાર્યશ્રી ડો. દિપકભાઈ પટેલ અને કોલેજ પરિવારે અભિનંદન પાઠવ્યા હતા.

સંખેડા કોલેજમાં બાળકોના યૌન શોષણ અંગે જાગૃતિ વિષય ઉપર ઓનલાઇન વેબિનાર કાર્યક્રમ યોજાયો

(પ્રતિનિધિ) સંખેડા, તા. ૨૮ ગોવિંદ ગુરુ યુનિવર્સિટી આર્ટ્સ અને કોમર્સ કોલેજ સંખેડા એનએસએસયુનિટ દ્વારા તા. ૨૮/૦૯/૨૫ના રોજ ઓનલાઇન દ્વારા તા. ૨૮/૦૯/૨૫ના રોજ ઓનલાઇન વેબિનારનું સંસ્કરણ આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું જેમાં સાક્ષી એનજીઓ નવી દિલ્હીનાં રક્ષણ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત બાળકોના યૌન શોષણ અંગે જાગૃતિ વિષય ઉપર માહિતી આપવામાં આવી હતી. જેમાં ડો. ઓફિસર દ્વારા આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. પ્રોગ્રામના વક્તા અભયકુમાર દુબે સ્પીકર અને ટ્રેનર રક્ષણ પ્રોજેક્ટ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને સદ્રશ્ય સમજૂતી આપવામાં આવી હતી. આચાર્ય ડો. દીપકભાઈ પટેલ દ્વારા માર્ગદર્શન પૂરું પાડવામાં આવ્યું હતું. કાર્યક્રમના અંતે પ્રા. પ્રણય શ્રીવાસ્તવ આભાર વિધિ કરી હતી. સમગ્ર કાર્યક્રમ સંચાલન ડો. પ્રિયકાંત અને ડો. રહેશભાઈ દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.

સંખેડા કોલેજમાં નવરાત્રિની ઉજવણી:
વિદ્યાર્થીઓ અને સ્ટાફે ઉત્સાહભરે રાસ-ગરબા કર્યા

કમલેશ પટેલ | સંખેડા, છોટા ઉદેપુર | 26/09/25

શોર

સંખેડા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ ખાતે 26 સપ્ટેમ્બર, 2025ના રોજ નવરાત્રી પર્વની ઉજવણી કરવામાં આવી હતી. આ પ્રસંગે કોલેજ પરિસરમાં રાસ-ગરબાનું આયોજન કરાયું હતું.

સંખેડા ખાતે સ્વચ્છતાના સંદેશ સાથે તિરંગા યાત્રા યોજાઈ

(પ્રતિનિધિ) સંખેડા, તા.૧૨ સંખેડા તાલુકાના ધારાસભ્ય અભેશિંગ તડવી તેમજ બિજા પંચાયત પ્રમુખ મલકા બેન પટેલ તેમજ તાલુકા પ્રમુખ અને પૂર્વ તાલુકા પ્રમુખ સંજયભાઈ દેસાઈ ગ્રામ પંચાયત સરપંચ નીતિનભાઈ શાહ અને ઇન્ચાર્જ મામલતદાર અંજનાબેન તેમજ સંખેડા પોલીસ સ્ટેશનના પીઆઈ પંડયા તેમજ પીએસઆઈ સોલંકી તથા રાજેશભાઈ પટેલ અને આશુબાબુ ગામના સરપંચો તેમજ ડીબી પારેખ સ્કૂલના વિદ્યાર્થીઓ તથા સંખેડાના નાગરિકો ડીબી પારેખ હાઈસ્કૂલથી લઈ ઝંડા ચોક તેમજ ગાંધી બાપુની પ્રતિમાને ફલહાર ચડાવ્યા હતા અને સરહદ પર દેશની રક્ષા કાળે લડતા સૈનિકોને ઉત્સાહ અને પ્રોત્સાહન મળે તે હેતુથી દરેક નાગરિક લહેરા દો ના નારા સાથે તિરંગા યાત્રામાં મોટી સંખ્યામાં આ તિરંગા યાત્રામાં ભેડાયા હતા.

સંખેડા કોલેજ ખાતે પાંચ વડીલોનું બહુમાન કરી વિશ્વ આદિવાસી દિવસની ઉજવણી

(પ્રતિનિધિ) સંખેડા, તા.૮ વિશ્વ આદિવાસી દિવસના પૂર્વદિને સંખેડા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ દ્વારા 'વિશ્વ આદિવાસી દિવસ' નિમિત્તે આદિવાસી સંસ્કૃતિ પ્રત્યે કૃતજ્ઞતા અને સન્માન વ્યક્ત કરતો વિશેષ કાર્યક્રમ યોજાયો હતો. કોલેજ આદિવાસી સમુદાયની બહુલતા ધરાવતા વિસ્તારમાં આવેલી હોય માટે તેમના પ્રત્યે કૃતજ્ઞતા વ્યક્ત કરવા સન્માન કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આ કાર્યક્રમમાં આસપાસના વિસ્તારના વયોવૃદ્ધ આદિવાસી વડીલોને આમંત્રિત કરી તેઓને શાલ ઓઢાડી હાર્દિક સન્માન અર્પણ કરવામાં આવ્યું હતું જેમાં ૬૦થી ૮૫ વર્ષના આ સમુદાયના પાંચ વયોવૃદ્ધ વડીલો હાજર રહ્યાં હતાં. આ કાર્યક્રમનો હેતુ આદિવાસી સમુદાયની સમૃદ્ધિ, જીવનશૈલી અને લોકવારસાને નવી પેઢી માટે જીવન માર્ગદર્શક છે. આ કાર્યક્રમમાં કોલેજના અધ્યાપકવર અને વિદ્યાર્થીઓ હાજર રહ્યાં હતાં અને તેનું સંચાલન ગ્રા.વર્ષભેન પટેલ અને આભાલવિધિ ડો. દિવ્યાંગે ઉચ્ચત્વ દ્વારા કરવામાં આવી. શાલ સન્માન સમારોહ સાથે જ કાર્યક્રમ સમાપન આભારવિધિ સાથે થઈ, આ કાર્યક્રમ દ્વારા સમજૂતી આપવાની પહેલ, પર્યાવરણ અને પરસ્પર આદર જળવવા માટે સૌને પ્રેરણાદાયક સંદેશ મળે છે.

સમગ્ર રજૂ કરવા તથા સામાજિક સહઅસ્તિત્વનો સંદેશ પ્રસારવાનો હતો. કોલેજના આચાર્ય ડો. ડી.વી. પટેલે પોતાના સંબોધનમાં કહ્યું કે-આદિવાસી સંસ્કૃતિ ભારતીય વારસાનો અભિન્ન હિસ્સો છે. વડીલોનો અનુભવ અને મૂલ્યો આવનારી પેઢી માટે જીવન માર્ગદર્શક છે. આ કાર્યક્રમમાં કોલેજના અધ્યાપકવર અને વિદ્યાર્થીઓ હાજર રહ્યાં હતાં અને તેનું સંચાલન ગ્રા.વર્ષભેન પટેલ અને આભાલવિધિ ડો. દિવ્યાંગે ઉચ્ચત્વ દ્વારા કરવામાં આવી. શાલ સન્માન સમારોહ સાથે જ કાર્યક્રમ સમાપન આભારવિધિ સાથે થઈ, આ કાર્યક્રમ દ્વારા સમજૂતી આપવાની પહેલ, પર્યાવરણ અને પરસ્પર આદર જળવવા માટે સૌને પ્રેરણાદાયક સંદેશ મળે છે.

સંખેડા ખાતે આરતી શણગાર તથા પ્રસાદ સુશોભન સ્પર્ધાનું આયોજન

કમલેશ પટેલ, સંખેડા | તા. 30

તા. 29 અને 30 ઓગસ્ટ 2025ના રોજ આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંખેડા ખાતે C.W.D.C. વિભાગ દ્વારા આરતી શણગાર તથા પ્રસાદ સુશોભન સ્પર્ધાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું. આ સ્પર્ધામાં વિદ્યાર્થીઓએ ઉત્સાહપૂર્વક ભાગ લીધો હતો જેમાં પ્રથમ, દ્વિતીય અને તૃતીય ક્રમ વિજેતાઓ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા. આ કાર્યક્રમનું સંચાલન C.W.D.C. ના કન્વીનર પ્રધ્યાપક નીલાબેન સોલંકી તથા તથા વર્ષભેન પટેલે કર્યું હતું. આ સ્પર્ધામાં નિર્ણાયક તરીકે ડો. દિવ્યાંગ વ્યાસ અને ડો. કવિતાબેન ડો. પ્રિયકાન્ત શ્રીમાળી સાહેબ એ સેવાઓ આપી હતી. કાર્યક્રમના અંતે આભાર વિધિ શ્રી સાધનાબેન ટાંક અને ડો. વણકર સાધુ રાકેશભાઈ કરી હતી.

સંખેડા કોલેજમાં 'વિશ્વ આદિવાસી દિવસ'ની અનોખી રીતે ઉજવણી

વયોવૃદ્ધ વડીલોનું શાલ ઓઢાડી સન્માન

(પ્રતિનિધિ) સંખેડા, તા. 8 8 ઓગષ્ટના રોજ વિશ્વ આદિવાસી દિવસના પૂર્વદિને સંખેડા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ દ્વારા 'વિશ્વ આદિવાસી દિવસ' નિમિત્તે આદિવાસી સંસ્કૃતિ પ્રત્યે કૃતજ્ઞતા અને સન્માન વ્યક્ત કરતો વિશેષ કાર્યક્રમ યોજાયો. કોલેજ આદિવાસી સમુદાયની બહુલતા ધરાવતા વિસ્તારમાં આવેલી હોય માટે તેમના પ્રત્યે કૃતજ્ઞતા વ્યક્ત કરવા સન્માન કાર્યક્રમ આયોજન કરવામાં આવ્યો. આ કાર્યક્રમમાં આસપાસના વિસ્તારના વયોવૃદ્ધ આદિવાસી વડીલોને આમંત્રિત કરી તેઓને શાલ ઓઢાડી હાર્દિક સન્માન અર્પણ કરવામાં આવ્યું. જેમાં 60થી 85 વર્ષના આ સમુદાયના પાંચ વયોવૃદ્ધ વડીલો હાજર રહ્યાં હતાં. આ કાર્યક્રમનો હેતુ આદિવાસી સમાજની સમૃદ્ધિ, જીવનશૈલી અને લોકવારસાને નવી પેઢી સમક્ષ રજૂ કરવા તથા સામાજિક સહઅસ્તિત્વનો સંદેશ પ્રસારવાનો હતો.

સમગ્ર રજૂ કરવા તથા સામાજિક સહઅસ્તિત્વનો સંદેશ પ્રસારવાનો હતો. કોલેજના આચાર્ય ડો. ડી.વી. પટેલે પોતાના સંબોધનમાં કહ્યું કે-આદિવાસી સંસ્કૃતિ ભારતીય વારસાનો અભિન્ન હિસ્સો છે. વડીલોનો અનુભવ અને મૂલ્યો આવનારી પેઢી માટે જીવન માર્ગદર્શક છે. આ કાર્યક્રમમાં કોલેજના અધ્યાપકવર અને વિદ્યાર્થીઓ હાજર રહ્યાં હતાં અને તેનું સંચાલન ગ્રા.વર્ષભેન પટેલ અને આભાલવિધિ ડો. દિવ્યાંગે ઉચ્ચત્વ દ્વારા કરવામાં આવી. શાલ સન્માન સમારોહ સાથે જ કાર્યક્રમ સમાપન આભારવિધિ સાથે થઈ, આ કાર્યક્રમ દ્વારા સમજૂતી આપવાની પહેલ, પર્યાવરણ અને પરસ્પર આદર જળવવા માટે સૌને પ્રેરણાદાયક સંદેશ મળે છે.

વડોદરા છોટા ઉદેપુર 14-08-2025

સંખેડાની કોલેજમાં એન્ટિ રેગિંગ સપ્તાહની ઉજવણી કરવામાં આવી

સંખેડા કોર્ટેના ન્યાયાધીશે વિદ્યાર્થીઓને માર્ગદર્શન આપ્યું

સંખેડા | સંખેડા ખાતે આવેલી આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજમાં તા. 12 થી તા. 18 ઓગસ્ટ દરમિયાન એન્ટિ રેગિંગ સપ્તાહની ઉજવણી થઈ રહી છે. આ સંદર્ભમાં બુધવારે સંખેડા કોર્ટેના ન્યાયાધીશ પી.પી.સોની તેમજ સંખેડા વકીલ મંડળના સભ્યો ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. કોલેજમાં એન્ટિ રેગિંગ વિશે સમજણ માટેનું એક બ્યાન આપવામાં આવ્યું હતું. જેમાં સંખેડા કોર્ટેના ન્યાયાધીશ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને બિનજરૂરી પ્રવૃત્તિઓથી દૂર રહેવાની અને અભ્યાસ ઉપર ફોકસ રાખવાની ખાસ સલાહ આપવામાં આવી હતી. એટલું જ નહીં પણ એમને જુદી જુદી રીતે યતા રેગિંગ અંગે પણ વિસ્તૃત સમજૂતી આપી હતી. એડવોકેટ મુશુભેને વિદ્યાર્થીઓને એન્ટિરેગિંગ હેલ્પલાઇન નંબર આપી એમને માર્ગદર્શન આપ્યું હતું.

વિદ્યાર્થીઓને માર્ગદર્શન આપતા ન્યાયાધીશ.

સંખેડા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજમાં કેશ ગુફન સ્પર્ધા યોજાઈ

કમલેશ પટેલ | સંખેડા

સંખેડા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ, માં C.W.D.C. વિભાગ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓની સર્જનાત્મકતા ખિલાવવા હેતુ 'કેશ ગુફન સ્પર્ધા' નું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આ સમગ્ર સ્પર્ધાનું સંચાલન C.W.D.C. વિભાગના કન્વીનર પ્રા. નિલાબેન સોલંકીના માર્ગદર્શન હેઠળ આ વિભાગના સભ્યો દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું. આ સ્પર્ધામાં 9 સ્પર્ધકો સક્રિય રહી તેમની કલાત્મકતા પ્રદર્શિત કરી હતી. આ સ્પર્ધામાં નિષ્ણાયકો દ્વારા એકથી ત્રણ ઉત્તમ કેશ ગુફન વિજેતા જાહેર કરાયાં હતાં. આ તકે ડો. રાકેશ વળકરસાધુ અને ડો. સાધના ટાંક નિષ્ણાયક રહ્યાં હતાં. તેમ જ આ કાર્યક્રમની આભારવિધિ ડો. કવિતા જોશી દ્વારા કરવામાં આવી હતી. આ સમગ્ર કાર્યક્રમ આચાર્ય ડો. ડી. વી. પટેલ દ્વારા પ્રેરણા અને પ્રોત્સાહન પૂરું પાડવામાં આવ્યું હતું અને સફળતા માટે તેમણે સમગ્ર C.W.D.C. વિભાગને અભિનંદન પાઠવ્યા હતા.

સંખેડા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજમાં GKIQની પરીક્ષા યોજાઈ

કમલેશ પટેલ | આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ, સંખેડામાં તા. 28/09/2025, રવિવારે સવારે 9થી 10-30 સમય દરમ્યાન વિકાસ વર્તુળ ટ્રસ્ટ, ભાવનગર આયોજિત GKIQની પરીક્ષા લેવાઈ હતી. જેમાં 35 જેટલાં વિદ્યાર્થીઓએ ભાગ લીધો હતો. પરંતુ

વરસાદી માહોલને કારણે 28 જેટલા વિદ્યાર્થીઓ પરીક્ષામાં હાજર રહી શક્યાં હતા. આ પરીક્ષા આચાર્યશ્રી ડો. ડી.વી. પટેલની પ્રેરણાથી પ્રા. ડો. કવિતા જોશીના સંચાલનપણા હેઠળ લેવાઈ હતી. પરીક્ષામાં સુપરવાઈઝર તરીકે ડો. કનુભાઈ પરમારે સેવા આપી હતી.

સંખેડા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ ખાતે ગુરુપૂર્ણિમા દિવસ અને પ્રવેશોત્સવ કાર્યક્રમની ઉજવણી કરવામાં આવી

કમલેશ પટેલ | સંખેડા

આજ રોજ તારીખ 10/07/2025 ના રોજ શ્રી ગોવિંદ ગુરુ પુનિવર્તિની સંબંધ આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંખેડામાં ગુરુપૂર્ણિમા અને પ્રવેશોત્સવ કાર્યક્રમની ઉજવણી કરવામાં આવી.

જેમાં સૌપ્રથમ ઈપ પ્રાગટ્ય કરી પ્રાર્થના કરવામાં આવી અને ગુરુઓનું પૂજન કરવામાં આવ્યું. ત્યારબાદ આચાર્યશ્રી ડો. ડી.વી.પટેલ દ્વારા કાર્યક્રમને અનુરૂપ માર્ગદર્શન આપવામાં આવ્યું. આ પછી કાર્યક્રમમાં ભાગ લીધેલ વિદ્યાર્થીઓએ ગુરુવંદના ને લગતા ભજન અને વક્તવ્ય રજૂ કર્યાં. ત્યારબાદ પ્રવેશોત્સવ કાર્યક્રમની શરૂઆત કરવામાં આવી તેમાં આર્ટ્સ અને કોમર્સ પ્રથમ વર્ષમાં એડમિશન લીધેલ વિદ્યાર્થીઓનું સ્વાગત કરવામાં આવ્યું. ટેક અધ્યાપક મિત્રોએ તેમનો પરિચય આપ્યો. ત્યારબાદ આર્ટ્સમાં વિષયોની માહિતી પ્રા. વર્ષાબેન પટેલ દ્વારા આપવામાં આવી અને કોમર્સમાં વિષય વિશે માહિતી ડો. ડી.કે.વ્યાસ દ્વારા આપવામાં આવી. અને વહીવટી માહિતી જુ.કલાર્ક હર્મલભાઈ વાનખેડે દ્વારા આપવામાં આવી હતી. છેલ્લે કાર્યક્રમની આભાર વિધિ ડો.રાકેશભાઈ દ્વારા કરવામાં આવી સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન ડો.પી.આર. શ્રીમાળી અને ડો.કનુભાઈ પરમાર દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.

સંખેડા કોલેજમાં C.W.D.C.વિભાગ દ્વારા મહેદી સ્પર્ધાનું સફળ આયોજન કરાયું

સંખેડા : સંખેડા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ, માં C.W.D.C. વિભાગ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓની સર્જનાત્મકતા ખિલાવવા હેતુ 'મહેદી સ્પર્ધા' નું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આ સમગ્ર સ્પર્ધાનું આયોજન C.W.D.C. વિભાગના કન્વીનર પ્રા. નિલાબેન સોલંકીના માર્ગદર્શન હેઠળ આ વિભાગના સભ્યો દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું જેના સંચોલક પ્રા. વર્ષાબેન પટેલે સમગ્ર સ્પર્ધાનું સુંદર આયોજન અને સંચાલન કર્યું હતું. આ સ્પર્ધામાં 23 સ્પર્ધકો સક્રિય રહી તેમની કલાત્મકતા પ્રદર્શિત કરી હતી. આ સ્પર્ધામાં નિષ્ણાયકો દ્વારા એકથી પાંચ ઉત્તમ મહેદીને યિજેતા જાહેર કરાયાં હતાં. આ તકે ડો. પ્રિયકાન્ત આર. શ્રીમાળી અને ડો. કવિતા જોશીએ નિષ્ણાયક રહ્યાં હતાં. તેમ જ આ કાર્યક્રમની આભારવિધિ ડો. સાધના આર. ટાંક દ્વારા કરવામાં આવી હતી. આ સમગ્ર કાર્યક્રમ આચાર્ય ડો. ડી. વી. પટેલ દ્વારા પ્રેરણા અને પ્રોત્સાહન પૂરું પાડવામાં આવ્યું હતું અને સફળતા માટે તેમણે સમગ્ર C.W.D.C. વિભાગને અભિનંદન પાઠવ્યા હતા.

સંખેડા કોલેજમાં C.W.D.C. ઈનોવેશન ક્લબ અને ઔદ્યોગિક સાહસિકતા સમિતિના સંયુક્ત ઉપક્રમે 'નેઇલ આર્ટ કાર્યશાળા'નું સફળ આયોજન

કમલેશ પટેલ | સંખેડા

સંખેડા કોલેજમાં C.W.D.C. ઈનોવેશન ક્લબ અને ઔદ્યોગિક સાહસિકતા સમિતિના સંયુક્ત ઉપક્રમે 'નેઇલ આર્ટ કાર્યશાળા'નું આયોજન કરવામાં આવ્યું. જે અંતર્ગત "સ્થાનિક નવીનતા પર સર્જનાત્મકતા અને નવીનતા કાર્યશાળા - સંકલ્પના" શીર્ષક હેઠળ વિદ્યાર્થીઓની સર્જનાત્મકતા ખિલાવવા હેતુ 'નેઇલ આર્ટ'ની કાર્યશાળા યોજાઈ જેમાં વિષય નિષ્ણાંત તરીકે આવસાયિક નિષ્ણાંત ગોવિંદ ડિરલબા અર્જુનસિંહ દ્વારા નિદર્શન અને આભ્યાન પ્રયુક્તિ દ્વારા નખને સુંગમ ઘાટ આપી, તેને રંગબેરંગી રંગોથી રંગીને તેમાં સુંદરભાત પાટી સજાવતાં સદૃષ્ટિ શીખવવું. ત્યારબાદ નેઇલ આર્ટલથી પ્રશ્નોત્તરી, પ્રતિભાવો અને આગામી સ્પર્ધાની જાહેરાત થઈ. આ કાર્યશાળામાં કોલેજની વિદ્યાર્થીની બહેનોએ સહભાગી રહી લાભ લીધો અને ભવિષ્યમાં આ કળા દ્વારા પારંગત બનવાની પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવી આ રીતે આ કાર્યશાળા સફળતા પામી. આ કાર્યશાળાનું આયોજન C.W.D.C. વિભાગના તમામ સભ્યો અને ઈનોવેશન ક્લબના કન્વીનર ડો. સાધના આર. ટાંકની આગેવાનીમાં કરવામાં આવ્યું હતું અને તેમણે આ કાર્યક્રમનું સમગ્ર આયોજન અને સંચાલન કર્યું હતું. આ સ્પર્ધામાં બહોળી સંખ્યામાં વિદ્યાર્થીઓ સક્રિય રહી આ કળા શીખી હતી. તેમ જ આ કાર્યક્રમની આભારવિધિ ડો. કવિતા જોશી દ્વારા કરવામાં આવી હતી. આ કાર્યશાળા માટે આચાર્યશ્રી ડો. ડી. વી. પટેલ દ્વારા પ્રેરણા અને પ્રોત્સાહન પૂરું પાડ્યાં અને સમગ્ર કાર્યક્રમની સફળતા માટે તેમણે C.W.D.C., ઈનોવેશન ક્લબ અને ઔદ્યોગિક સાહસિકતા સમિતિ વિભાગને અભિનંદન પાઠવ્યા હતા.

સંખેડા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજમાં NSS વિભાગ દ્વારા નશામુક્ત ભારત અભિયાન કાર્યક્રમ યોજાયો

સંખેડા : આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંખેડામાં બાળ લગ્ન પ્રતિબંધક અધિકારી વિલ્લા સમાય સુરુદા અધિકારીની કચેરી છોટાઉદેપુર દ્વારા નશામુક્ત ભારત અભિયાન કાર્યક્રમ વોખો જેમાં કાર્યક્રમની શરૂઆતમાં કિનેશમાઈ રાઠવા દ્વારા વિષયને અનુરૂપ માર્ગદર્શન આપવામાં આવ્યું અને ત્યારબાદ એન.એસ.એસ.પ્રોગ્રામ ઓફિસર ડો. પ્રિયકાન્ત શ્રીમાળી દ્વારા વ્યસન મુક્તિ માટેની પ્રતિજ્ઞા લેવાડવામાં આવી આવી જેમાં કોલેજના આચાર્યશ્રી, અધ્યાપક સ્ટાફગણ અને બહોળી સંખ્યામાં વિદ્યાર્થી મિત્રો હાજર રહ્યા હતા.

એક્સ પ્રેસ
SUNDAY • 31-08-2025

NEWS BRIEF

આર્ટસ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંખેડા રમતગમત વિભાગ દ્વારા સ્પોર્ટ્સ ડેની ઉજવણી કરાઈ

કમલેશ પટેલ, સંખેડા

તા. 29/08/2025 ના રોજ આર્ટસ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ સંખેડા ખાતે મહાન લોકી ખેલાડી મેજર ખ્યાનચંદની જન્મ જયંતી પર ભારતમાં ઉજવાતા સ્પોર્ટ્સ ડે ના ભાગરૂપે દોઢ સ્પર્ધાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં સ્પર્ધામાં સંખેડા ના પી. આઈ. બી. સી. આઈ. સાહેબ ઉપસ્થિત રહી દોઢ સ્પર્ધાને લીલી ઝંડી આપી હતી. તથા ડી.વી. પટેલ ડાઇરેક્ટલમાંથી સંજયભાઈ પરમાર ઉપસ્થિત રહી સરકાર આખો હતો. ત્યારબાદ સ્પોર્ટ્સ ડેને સંખેડા કોલેજમાં પ્રશંસનીય પ્રવૃત્તિ કરનાર ભૂતપૂર્વ વિદ્યાર્થીઓ વિમલ સોલંકી, સલમાન શેખ, શશીકાંત બારીયા સ્મૃતિ ચિન્હ એનાયત કરાયા હતા. તે પછી દોઢ સ્પર્ધામાં અગ્રીમ ક્રમ મેળવનાર વિદ્યાર્થીઓને પણ સ્મૃતિચિન્હ એનાયત કરાયા હતા. આચાર્યશ્રી ડો. ડી.વી. પટેલ સાહેબ વિદ્યાર્થીઓના ઉત્સાહને પ્રોત્સાહન પુરું પાડ્યું હતું. ડાયરેક્ટર ઓફ ફિઝિકલ એજ્યુકેશન પ્રા.વી.એન. ગાંધી સાહેબ મેજર ખ્યાનચંદ વિશે માહિતી આપી હતી. સમગ્ર કાર્યક્રમમાં કોલેજ પરિવાર અને બહારની સંખ્યામાં વિદ્યાર્થીઓ જોડાયા હતા. કાર્યક્રમને અંતે એન.એસ.એસ. પ્રોગ્રામ ઓફિસર ડો. પી.આર. શ્રીમાળી સાહેબે આભાર દર્શાવ કર્યું હતું. તથા મંચ પરનું સમગ્ર સંચાલન ડો. કે.બી. પરમાર દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું.

સંખેડા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ ખાતે કવિશ્રી ઉમાશંકર જોશીની જન્મ જયંતિ નિમિત્તે કાવ્યપાઠ સ્પર્ધા આયોજિત કરાઈ

કમલેશ પટેલ | સંખેડા

આચાર્ય શ્રી ડી. વી. પટેલ સાહેબે પ્રાસંગિક ઉદ્બોધન કરી, વિદ્યાર્થીઓને રસ પૂરે તેવાં કાવ્યો દર્શવશ્રાવ્ય માધ્યમથી સંભળાવ્યાં હતાં. પ્રા. રાજેશ્રી જોશીએ મૂર્ધન્ય કવિશ્રી ઉમાશંકર જોશીના બહુઆયામી વ્યક્તિત્વનો તથા તેમના સમગ્ર સર્જનનો પરિચય કરાવ્યો હતો. પ્રા. ડો. રાકેશ વણકર સાધુ, પ્રા. પ્રણય શ્રીવાસ્તવ, પ્રા. રાજેશ્રી જોશી, પ્રા. ડો. સાધના ટાંક તથા પ્રા. ડો. કનુભાઈ પરમાર દ્વારા કાવ્યપાઠ વડે વિદ્યાર્થીઓને માર્ગદર્શન આપવાની સાથે કવિશ્રીને શ્રદ્ધાંજલિ અર્પણ હતી. તોરલ હરિજન તથા સ્વેની પાટણવાડિયા દ્વારા કાવ્યપાઠ કરવામાં આવ્યો હતો. સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન અને આભારવિધિ ડો. સાધના ટાંકે લાક્ષણિક રીતે કર્યાં હતાં.

સંખેડા કોલેજમાં વિકાસ સપ્તાહ શપથ વિધિ: સ્ટાફ અને વિદ્યાર્થીઓએ પ્રતિજ્ઞા લીધી

કમલેશ પટેલ | સંખેડા, છોટા ઉદેપુર | 09/10/25

શેર

સંખેડા આર્ટસ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ ખાતે ગુરુવાર, ૯ ઓક્ટોબર, ૨૦૨૫ના રોજ વિકાસ સપ્તાહની ઉજવણી અંતર્ગત શપથવિધિ કાર્યક્રમ યોજાયો હતો. આ કાર્યક્રમમાં કોલેજના આચાર્ય ડો. ડી.વી. પટેલ, શૈક્ષણિક અને બિન-શૈક્ષણિક સ્ટાફ સભ્યો તેમજ વિદ્યાર્થીઓએ ઉત્સાહભરે ભાગ લઈ પ્રતિજ્ઞા લીધી હતી.

સંખેડા | વીર નર્મદ જન્મ-જયંતિના અનુસંધાને 'વિશ્વ ગુજરાતી ભાષા દિવસ'ની ઉજવણી કરાઈ

કમલેશ પટેલ, સંખેડા | સંખેડા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજના ગુજરાતી વિભાગ દ્વારા ગુજરાતી સાહિત્યના 'અવોચીનોમાં આદ્ય' ગણાતા 'વીર નર્મદ જન્મ-જયંતિ'ના અનુસંધાને 'વિશ્વ ગુજરાતી ભાષા દિવસ'ની ઉજવણી કાર્યક્રમ યોજાયો. આ કાર્યક્રમનું આયોજન આચાર્યશ્રી ડો. ડી.વી. પટેલની પ્રેરણા અને પ્રા. રાજેશ્રી જોશીના માર્ગદર્શન હેઠળ ડો. સાધના ટાંક દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં ડો. કનુભાઈ પરમાર દ્વારા પ્રાસંગિક ઉદ્બોધન અને પ્રા. રાજેશ્રી જોશી દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને વીર નર્મદ વિશે જ્ઞાનપ્રદ માહિતી પરિચવામાં આવી. વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા વીર નર્મદનો પરિચય, તેમની વિવિધ કૃતિઓ વિશે વક્તવ્ય રજૂ કરાયું અને આ રીતે વીર નર્મદને શબ્દાંજલિ અર્પણ કરાઈ. આ સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન અને આભારવિધિ ડો. સાધના ટાંક દ્વારા કરવામાં આવી હતી. કાર્યક્રમના ફળસ્વરૂપે વિદ્યાર્થીઓ જીમના કારણે 'વિશ્વ ગુજરાતી ભાષા દિવસ'ની ઉજવણી કરવામાં આવે છે એવા 'નવયુગના પ્રહરી વીર નર્મદ' અને તેમની સાહિત્ય સેવાથી પરિચિત થયાં હતાં.

વડોદરા છોટા ઉદેપુર 05-02-2026

સંખેડાની કાપડિયા કોલેજમાં બજેટ 2026-27 ઉપર વ્યાખ્યાન યોજાયું

સંખેડા | સંખેડાની કાપડિયા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજમાં અર્થશાસ્ત્ર વિભાગ દ્વારા બજેટ 2026-27 ઉપર વ્યાખ્યાનમાં વક્તા તરીકે નીરવકુમાર તડવીએ કેન્દ્રીય બજેટની વિવિધ જોગવાઈઓ તેમજ આચાર્ય ડો. ડી.વી. પટેલે પણ માર્ગદર્શન આપ્યું હતું. સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન અર્થશાસ્ત્ર વિભાગના અધ્યાપક ડો. રાકેશ આર. વણકર સાધુ દ્વારા કરાયું હતું.

સંખેડા કોલેજના પ્રોફેસર ડો. દિવ્યાંગ કે. વ્યાસને 'બેસ્ટ BLO સુપરવાઈઝર એવોર્ડ 2025-26' થી સન્માનિત

કમલેશ પટેલ | સંખેડા તા. 28

16મા રાષ્ટ્રીય મતદાર દિવસના ઉપક્રમે જિલ્લા સેવા સદન, છોટાઉદેપુર ખાતે આયોજિત સમારંભમાં વડલ-સંખેડા (ST) વિધાનસભા મતવિસ્તાર હેઠળ રૂટ સુપરવાઈઝર તરીકેની ઉત્કૃષ્ટ કામગીરી બદલ ડો. દિવ્યાંગ કે. વ્યાસ, જે હાલ કાપડિયા આર્ટ્સ એન્ડ કોમર્સ કોલેજ, સંખેડા ખાતે પ્રાધ્યાપક તરીકે કાર્યરત, તેમને 'બેસ્ટ બી.એલ.ઓ. સુપરવાઈઝર એવોર્ડ ૨૦૨૫-૨૬' થી સન્માનિત કરવામાં આવ્યા હતા. આ સન્માન જિલ્લા કલેક્ટર તથા જિલ્લા ચૂંટણી અધિકારી મેડમ શ્રી ગાંગી જૈન દ્વારા એનાયત કરવામાં આવ્યો હતો. મતદાર યાદીની સુધારણા, ચૂંટણી પ્રક્રિયામાં પારદર્શકતા જાળવવી તેમજ ભૂથ લેવલ ઓફિસરો સાથે અસરકારક સંકલન કરી લોકશાહી પ્રક્રિયાને મજબૂત બનાવવામાં આપેલ નોંધપાત્ર યોગદાન બદલ આ એવોર્ડ આપવામાં આવ્યો હતો.

સંખેડા સાર્વજનિક એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટ સંચાલિત
કાપડિયા એન. એમ. એમ. એસ. આર્ટ્સ એન્ડ
ધી સંખેડા ના. સહ. બેંક સાર્વ. કોમર્સ કોલેજ, સંખેડા

ISBN: 978-93-344-1368-7

કાપડિયા એન.એમ.એમ.એસ. આર્ટ્સ એન્ડ ધી સંખેડા ના. સહ. બેંક સાર્વ.કોમર્સ કોલેજ,
સ્ટેશન રોડ, સંખેડા.(૩૯૧૧૪૫) જિ. છોટાઉદેપુર
(સંચાલિત : સંખેડા સાર્વજનિક એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટ ,સંખેડા.)

ફોન.નં : ૦૨૬૬૫ ૨૪૩ ૨૫૯/૨૪૪૪૫૦

ઈમેલ : sankhedacollege@yahoo.co.in

વેબસાઇટ: www.sankhedacollege.co.in